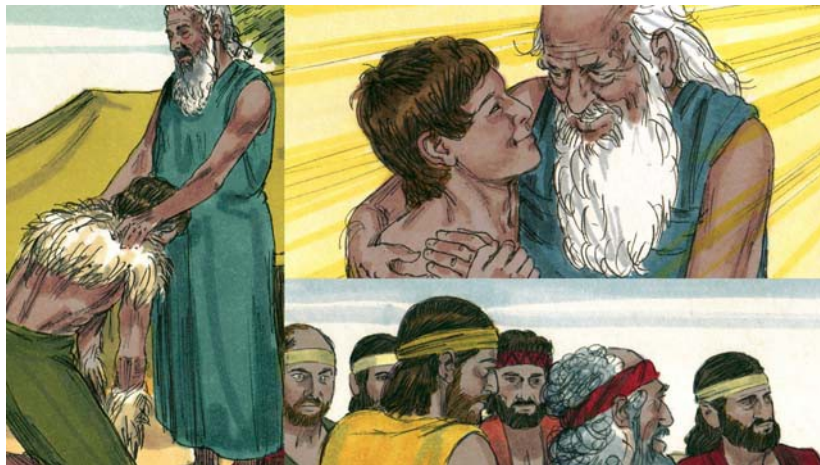

Ya nunan mani tawuy nanampalataya kan Bapan Namalyari

Open Bible Stories
(Old Testament)

Ya nunan mani tawuy nanampalataya kan Bapan Namalyari

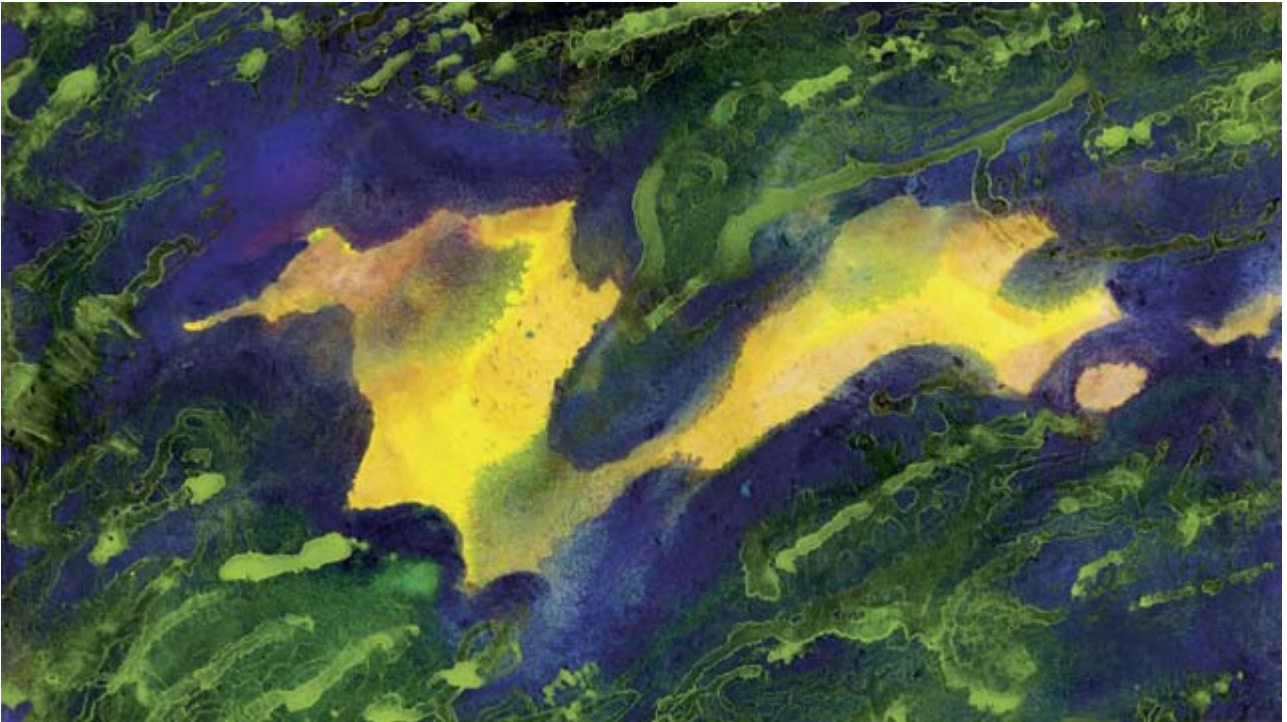
The first people to believe in God

These 21 stories in the Ayta Mag-Indi language form the Old Testament portion of Open Bible Stories (<http://openbiblestories.com>).

Open Bible Stories is developed by Distant Shores Media (www.distantshores.org), Wycliffe Associates (www.wycliffeassociates.org), and the Door43 world missions community. The illustrations are © Sweet Publishing (www.sweetpublishing.com) and the entire project—text and illustrations—is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 Unported License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>).

November 2015

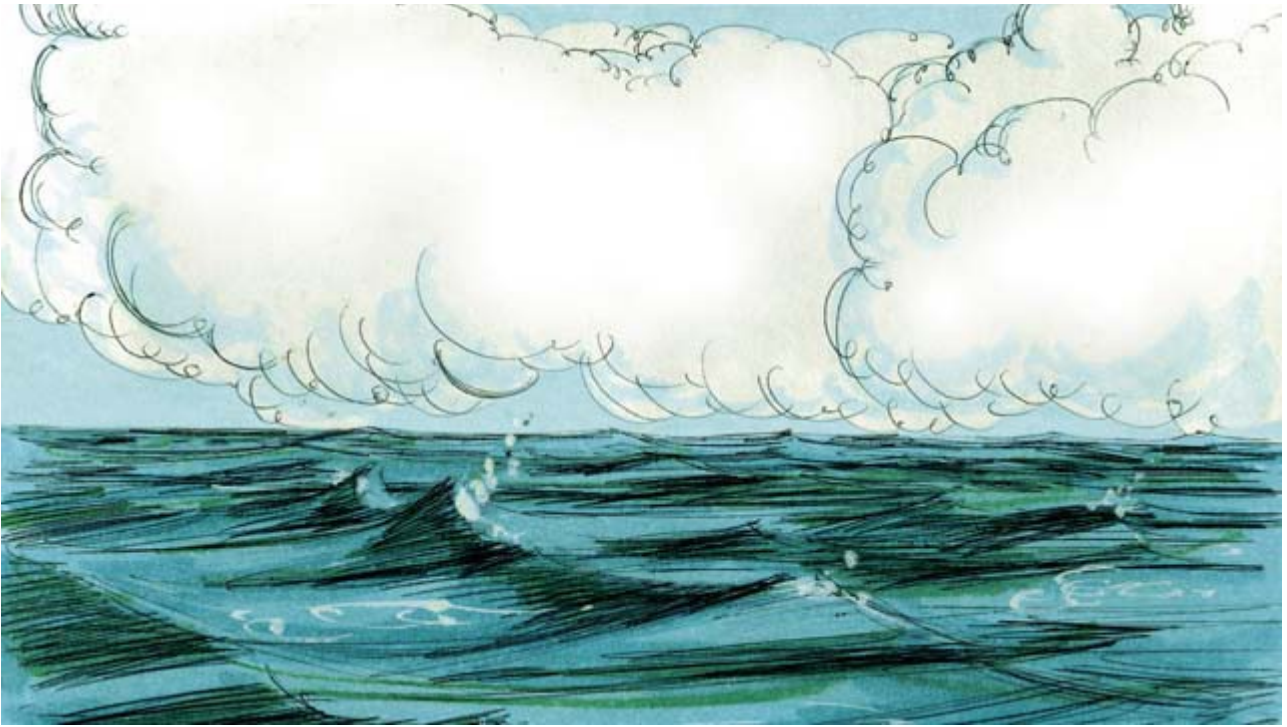
1. Ya Pinangubatan Kaganawan

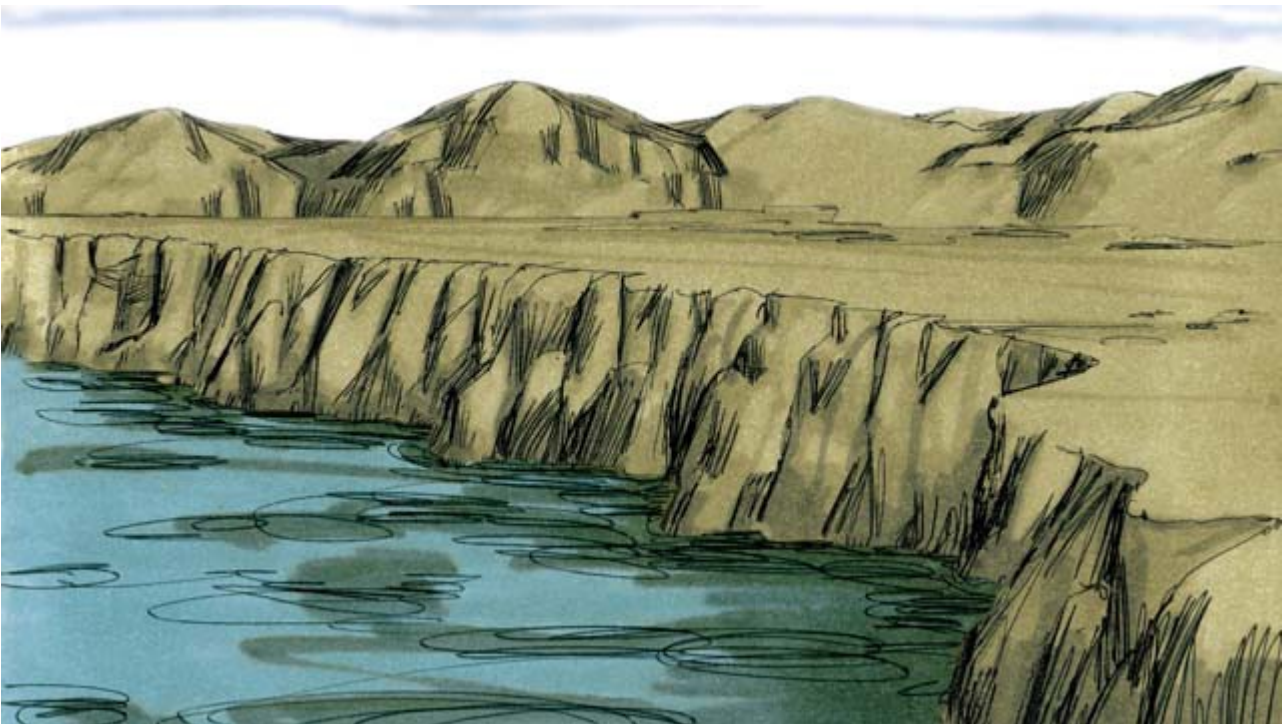
Paradi ya umpisan kaganawan. Ya nunan dinyag Bapan Namalyari, sabay ya babun luta. Nuwa sa panawun na abaytu, ayin kapun dakun sabêt ta makitan sa babun luta, ta pawan lanêm buy nadêglêm. Nuwa ya Ispiritun Bapan Namalyari, idi yina sa babun lanêm. (Genesis 1:1-2)

Amêsên, sinabin Bapan Namalyari, “Mabiyang sawang.” Kabay sinumawang yabay. Sên nakit Bapan Namalyari ya dinyag na, natula ya. Kabay inpapawa nay sawang sa nadêglêm. Ya sawang, binêg nan “allu.” Ya nadêglêm, binêg nan “yabi”. Abiin na dinyag na sa nunan allu. (Genesis 1:3-5)

Sa ikaluway allu, sinabin Bapan Namalyari, “Mipapaway lanêm. Ya kapaka, milaku ya sa têngêl amên pakadyag ulap. Buy ya kapaka êt, milaku ya sa aypa amên pakadyag dagat.” (Genesis 1:6-8)

Sa ikatluy alluy na êt taman, inpapawan Bapan Namalyari ya luta buy lanêm. Ya luta, binêg nan “luta”. Ya lanêm, binêg nan “dagat.” Sên nakit Bapan Namalyari ya dinyag na, natula ya. (Genesis 1:9-10)

Pamakayari, sinabin Bapan Namalyari, “Tumubu sa babun lutay kaganawan kalasin puun kayu buy tanaman.” Parabaydu yabay ya nalyari. Sên nakit Bapan Namalyari ya dinyag na, natula ya. (Genesis 1:11-13)

Sa ikaapat ta allu, sinabin Bapan Namalyari, “Mabiyon allu, buwan, buy bêtêwên sa langit ya mam-in sawang sa babun luta.” Kabay nadyag yabay. Sa kapamilatan abiin sila, matandan tamu nu allu o yabi, buy matandan tamu êt nu mapupus say buwan o tawun. Sên nakit Bapan Namalyari ya dinyag na, natula ya. (Genesis 1:14-19)

Sa ikalimay allu, sinabin Bapan Namalyari, “Mabiyán magmikakalasi ya kênan lanêm, mangaragul buy nangabêlêng. Buy mabiyán êt magmikakalasi ya manuk.” Kabay nadyag yabay. Sên nakit Bapan Namalyari ya dinyag na, natula ya. Pinagpala na buy pinalakêy mani ayup pa dinyag na amên matpêlan na babun luta. (Genesis 1:20-23)

Sa ikaanêm ma allu, sinabin Bapan Namalyari, “Mabiyán kaganawan kalasin ayup sa luta.” Kabay nabiyán yabay. Sên nakit Bapan Namalyari ya dinyag na, natula ya. (Genesis 1:24-25)

Amêsên, sinabin Bapan Namalyari, “Manyag kitamun mani tawu. Daygên tamu silan kaparisu tamu. Sabay silay mamaala sa babun luta buy sa kaganawan ayup.” (Genesis 1:26a)

Kabay nangwan luta si Bapan Namalyari. Dinyag nan liyaki ya ati. Pamakayari, kinayupan nay balungus. Kabay nabyay ya. Binêg nan Adan na liyaki. Nanyag êt si Bapan Namalyarin gisay panamnan amên baydu manugêl si Adan. Saba siyay manaysay sa panamnan. (Genesis 1:27-30)

Sa libutad un panamnan, dilag luway puun kayu. Ya gisa, mam-in biyay. Ya gisa êt taman, mam-i yan kabiyasan tungkul sa mangêd buy nadawak. Amêsên, sinabin Bapan Namalyari kan Adan, “Si tagêy un mani kayu baydi, malyari mun kanên, maliban tana sa tagêy un kayuy mam-in kabiyasan tungkul sa mangêd buy nadawak. Ta nu kanên muy abiin, mati ka.” (Genesis 2:16-17)

Amêsên, sinabi Bapan Namalyari, “Asê mangêd da kay gigisay tawu.” Sinabi nay abiin, ta ayin mapagkaawyun si Adan sa mani ayup. (Genesis 2:18)

Kabay, pinabêlêw Bapan Namalyari si Adan. Kaban maêlêk yan bêlêw, kingwan Bapan Namalyari ya tagyang na buy dinyag nan gisay babayi. Pamakaimatan Adan, nakitan nay dilag ginan kaawyun. (Genesis 2:21-22)

Pamakakit Adan sa babayi, natula-tula ya. Sinabi na, “Salamat ta dilag gakinan mapagkaawyun na kaparisu ku. Bêgên ku yan ‘babayi’.” Ati ya sangkan panlakwan liyaki sa mangatwa na, ta kilaku ya sa asawa na buy pakadyag silan gigisa. (Genesis 2:23-24)

Dinyag Bapan Namalyari ya liyaki buy babayi un kaparisu na. Pinagpala silan Bapan Namalyari buy sinabi na kallay, “Manganak kaw malakê angga sa mapapnuy tawuy babun luta.” Sên nakit Bapan Namalyari ya kaganawan dinyag na, sadyay tula na. Abiin na nalyari sa ikaanêm ma allu. (Genesis 1:27-28, 31)

Sên niras say ikapituy allu, nayari naynan Bapan Namalyari ya kaganawan dinyag na. Kabay nagpaynawa ya buy pinagpala nay ikapituy allu buy dinyag nan banal. Parabaysên dinyag Bapan Namalyari ya kaganawan bagay. (Genesis 2:2-3)

2. Ya Nunan Tawuy Nangasalanan

Sadyay tulan Adan buy asawa na. Nanugêl sila sa mangêd da panamnan ya dinyag Bapan Namalyari para kalla. Ayin silan yaming, nuwa paraman baydu, a sila madêng-êyan, gawan ayin pun kasalanan sa babun luta. Pawa silan maglimbun sa panamnan buy pawa lan mapagkasabi si Bapan Namalyari.

Nuwa si Satanas ya magpagtalipanpan, nagtarayi yan utan ya idi sa panamnan. Gisay allu, pinatang nay babayi, “Pêtêg nayin sinabin Bapan Namalyari kamuyuy ‘Agana yu kanên na kaganawan tagêy puun kayu diyê?’” (Genesis 3:1)

Nakitbay ya babayi, “Te asê! Malyari yan kanên na kaganawan tagêy puun kayu diyê, alwa ta dayin tagêy puun kayuy mam-in kabiyanan tungkul sa mangêd buy nadawak. Sinabin Bapan Namalyari kanyan, ‘Agana yu kanên na abitu, o talanên, ta mati kaw.’” (Genesis 3:2-3)

Nakitbay ya utan, “Te, agana kaw makipapaniwala baydu! A kaw mati. Kay a na labay ipakan kamuyuy tagêy ya abitu, tagawan nu kanên yuy abitu, matandan yu nu sabêt ta mangêd buy nadawak kaparisun Bapan Namalyari.” (Genesis 3:4-5)

Amêsên, labay-labay yan babayin matawayan na tagêy gawan mangêd êlêwên na ati. Kalabay ya êt mabiyasa. Kabay pinuti nay tagêy buy kinisab na. Binyanan na êt ta asawa na buy nangan ya êt. (Genesis 3:6)

Sa dinyag lan abaytu, nakitan la tanay ayin silayna awêd yaming. Kabay si dinyag la, nangwa silan bulun kayu buy pilalanib la, ta sabay ya panakêp lan lawini la. (Genesis 3:7)

Sên nalêngên miasaway mamita si Bapan Namalyari sa panamnan, nagtagu sila. Binêg Bapan Namalyari ya liyaki, “Antu kay nay Adan?”

Nakitbay si Adan, “Nalêngê kuy mamita ka sa panamnan. Nalimu waku kamu, gawan ayin nakun yaming. Kabay nagtagu waku.” (Genesis 3:8-10)

Pinatang yan Bapan Namalyari, “Aw indi! Sisabêt ta nagsabin ayin kan yaming? Nangan ka lawês tagêy ya pan-ibawal kun kanên yu ta?”

Nakitbay si Adan, “Awu, nangan naku yabay. Ta pinakan nakun babayi ya indin mu kangku.”

Kabay pinatang Bapan Namalyari ya babayi, “Alwa ta dinyag mu yay abitu ta?”

Nakitbay ya babayi, “Nadyag kuy abitu gawan tinalipanpanan nakun utan.” (Genesis 3:11-13)

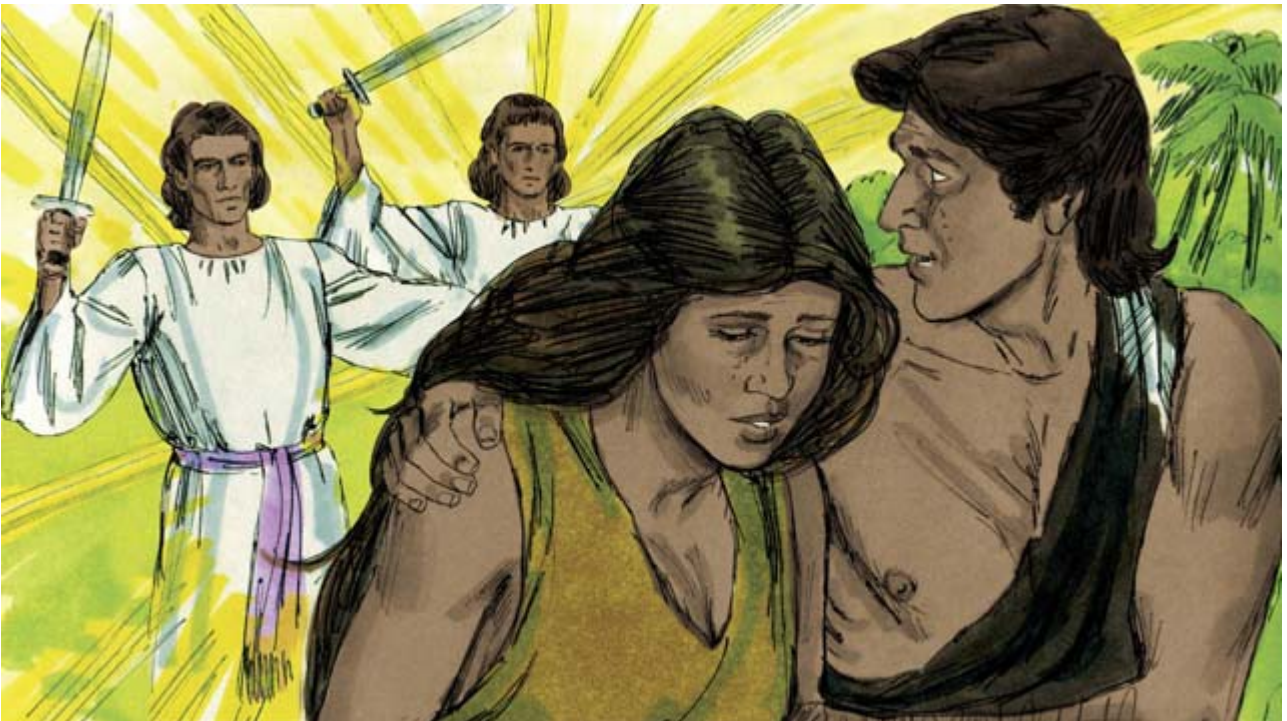
Sinabin Bapan Namalyari sa utan, “Gawan sa dinyag mu, pan-isumpa kata. Dumakap ka buy si ulu mu, pawan idi sa abu. Pagkatubag muy babayi. Buy ya mani anak mu buy ya mani anak na, mitubag êt. Ya anak un gisay babayi, sabay ya mallasaw ulu mu. Sika êt ta manuktuk buwê na.” (Genesis 3:14-15)

Sinabin Bapan Namalyari sa babayi, “Nu manganak ka, masakit ta matanam mu. Labay mu, sikay sunulên asawa mu, nuwa asawa muy manakup kamu.” (Genesis 3:15a, 16)

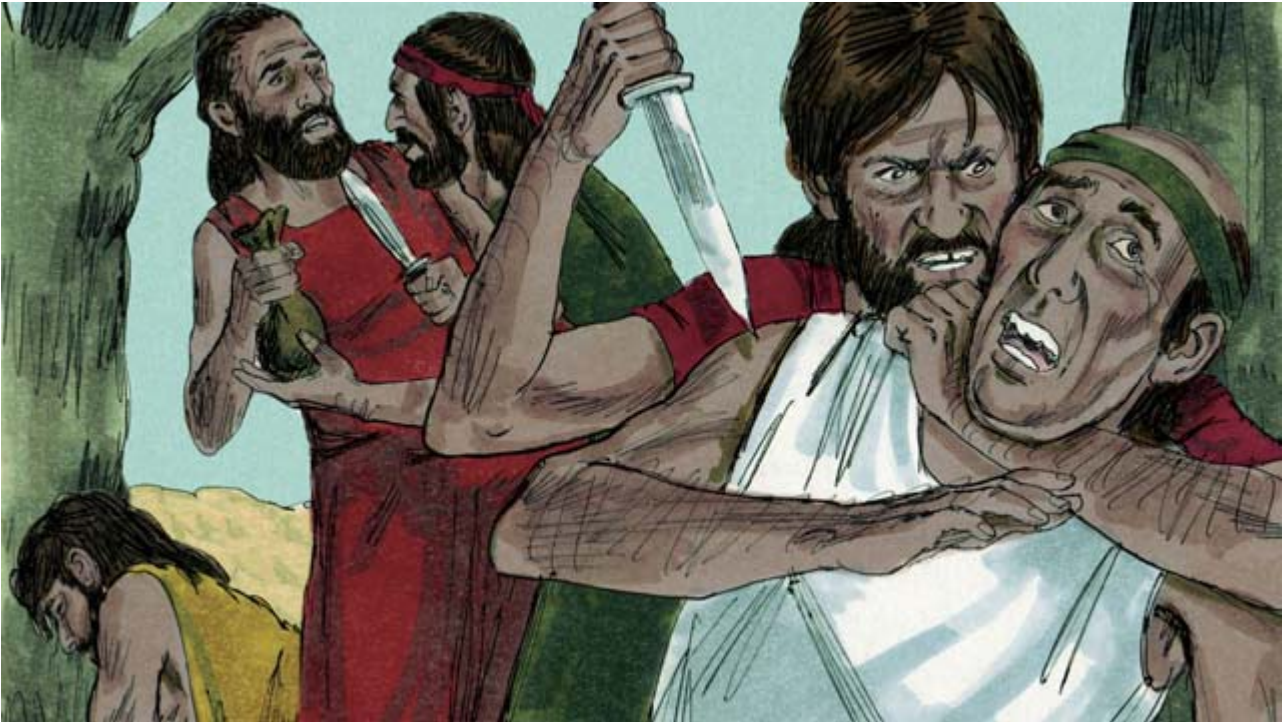

Sinabi yaman Bapan Namalyari sa liyaki, “Gawan sinunul muy asawa mu kaysa kangku, isumpa kuy luta. Magkasakit kay na pun bayu ka mamupul intanêm mu. Buy nu mati ka, mag-udung sa lutay lawini mu.” Ebay inbêg na sa asawa na. Ya labay sabin Eba, “mam-in biyay” gawan si Ebay mapag-indun kaganawan tawu. Binyanan naman Bapan Namalyarin yaming si Adan buy si Eba ya dinyag na ubat sa balat ayup. (Genesis 3:17-21)

Sinabin Bapan Namalyari, “Kaparisu tamina amêsên na mani tawu. Tanda lay nay mangêd buy nadawak. Dapat a silay na makaêkan tagêy puun kayuy mam-in biyay ta dat a silay na mati.” Kabay inpatas Bapan Namalyari si Adan buy si Eba sa mangêd da panamnan. Nam-i ya êt mangaragul buy nangapas-êy ya mani ang-el sa dadanan palaku sa panamnan amên asê makasun na mani tawu baydu buy a sila makaêkan tagêy puun kayuy mam-in biyay. (Genesis 3:22-24)

3. Ya Lanab

Pamakayarin makarang nga panawun, kaban mallumakêy mani tawu sa babun luta, suspu silan dinumawak. Kabay nasabin Bapan Namalyari, “Sirên kinay buun babun luta sa kapamilatan bapan dagul lanab.” (Genesis 6:5-7)

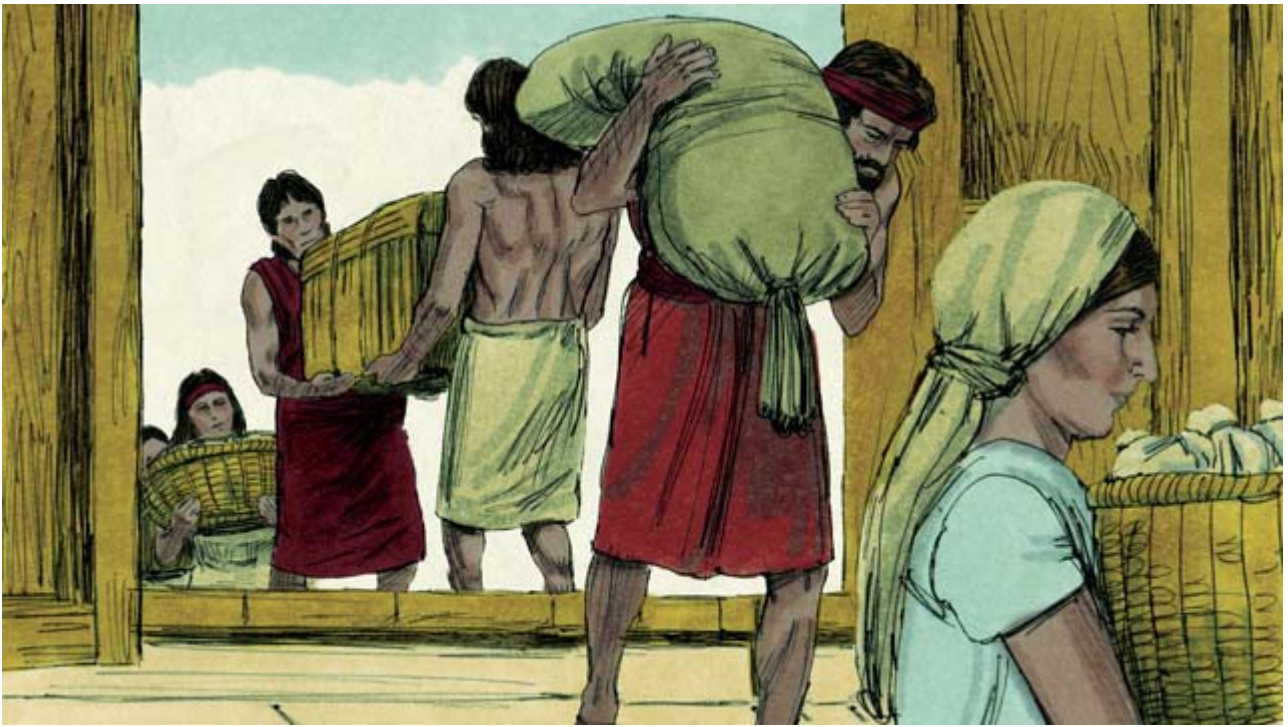
Nuwa dilag gisay liyaki ya kapapaidu kan Bapan Namalyari. Si lagyu na, Noe. Gisa yan mapanunul kan Bapan Namalyari. Sinabin Bapan Namalyari kan Noe, “Noe ya, lanabên kuy buun babun luta. Kabay manyag kan maragul la barku.” (Genesis 6:8-9, 13-14)

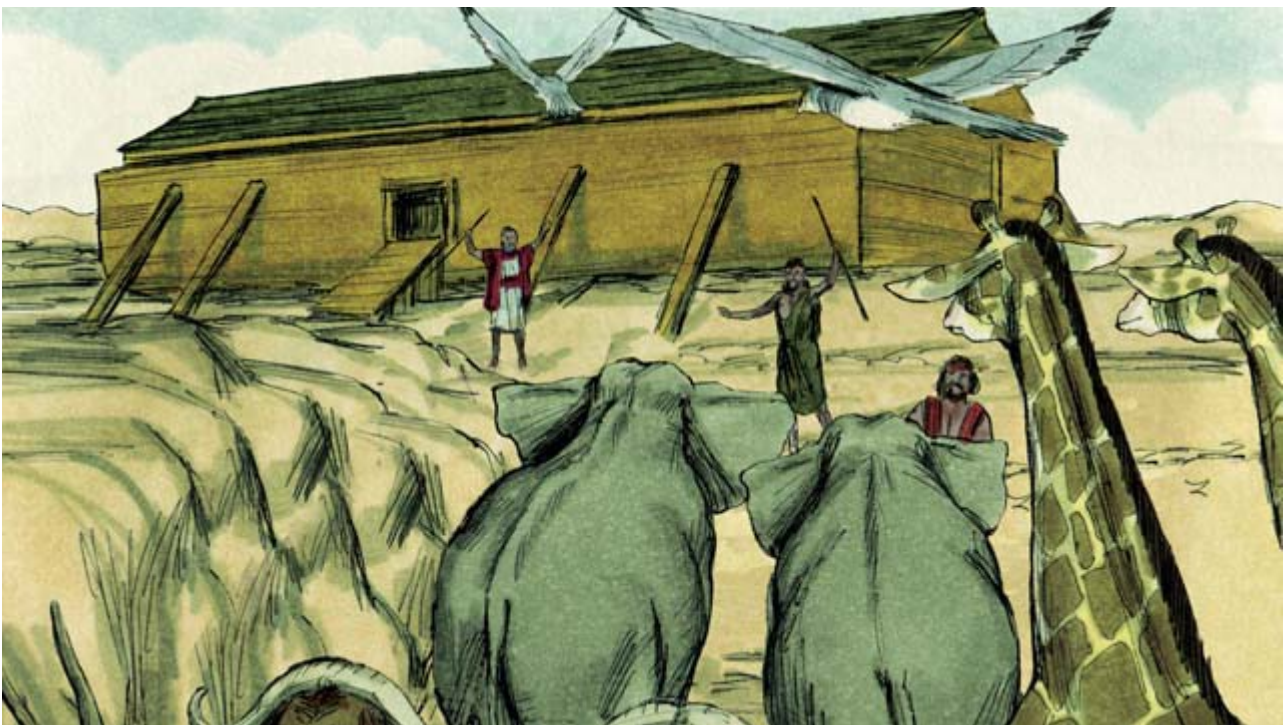
Sinabin Bapan Namalyari kan Noe, “Ya sukad barkuy daygên mu, dinalan buy apattapuy metru ya karang, luwampu buy tatluy metru ya lapad, buy labin tatlu buy kapakay metru ya tag-ay na. Dyag sa kayuy barkuy daygên mu. Daygên mun tatluy palapag ga ati, malakêy kuwartu, buy gisay bubung.” (Genesis 6:14b-16) Abiin na planuy indin Bapan Namalyari kan Noe. Kabay sa kapamilatan maragul la barkun ati, miligtas sa pamilyan Noe buy ya kaganawan kalasin ayup. (Genesis 6:18)

Dinyag yabay Noe ya in-utus Bapan Namalyari kana. Sinawpan yan tatluy anak nay lawyaki amên masunul la pan-ipadyag Bapan Namalyari kana. Kaban pandaygên lay barku, sinabin Noe sa mani tawu, “Dilag lumatêng nga bapan dagul lanab. Sêpat kaw manyawad tawad kan Bapan Namalyari.” Nuwa asê naniwala kanay mani tawu. Gawan kakaragulan barku, dakun umnuy tawun na nilabas bayu nayari ya barku. (Genesis 6:22; 2 Pedru 2:5)

In-utus êt Bapan Namalyari k Allan Noe ya, “Manipun kaw malakêy kanên para kamuyu buy para sa mani ayup.” (Genesis 6:21) Sên nakal-an nay kaganawan, sinabin Bapan Namalyari kan Noe, “Noe ya, sumun kay na sa barku, kaawyun muy asawa mu buy ya tatluy anak mu buy mani asawa la.” Para yabay bayduy dinyag la. Wawalu silay sinumun sa barku. (Genesis 7:1, 5-7)

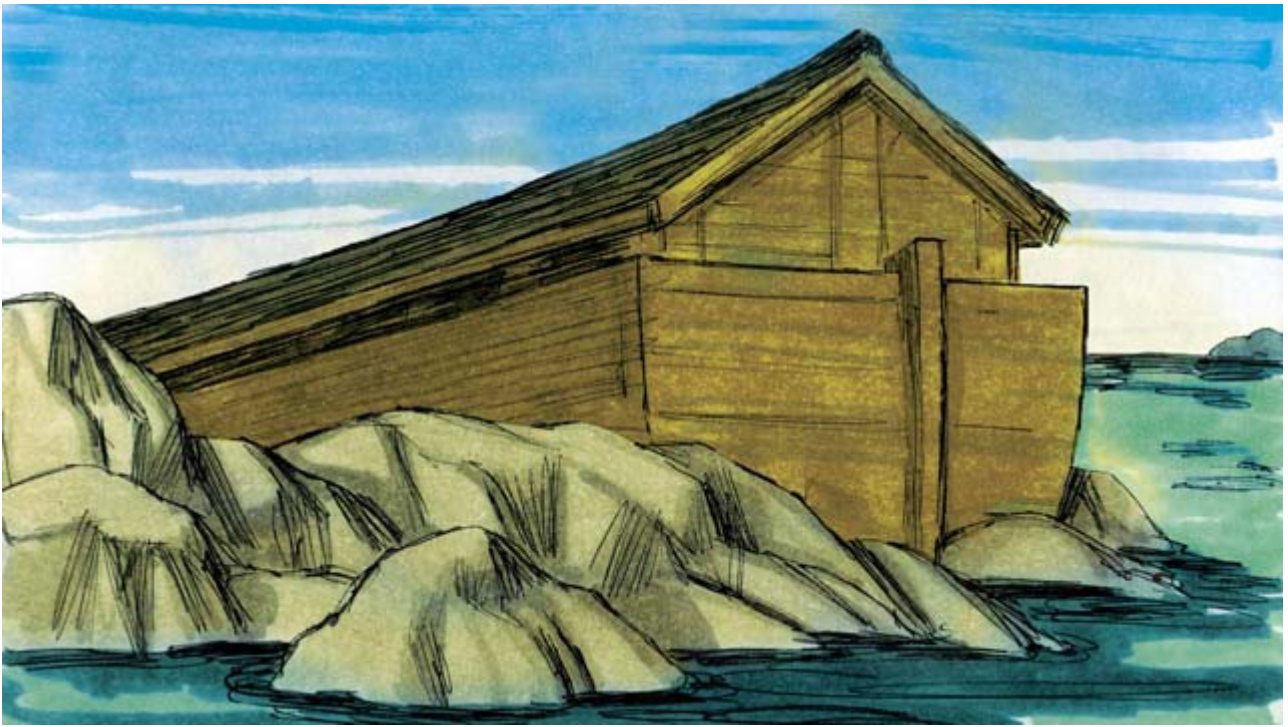
Impalakun Bapan Namalyari sa barkun Noe ya kaganawan kalasin ayup buy uybun manuk, liyaki buy babayi. Impalaku êt Bapan Namalyari ya ti-pituy lawyaki buy ti-pituy babayi sa kaganawan kalasin ayup pa malyarin iandug kana. (Genesis 7:8-9) Sên nakasun nay kaganawan, in-saray nan Bapan Namalyari ya pasbul barku. (Genesis 7:16b)

Pamakayarin anêm ma allu, nanguran sadyay lakas. Asê tinunggên na uran sa lalên apattapuy allu buy apattapuy yabi. Buy alwa pun êt kay abiin, ta dilag êt lanêm ma naubat sa lalên luta. Kabay inlanab ba buun babun luta buy inlumbug ga mani tawugtug. (Genesis 7:11-12, 17-20)

Nangamamati ya kaganawan tauw buy ayup. Si nitagan tanay nabyay, abitu silay idi sa lalên barkun Noe. Lêpaw-lêpaw wa barkun Noe sa lanab. Si kaganawan nakasakay baydu, niligtas sa bapan dagul lanab. (Genesis 7:22-23)

Sên tinunggên nay uran, limay buwan pun bayu inyumupay lanab. Gisay allu, nisadsad da barkun Noe sa gisay matag-ay ya bung-uy. Nuwa matag-ay pun na lanêm sa kaatag ga lugal sa babun luta. Tatluy buwan pun na nilabas bayu nakitan lan Noe ya tawugtug mani bung-uy. (Genesis 8:2-4)

Pamakalibas sa êt apattapuy allu, nipalpad gisay uwak si Noe amên matandan na nu namalay nay luta. Kapanlimbadlimbad uwak, nuwa ayin yan nakitan na namalay luta. (Genesis 8:6-7)

Asê naêpêng, namipalpad da êt gisay patipati si Noe. Nuwa nangamut nag-udung nga ati kan Noe gawan ayin yan nakitan na sangan kayuy mapag-ugpan na. Sên nilabas sa pituy allu, namipalpad da êt si Noe un patipati. Asê naêpêng, nag-udung yan nigêgtan bulung kayu. Natula si Noe gawan natandan nay manyumêpay nay lanêm buy mantumubuy nan manguman na mani tanaman. (Genesis 8:6-11)

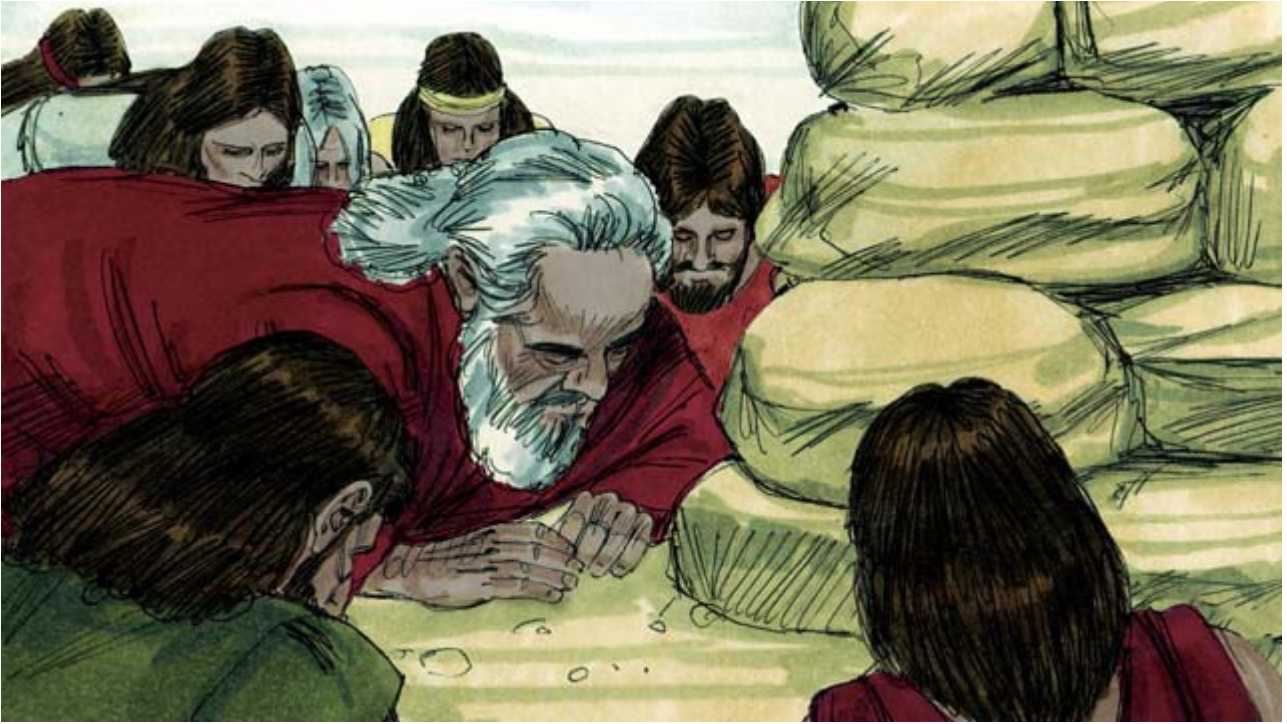
Namalibas sa êt gisay duminggu si Noe bayu wi na êt namipalpad patipati. Nuwa asina nag-udung nga patipati kana. Kabay naisip Noe, "Ah, dilag gina lawês napag-ugpan! Ya labay sabin, marani yan mamalay luta!" (Genesis 8:12)

Pamakalibas luway buwan, sinabin Bapan Namalyari kan Noe, “Noe ya, malyari kaw nan umawas sa barku. Paawasên mu êt ta pamilya mu buy kaganawan ayup. Pakapnun yun tawu buy ayup pa buun babun luta.” Inumawas sabay sa barku silan Noe. (Genesis 8:13-18)

Pamakaawas lan Noe sa barku, nanyag yan gisay pamiandugan. Namiandug yan dakun umnuy ayup sa kaganawan kalasin ayup pa malyarin iandug kan Bapan Namalyari. Natula si Bapan Namalyari sa mani in-andug Noe. Kabay pinagpala na si Noe buy pamilya na. (Genesis 8:20; 9:1)

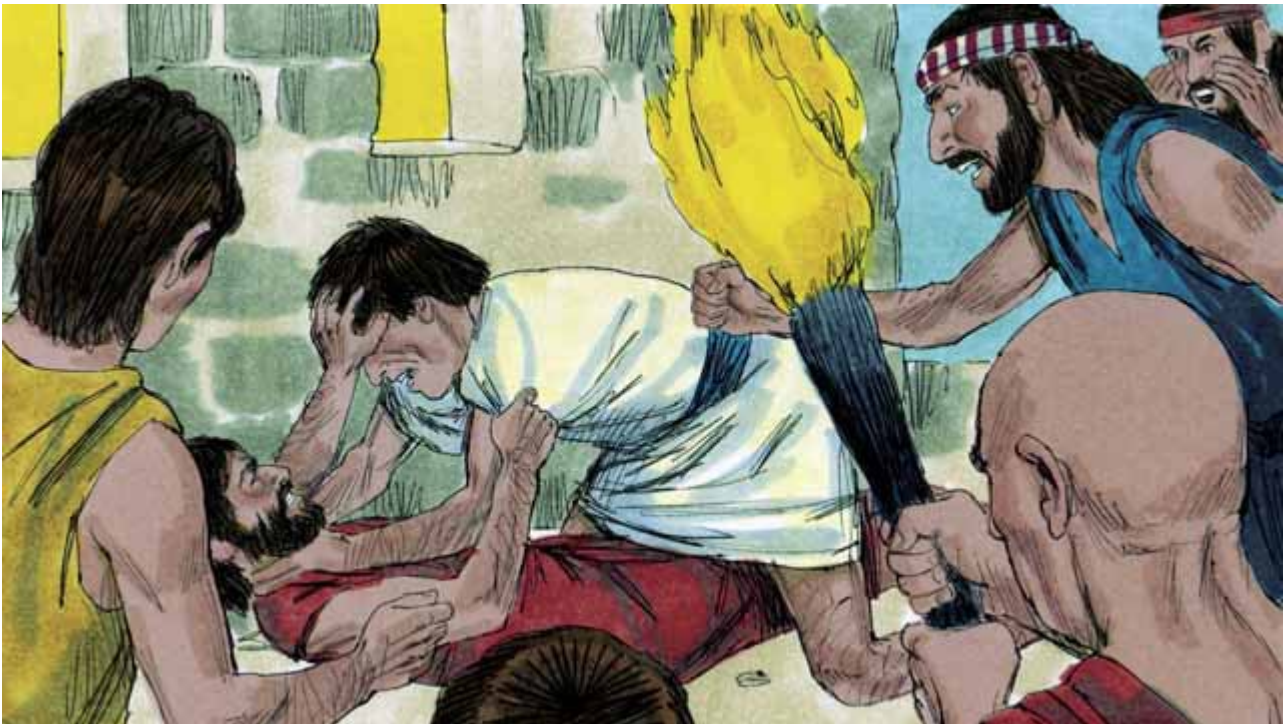

Sinabin Bapan Namalyari kan Noe, “Noe ya, pan-ipangaku ku kamuy a kina umanên lanabên na buun babun luta. A kina sirên na buun luta sa kapamilatan lanab agyan makasalahan pun na mani tawu.” (Genesis 8:21-22)

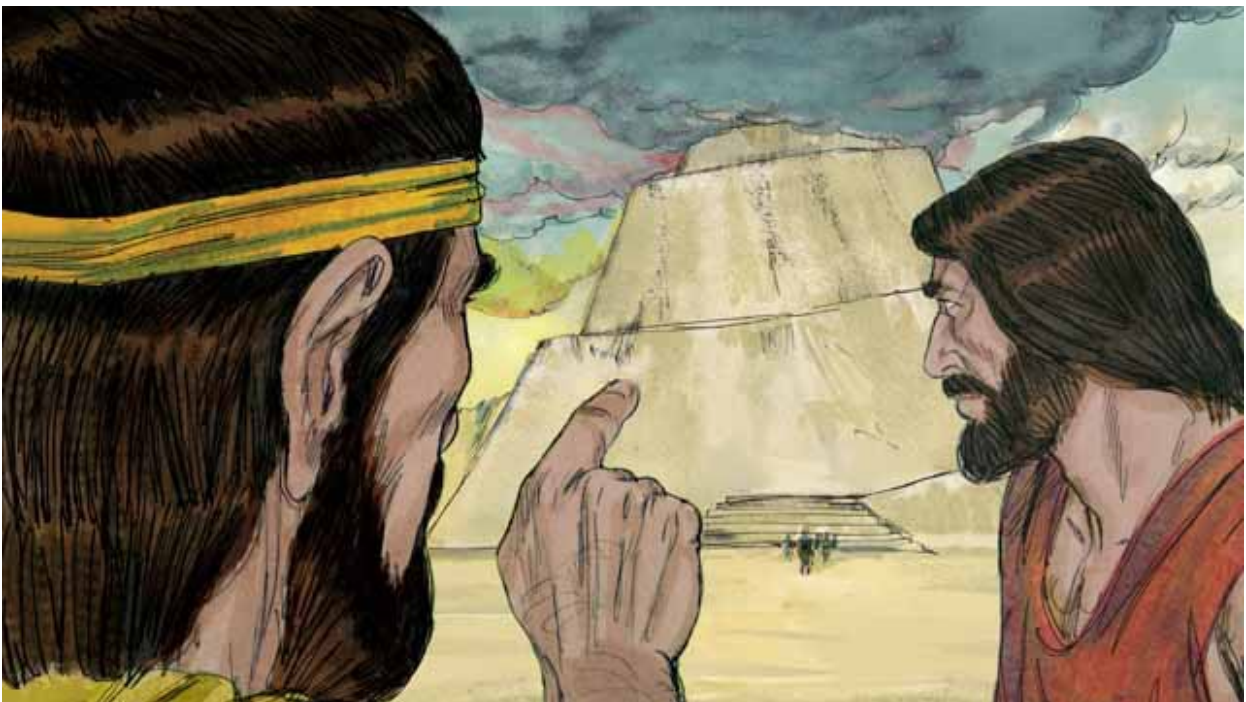

Pamakayari, namipakit si Bapan Namalyari un buwangaw kan Noe bilang tanda' sa pangaku na. Kabay balang magpakit ta buwangaw, maganakan Bapan Namalyari buy mani tawuy pangaku na. (Genesis 8:12-16)

4. Ya Pangakun Bapan Namalyari

Malakêy tawun na inlumibas pamakayarin bapan dagul lanab. Inlumakêy nan manguman na mani tawu sa babun luta. Buy awlagi kay gigisay sabi ya panggamitin la. Nuwa imbis saman sunulên lay utus Bapan Namalyari ya pakapnun lan mani tawuy babun luta, niaawyun silay naman buy nag-umpisan nipaydêng gisay balayan.

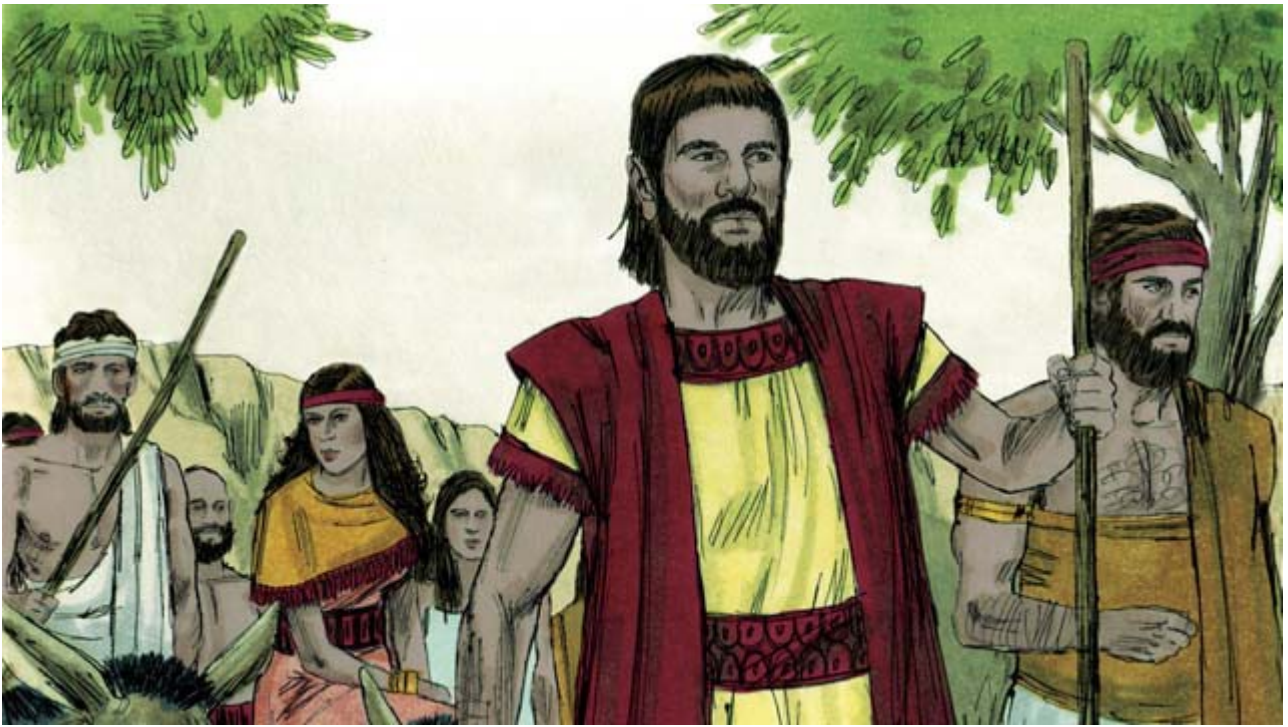
Mapagpapadayêw wa mani tawu awlagi. Ayin silan pakyalam sa pansabin Bapan Namalyari. Nag-umpisan namipaydêng gisay tore ya mani tawu. Sinabi la, "Isadsad tamuy ati angga sa langit ta amên makilala kitamun malakêy tawu." Nakitan Bapan Namalyari ya nu pawan miaawyun na mani tawu, mas malakêy madyag lay nangadadawak. (Genesis 11:4-6)

Pikakaatag Bapan Namalyari ya sabi la ta amên a sila nikakaintindi. Sa pakapakun baydu, a la maisunduy panyag lan tori buy balayan ya binêg Babel. Ya labay sabin Babel, “asê nikakaintindi”. Kabay nangapikikyat ya mani tawu sa babun luta. (Genesis 11:7-9)

Sa kinakarangan na tawun na inlumibas, pinakisabyan Bapan Namalyari ya gisay liyaki. Si lagyu na, Abram. Sinabin Bapan Namalyari kan Abram, “Abram ma, lakwanan muy lugal mu buy mani kamag-anak mu. Maku ka sa gisay lugal la ipakit ku kamu. Pagpalên kata. Daygên katan gisay maragul la bansa. Makilala ka sa magmikakanayun na lugal. Ya manawup kamu, pagpalên ku ya, nuwa ya makipati kamu, isumpa ku ya. Buy sa kapamilatan mu, pagpalên kuy kaganawan tawu sa buun babun luta.” (Genesis 12:1-3)

Sinunul Abram si Bapan Namalyari. Pikilaku nay asawa nay si Sarai. Pikilaku na èt ta mani ipus na. Gintan lay kaganawan pibandiyan la. Naku sila sa lugal la inturun Bapan Namalyari kalla. Ya lagyun lugal la abaytu, Canaan. (Genesis 12:4-5)

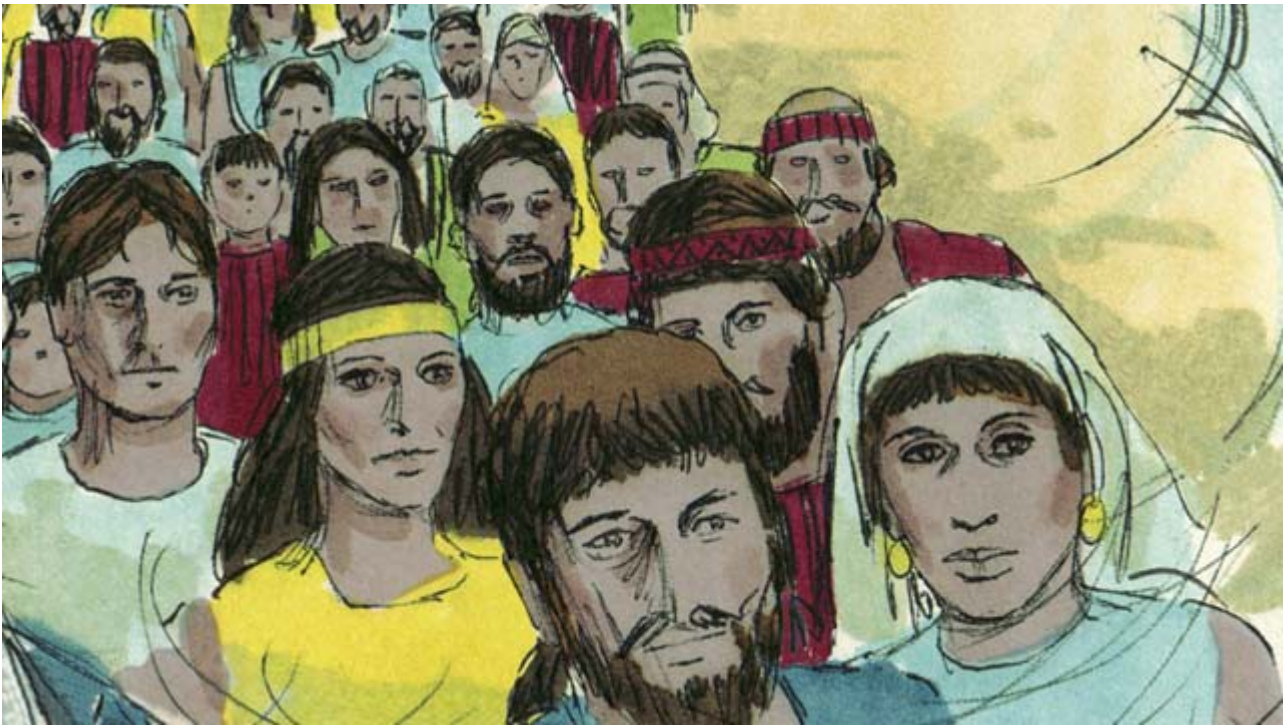
Pamakalatêng Abram sa Canaan, sinabin Bapan Namalyari kanay, “Mangêlêw ka sa palitêng mu. Ya kaganawan lutay makitan mu, idin ku kamu buy sa mani layi mu.” Kabay nanugêl lina baydu si Abram. (Genesis 12:6)

Gisay allu, nakitan Abram si Melquizedek. Gisa yan parin Bapan Namalyari ya Makapangyarian sa Kaganawan. Pinagpalan Melquizedek si Abram. Sinabi na, “Pagpalên kan Bapan Namalyari ya Makapangyarian sa Kaganawan ya sabay ya magbandin langit buy luta.” Indin Abram kan Melquizedek ya ikapapuy baagin pibandiyang na ya nagtan na. (Genesis 14:18-20)

Malakê pun na tawun na inlumibas, nuwa si Abram buy si Sarai, ayin sila pun êt anak. Nanguman nagsabi si Bapan Namalyari kan Abram, “Makaanak kan liyaki buy ya maapu mu, kasin lakên bêtêwên sa langit.” Naniwala yabay si Abram sa pangakun Bapan Namalyari. Kabay napakadyag yan matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari. (Genesis 15:1-2, 5-6)

Pamakayari, nanyag kasunduan si Bapan Namalyari kan Abram. Sinabin Bapan Namalyari kana, "Abram ma, biyan katan anak ka liyaki ya paubat sa layi mu. Idin ku kamu buy sa maapu muy lugal un Canaan." Nuwa sa panawun na abitu, ayin pun êt anak si Abram. (Genesis 15:4)

5. Ya Impangakuy Anak

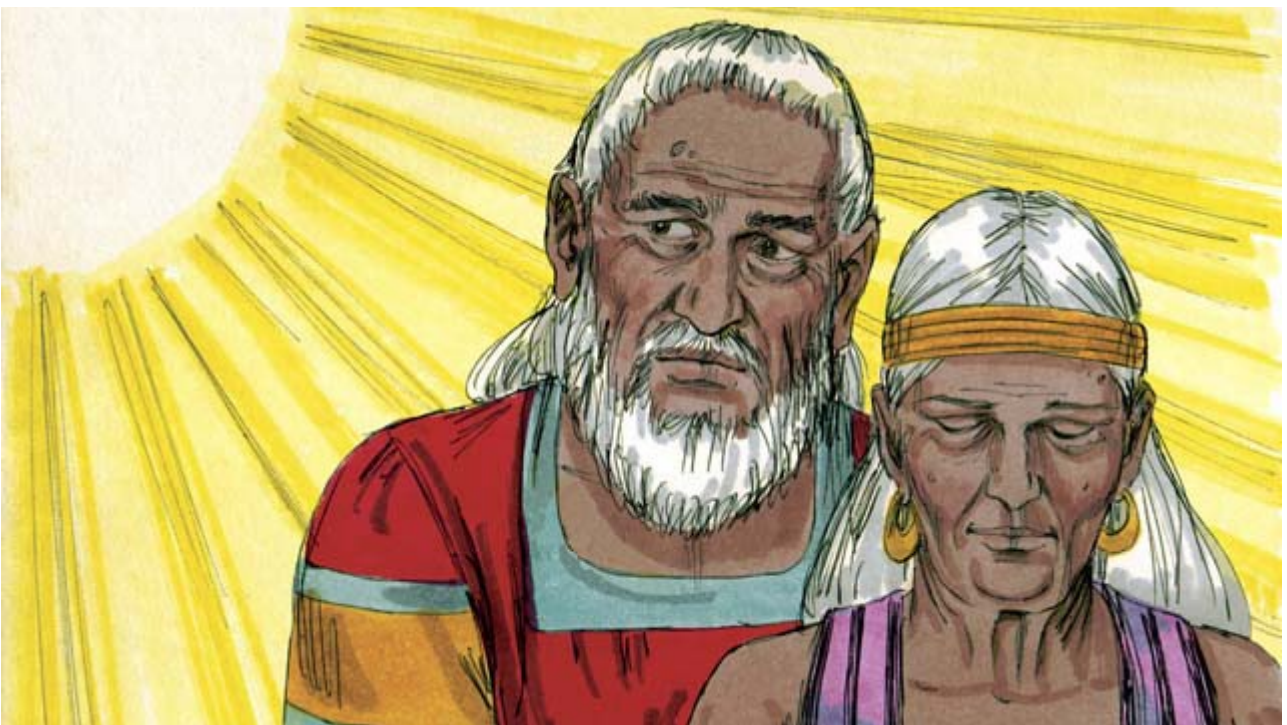
Mapuy tawun na inlumibas, nuwa si Abram buy si Sarai, ayin sila pun êt anak. Kabay sinabin Sarai kan Abram, “Abram ma, gawan a ku pambiyon Bapan Namalyarin anak buy tuwa kina, labay kuy tangênên muy ipus ku ya si Agar amên maanakan mu ya para kangku.” (Genesis 16:2a)

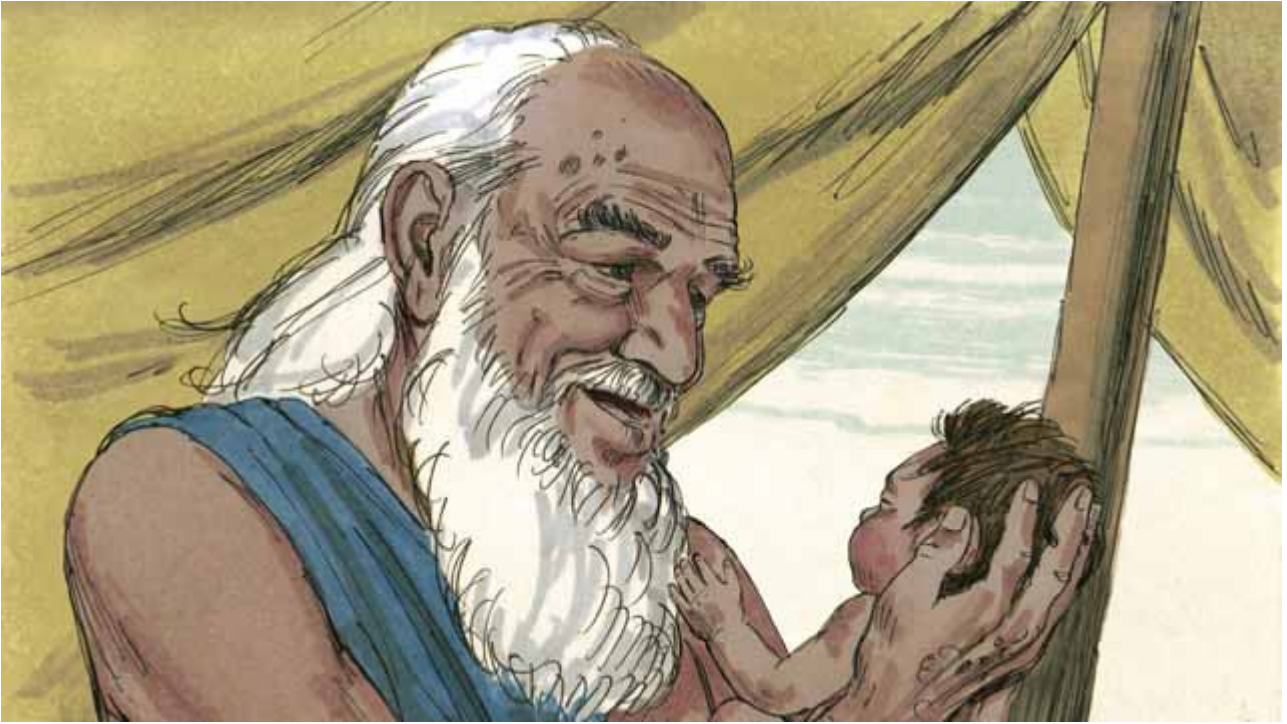
Kabay tinangên nabay Abram si Agar. Liyaki ya anak la. Ismael la impalagyu la sa kulaw. Nuwa nangimun naman si Sarai kan Agar. Sên labintatluy tawun nan Ismael, nanguman pinagkasabin Bapan Namalyari si Abram. (Genesis 16:2b, 17:1)

Sinabin Bapan Namalyari kan Abram, “Siku si Bapan Namalyari ya Pinakamakapangyarian. Mangaku waku kamun asê mitas sa impangaku ku kamu.” Kabay nanduku si Abram buy sinabin Bapan Namalyari kana, “Abram ma, pakadyag kan bapan malakêy bansa. Idin ku sa maapu muy lugal Canaan. Siku êt ta kilalanên lan Bapan Namalyari la kanuman.” (Genesis 17:2-4, 8)

Sinabi pun êt Bapan Namalyari kan Abram, “Makaanak si Sarai. Ya anak na, sabay ya impangakun anak. Bêgên mu yan Isaac. Tuparên ku kanay inpangaku ku kamu. Maubat kan Isaac ka maragul la bansa. Para êt baydu kan Ismael. Nuwa kan Isaac ku tuparên na inpangaku ku kamu.” Pamakayari, pinalitan Bapan Namalyari ya lagyun Abram un Abraham. Ya labay sabin ati, “Bapan malakê”. Pinalitan êt Bapan Namalyari ya lagyun Sarai un Sara. Ya labay sabin êt ati, “Prinsesa”. (Genesis 17:5, 15-16)

Pamakalibas gisay tawun, nanganak ka si Sara. Isaac ka impalagyu la sa anak la kaparisun sinabin Bapan Namalyari kalla. Sa panawun na abaytu, dinalan nanay tawun Abraham buy si Saray naman, siyam mapuy tawun nayna. (Genesis 21:1-3)

Sên dinumagul lana si Isaac, sinubukan Bapan Namalyari ya paniwalan Abraham kana. Sinabi na kan Abraham, “Sa pangulimên mu kangku, pakilaku mu si Isaac ya kakaidwan mun anak buy iandug mu ya kangku.” Nanguman nanunul si Abraham sa utus Bapan Namalyari. (Genesis 22:1-3)

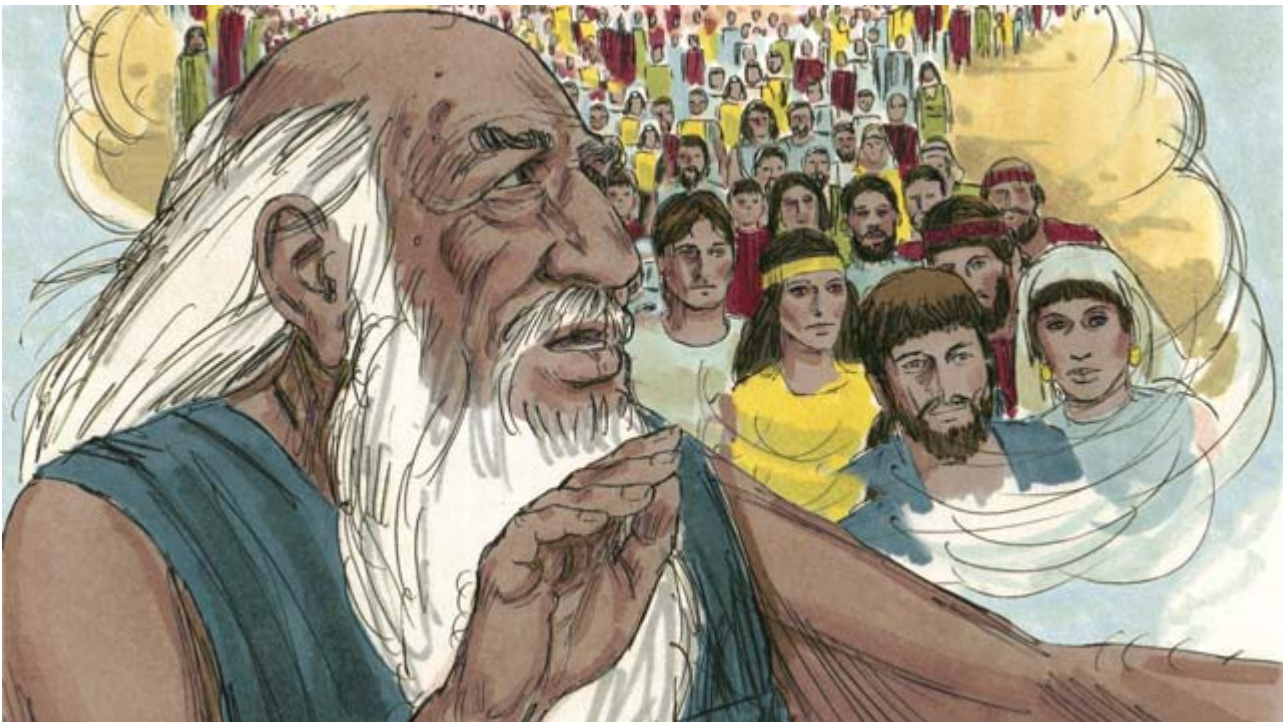
Kaban mamita silan Abraham buy si Isaac papakun sa lugal la pamiandugan, sinabin Isaac, “Bapay, dilag kitay nan kayu para sa pamiandug, nuwa ayin kita pun iandug.” Nakitbay si Abraham, “Indi, agana kay nan migaganaka anak ku, ta si Bapan Namalyari naman na mam-i.” (Genesis 22:4-8)

Pamakalatêng la sa lugal la lakwên la, in-is-êl Abraham si Isaac buy impakalêk na ya sa pamiandugan. Iandug ga dayin Abraham si Isaac. Nuwa sinabin Bapan Namalyari kanay, “Abraham ma, agana minay patin ya anak mu! Tanda kinay manunul ka kangku, ta a mu in-imut kangkuy anak mu.” (Genesis 22:9-12)

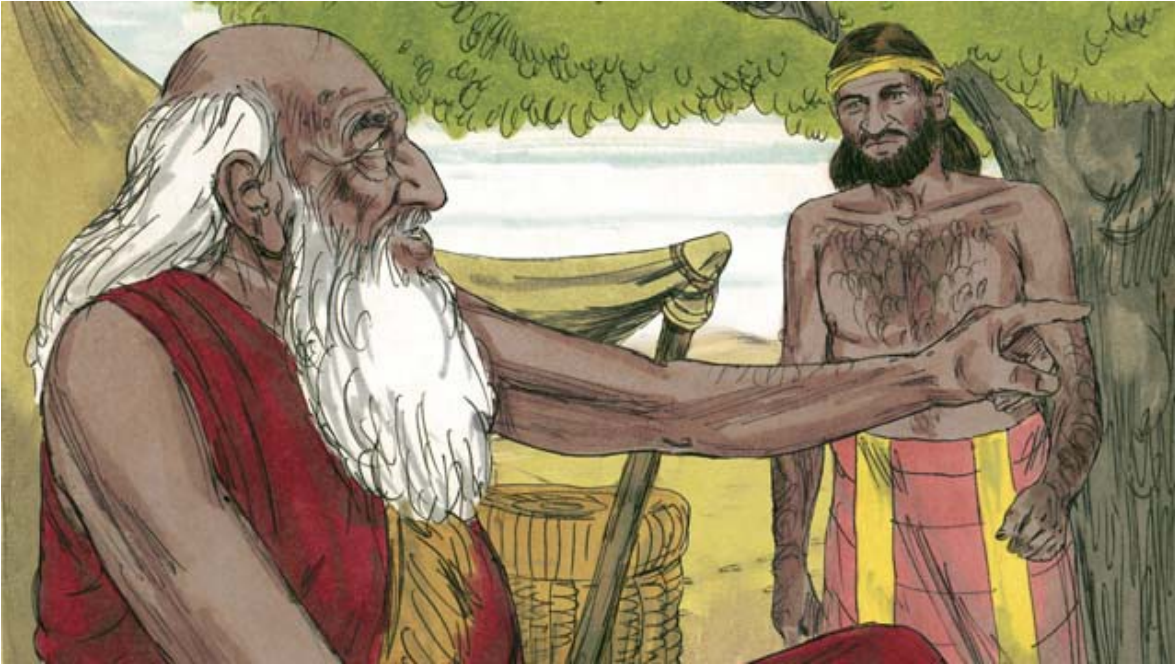

Nakitan Abraham ma gisay liyakin tupa ya nakasaêt ta sungay sa tangan kayuy nayêpa. Sabay ya abituy indin Bapan Namalyari ya iandug la. Kaban pan-iandug lay tupa, sadyay tulan Abraham. (Genesis 22:13-14)

Pamakayari, sinabin Bapan Namalyari kan Abraham, "Gawan nakal-an kan idin kangkuy kaganawan, pati yay anak muy liyaki, pan-ipangaku ku kamu, pagpalên kata. Buy si maapu mu, pakadyag kasin lakên bêtêwên sa langit. Buy gawan sinunul mu ku, ya kaganawan pamilya mu sa babun luta, pagpalên ku sa kapamilatan layi mu." (Genesis 22:15-18)

6. Binyanan Bapan Namalyarin Asawa si Isaac

Sên tuway na si Abraham, bayintawuy nay naman si Isaac. Kabay in-utus Abraham ya ipus nay maku sa lugal mani kamag-anak na amên mangkap mapag-asawan Isaac. (Genesis 24:1-4)

Sên dakun umnuy allun nakasakay ipus sa kamelyu papakun sa lugal la sinabi kana, nakakit yan lib-ung buy tinunggên ya baydu. Sên kaawat tana, nipanlumatêng bayduy mani babayi amên mangasuy. Nanalangin na ipus kan Bapan Namalyari, ya sinabi na, “Bapan kun Namalyari, sawpan mu ku kayêk. Idi yaku baydi sa danin lib-ung ya pangasuyan mani dalaga. Manyawad dakun palatandaan kamu. Si dalagay mamaynêm kangku buy sa mani kamelyu ku, saba siyay nay pan-idin mu kangku ya pag-asawan Isaac.” Kaban manalangin ya pun, dilag inlumatêng bayduy naiduy babayi. Rebeccay lagyu na. Si Apu na, si lakay Nahor ya patêl nan Abraham. Si Rebecca, pinaynêm nay ipus buy pinaynêm na êt ta kamelyu na. (Genesis 24:10-21)

Sên pamakayarin pinaynêm Rebecay ipus, nuli ya. Buy nakilaku êt kanay ipus. Pamakalatêng ipus sa balin Rebecca, pikisabyan nay familyan Rebekah, “Nu malyari dayi kayêk, kilaku kangku si Rebecca ta amên pag-asawa yan Isaac ya anak un amung ku.” Pinatang si Rebecca un indu na, “Rebecca, kilaku ka nayi kana o asê?” Nakitbay si Rebecca, “Awu, kilaku waku kana.” Sên inlumatêng silay na sa balin Abraham, nakit Isaac si Rebecca buy tinanggap yan Isaac pag-asawa na. (Genesis 24: 22-49, 57-58, 67)

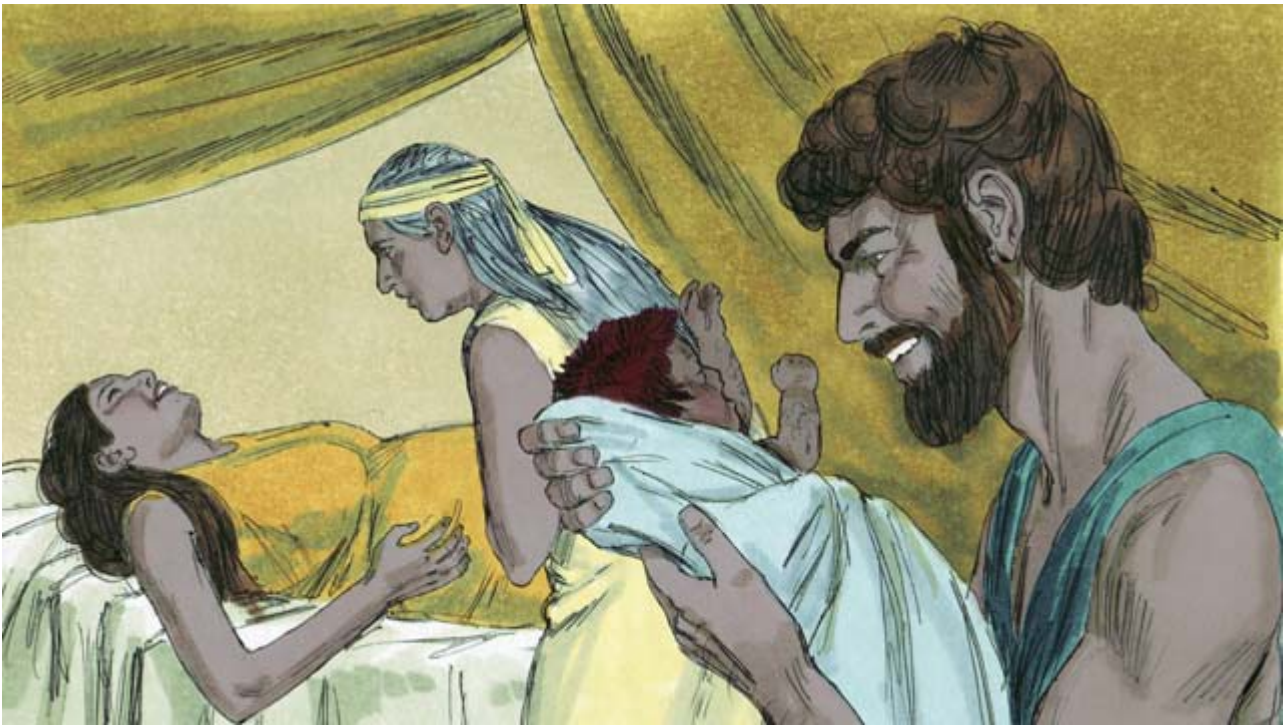
Sên nilabas sa malakêy tawun, nati yana si Abraham. Ya kaganawan impangakun Bapan Namalyari sa kasunduan la, impangaku na êt kan Isaac. Impangaku êt Bapan Namalyari kan Isaac ka makaanak yan bapan lakê, agyan layus si Rebecca.

Nanalangin si Isaac para kan Rebecca. Sinabi na, “Bapa, nu kalabayan mun kayêk, makaanak kay.” Indin naman Bapan Namalyari ya inyawad na, ta nangalêk si Rebecca buy kambal pun êt ta anak la. Nuwa kaban idi sila pun sa bitukan indu la, mipapati silay na. Kabay nanalangin si Rebecca, “Bapa kun Namalyari, sabêt ta ata malyarin sa maanak ku?” (Genesis 25:21-22)

Nakitbay si Bapan Namalyari kan Rebecca, “Magin luway maragul la bansay mani anak mu. Nuwa si bungsu, sabay ya pagsuywan panganay.” (Genesis 25:23)

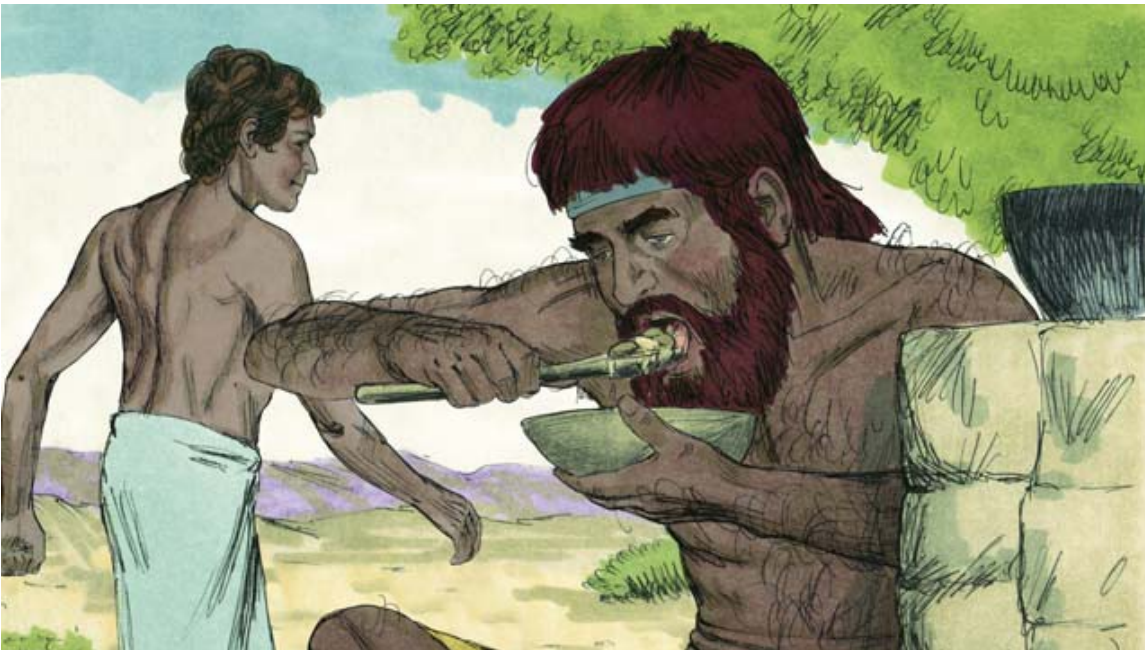

Inlumatêng nganay allun panganak Rebecca. Naudit buy masabut ta balat panganay. Pinalagyunan lan Esau wa kulaw. Ya bungsuy naman, nakatalan ya sa bitis Esau. Jacob ya impalagyu la sa bungsu. (Genesis 25:24-26)

7. Pinagpalan Bapan Namalyari si Jacob

Kaban mandumagul la anak lan Isaac buy si Rebecca, mas kakaidwan Rebecca si Jacob ta labay labay nay mapalingun sa kaganawan. Buy kaidwan naman êt Isaac si Esau ta labay labay yaman êt Esau wa mapanulipêt. (Genesis 25:27-28)

Gisay allu, sên nuli si Esau ubat sa panulipêtan, nalayang-layang ya. Kabay sinabi na kan Jacob, “Patêl kuway, biyan muku watin kanên na inlutu mu.” Nakitbay si Jacob, “Patêl kuway, biyan katan kanên, nuwa idin mu kangkuy pangapanganay mu.” Indin na man Esau ya pangapanganay na. Kabay binyanan yan kanên un Jacob. (Genesis 25:29-34)

Sên tuway na si Isaac, labay nan manyawad yan kangêdan kan Bapan Namalyari para kan Esau gawan siyay panganay. Nuwa bayu na nadyag ga abitu, nalinlang ngingan Rebecca buy si Jacob. Gawan a sina makitan Isaac ka kasabi na, nagtalingkayu si Jacob ya sabay siya si Esau. Insulud nay yaming Esau buy binyanan nan balat kambing ya bêng na buy takyay na. (Genesis 27:1-10, 14-17)

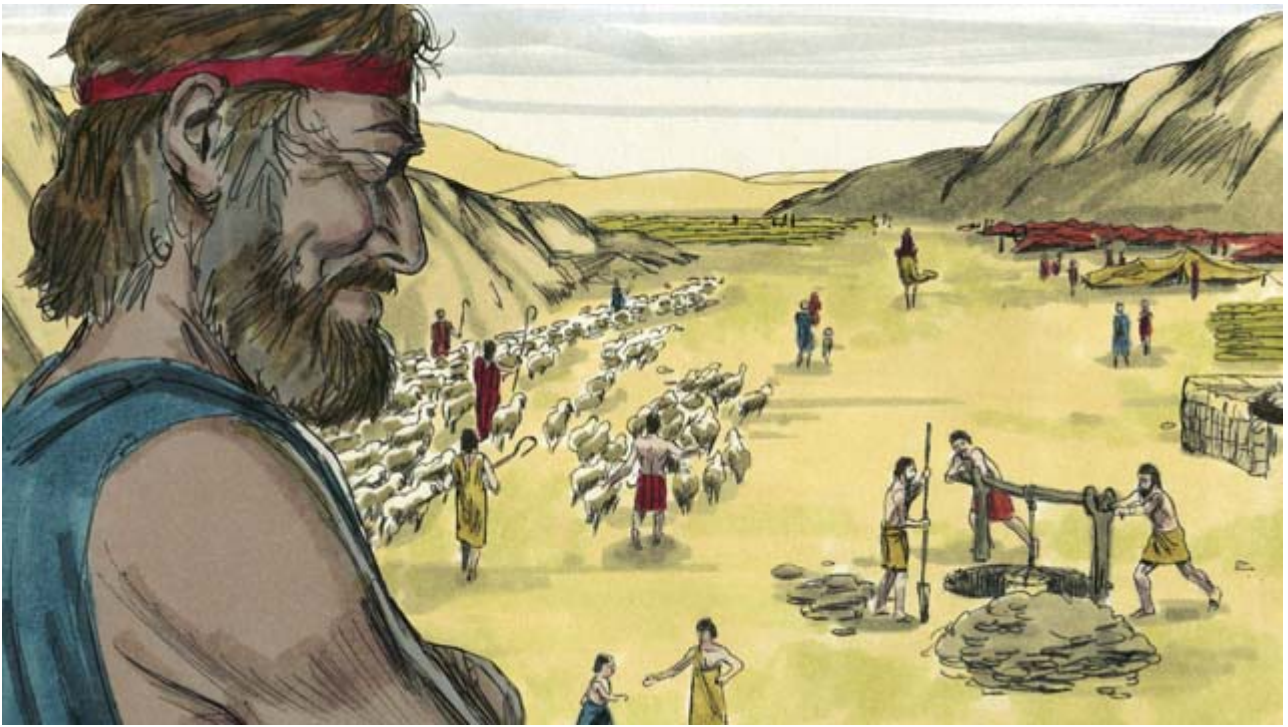
Pamakadanin Jacob kan Isaac, sinabi na, “Siku si Esau. Naku waku di amên pagpalên mu.” Indap Isaac si Esau ya kasabi na, gawan natalan nay sabut kambing sa takyay Jacob. Nadêp na êt ta yaming Esau ya insulud Jacob. Kabay pinagpalan Isaac si Jacob. (Genesis 25:19-29)

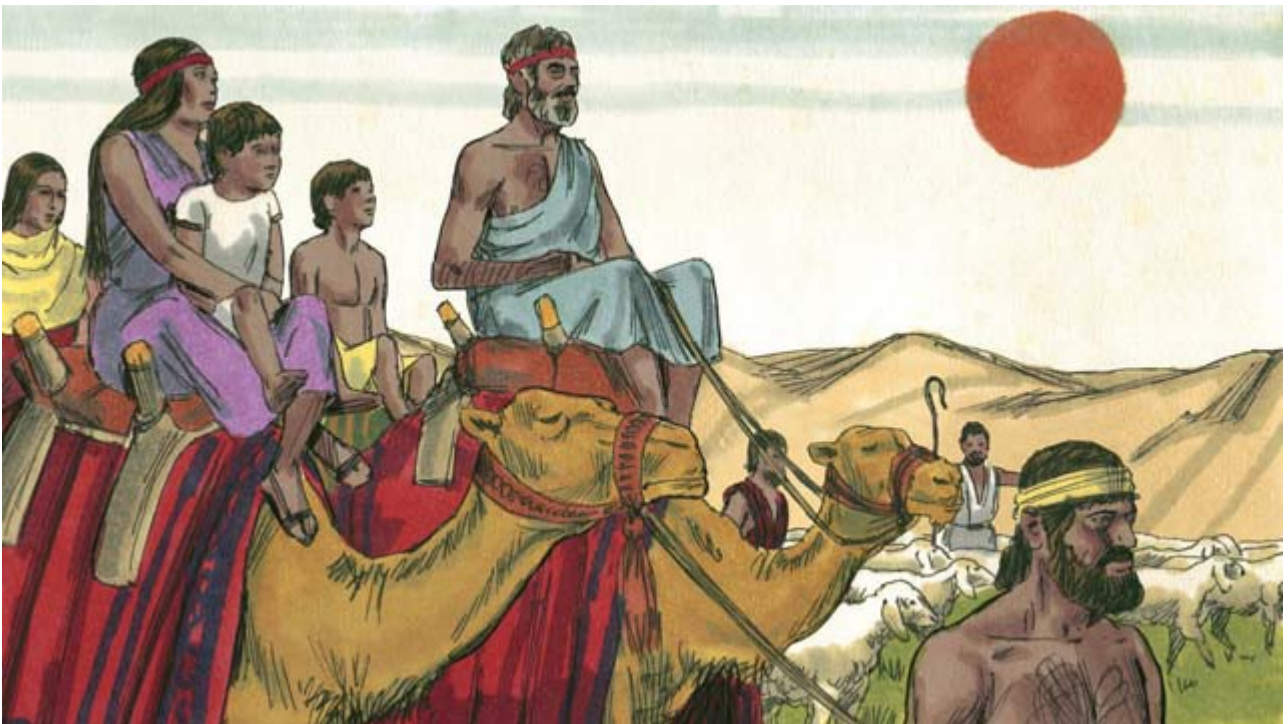
Natubag tubag si Esau sa dinyag nan Jacob. Kabay sinabi na, “Kingwa nayna bayna kangkuy pangapanganay ku. Amêsên kingwa na pun êt ta kangêdan ya para kangku!” Impalanun Esau ya nu mati yay bapa la, patin na si Jacob. (Genesis 25:41)

Nuwa natandan Rebecgay palanun Esau. Kabay inpalakun Isaac buy si Rebecca si Jacob sa balin mani kamag-anak Rebecca sa marayuy lugal. (Genesis 27:41-28:5)

Kaban manugêl baydu si Jacob sa kamag-anak Rebecca, nakapag-asawa ya buy nakaanak yan labinluway anak ka lawyaki buy gisay babayi. Buy pinabandi yan Bapan Namalyari. (Genesis 29:1-43)

Pamakalibas luwampuy tawun, mag-udung ngana si Jacob sa Canaan. Pikilaku nay pamilya na, mani ipus buy mani saysay na. (Genesis 31:17)

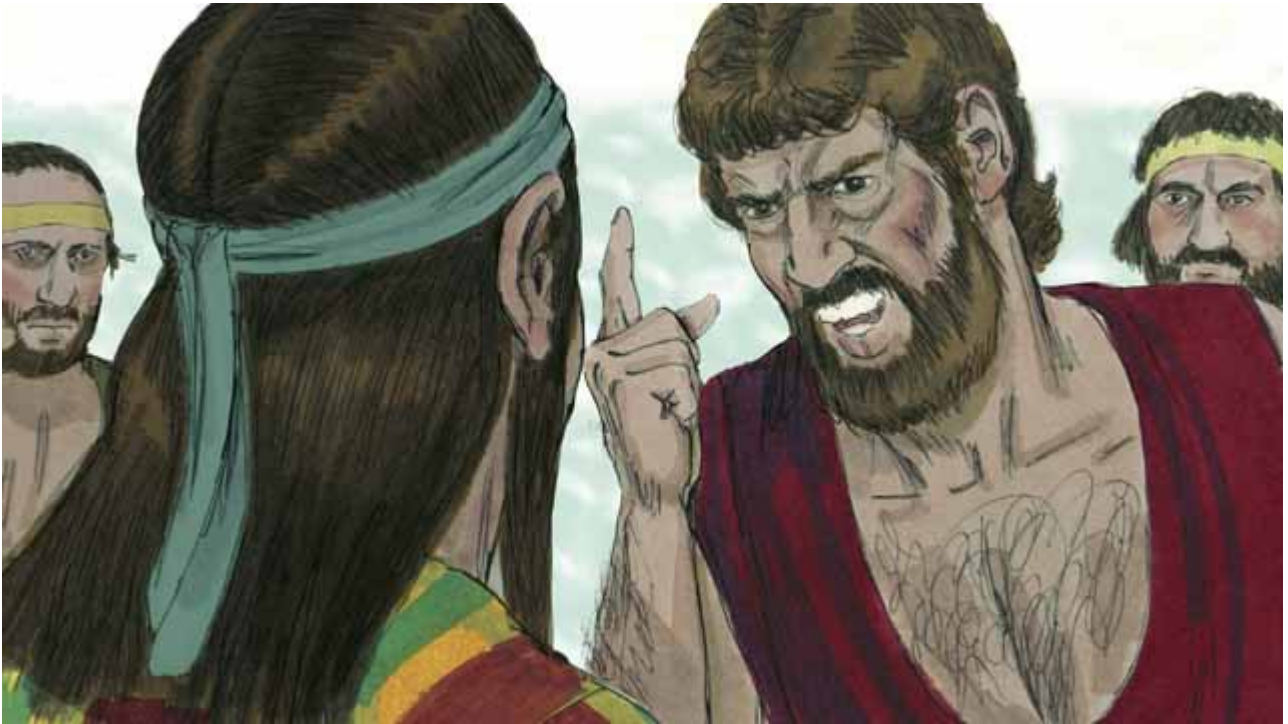

Nuwa malimu si Jacob gawan sabaytun idi ya baydu sa Canaan, labay yan patin Esau. Kabay si dinyag na, namipagtan yan mani ayup kan Esau. Kaban pan-idin mani in-utus Jacob ba mani ayup, sinabi la, “Kakay, ya mani ayup pa ati, ubat kan Jacob ba ipus mu. Marani minan makit ta patêl mu.” (Genesis 32:1-5)

Nuwa manay nan pinatawad Esau si Jacob. Kabay sên napikakit silan manguman, sadyay tula la. Napatêtbêk kay biyay Jacob sa Canaan. Sên nati si Isaac, in-ilbêng yan Esau buy si Jacob. Buy ya pangakun Bapan Namalyari sa kasunduwan na kallan Abraham buy kan Isaac, impangakuy naman êt Bapan Namalyari kan Jacob. (Genesis 33:1-17, 37:1)

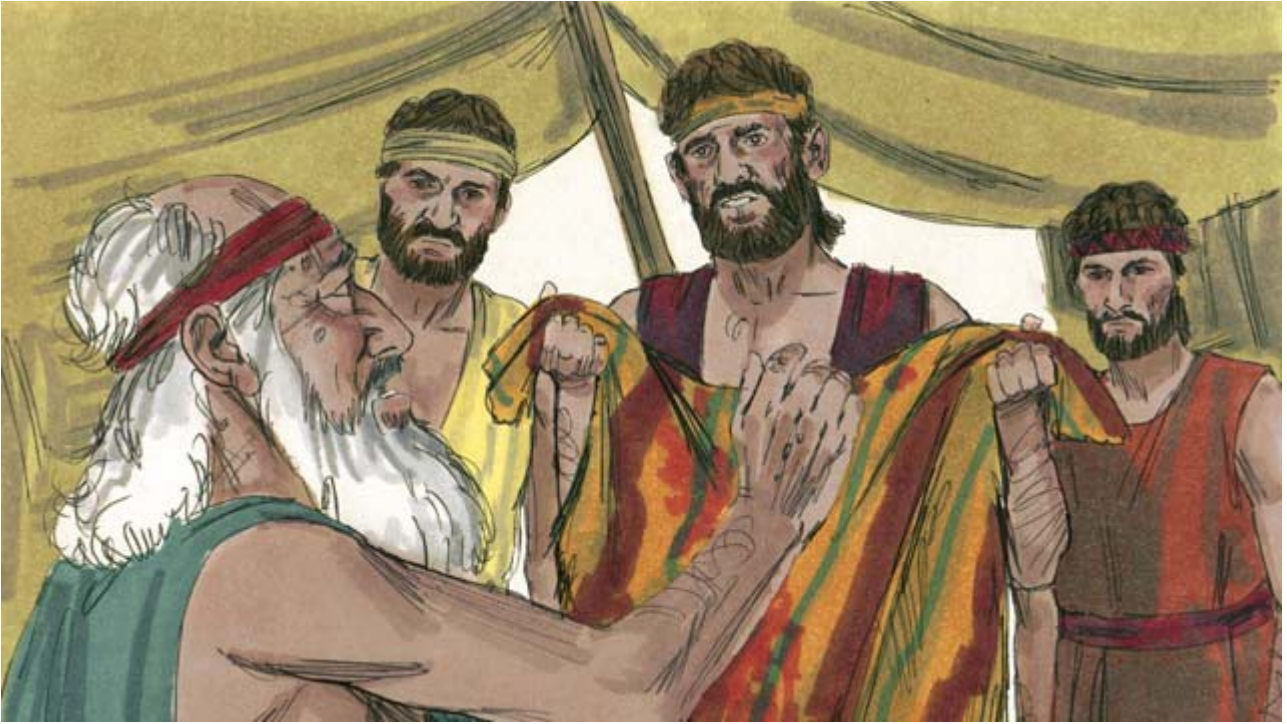
8. Inligtas Bapan Namalyari si Jose buy Pamilya na

Gisay allu, sên tuway na si Jacob, in-utus nay kakaidwan nay anak ya naglagyun Jose. Sinabi na kana, “Anak kuway, lakwên mun êlêwên na mapatêl muy magpastul ayup.” (Genesis 37:12-14)

Kakasakitan yan nakêm mapatêl na si Jose, gawan tanda lay mas yan kakaidwan bapa la buy tanda lay taynêp Jose ya sabay siyay mag-ari kalla. Kabay sên nakitan la si Jose, dinakêp la ya buy insaliw sa mani manaliw ipus. (Genesis 37:3-11, 17-28)

Bayu sila nuli, kingwa lay yaming Jose, gininit lay ati buy insawsaw sa dayan kambing. Buy impakit lay ati sa bapa la buy sinabi la, “Bapay, êlêwên muy yaming nga ati nu sabay ya yaming Jose.” Sên nakitan Jacob ba yaming na, sinabi na, “Pata indukudu! Sabay ya yaming Jose ya ati! Napati yina lawês mangatubag ga ayup!” Kabay sadyay lungkut Jacob. (Genesis 37:31-35)

Pakan sa a na tanda, gintan naman sa Egipto si Jose un mani nakasaliw kana. Maragul buy makapangyarian na bansay Egipto. Insaliw la si Jose sa gisay mabandi ya manungkulan sa gubernu. Mapanunul si Jose sa amung na. Kabay pinagpala yan Bapan Namalyari. (Genesis 37:36; 39:1-6)

Kalabay makikanayun kanay asawan amung na. Nuwa asê nalabay si Jose gawan kasalanan sa Bapan Namalyari ya abitu. Kabay nanubag kanay asawan amung na. Sinangkanan na si Jose un alwan pêtêg. Kabay gawan di, dinakêp si Jose buy insukul. Nuwa agyan idi sa sukulan si Jose, pawa ya pun êt tapat kan Bapan Namalyari. Kabay pinagpala yan Bapan Namalyari. (Genesis 39:6-23)

Pamakalibas dakun umnuy tawun, nakasukul pun êt si Jose agyan ayin yan kasalanan. Gisay yabi, nanaynêp pa Arin Egiptu. Katilwan nanaynêp pa Ari buy migaganaka ya, ta ayin naman mamipaintindi kana nu sabêt ta labay sabin mani nataynêp na. (Genesis 41:1-8)

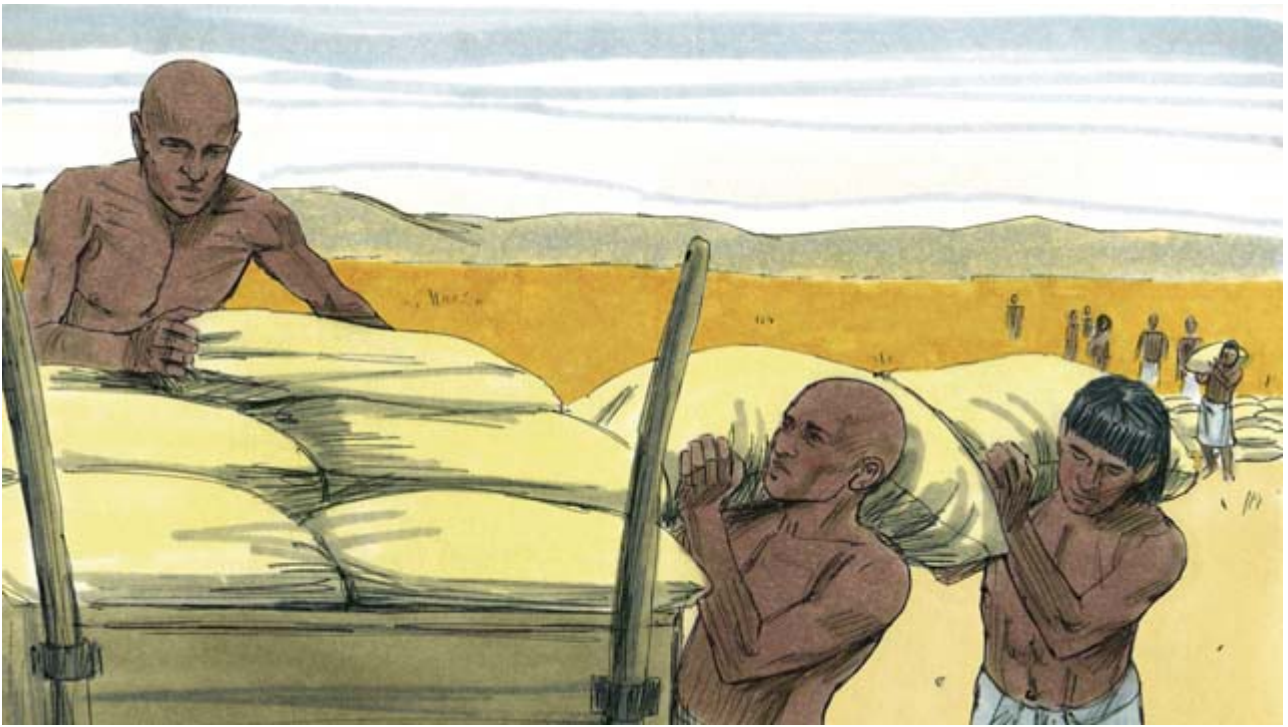

Kabay inpabêg Ari si Jose, gawan nabalitan nay dilag kaaguyan si Jose un mamipaintindi nu sabêt ta labay sabin panaynêp. Sen idi ya si Jose sa arapan Ari, sinabin Ari kana, “Jose ya, ipaintindi mu kangkuy labay sabin nataynêp ku.”

Sinabin Jose kana, “Panggalangên na Ari, inpatandan Bapan Namalyari ya labay sabin nataynêp mu. Ati ya labay sabin nataynêp mu. Mamipagtan si Bapan Namalyari un pituy tawun ya malakêy pupul, nuwa pamakayarin pituy tawun, pituy tawun êt layang buy ayin pupulun.” (Genesis 41:14-36)

Sên inpatanda nay labay sabin nataynêp na, dinayêw Ari si Jose. Kabay dinyag na yan mamaala sa buun Egiptu. Buy sabay siyay ikalway pinakamatag-ay sa Arin Egiptu. (Genesis 41:37-40)

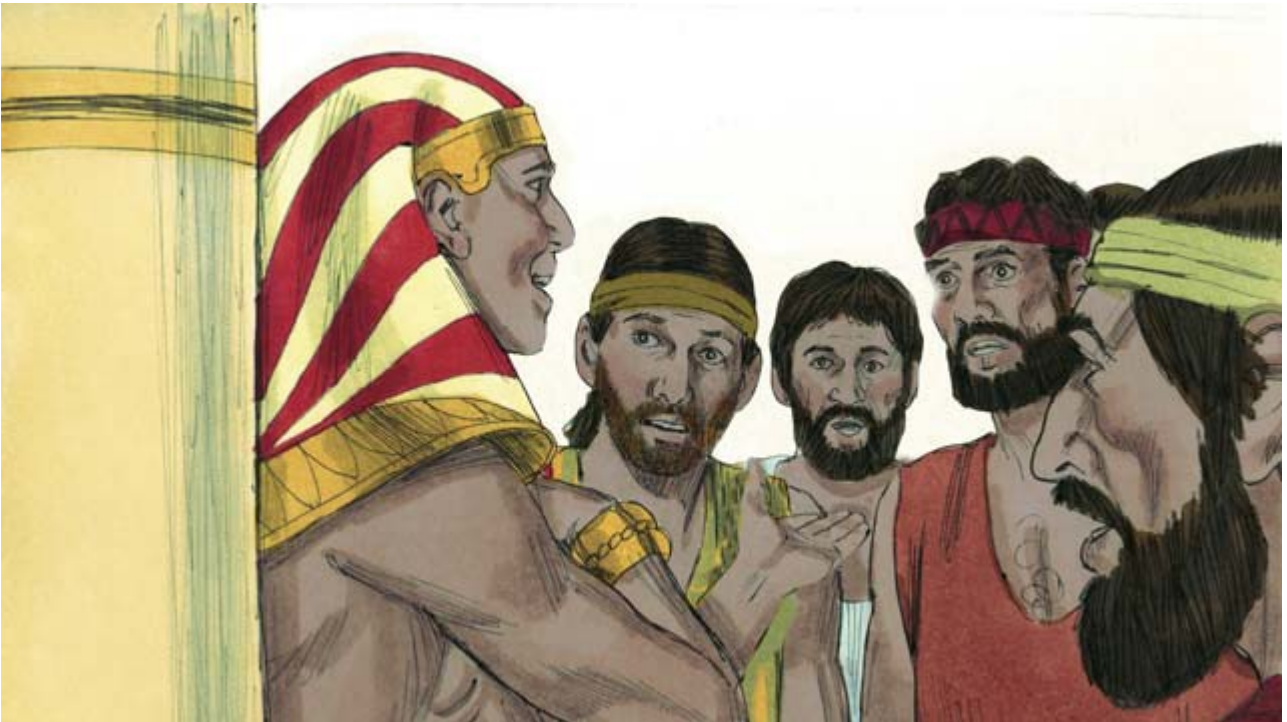
In-utus Jose ya mani tawu baydu, “Sa lalên pituy tawun malakêy pupul, manipun kitamun kanên amên nu lumatêng nga pituy tawun na ayin pupul, dilag kitamun kanên.” (Genesis 41:46-49)

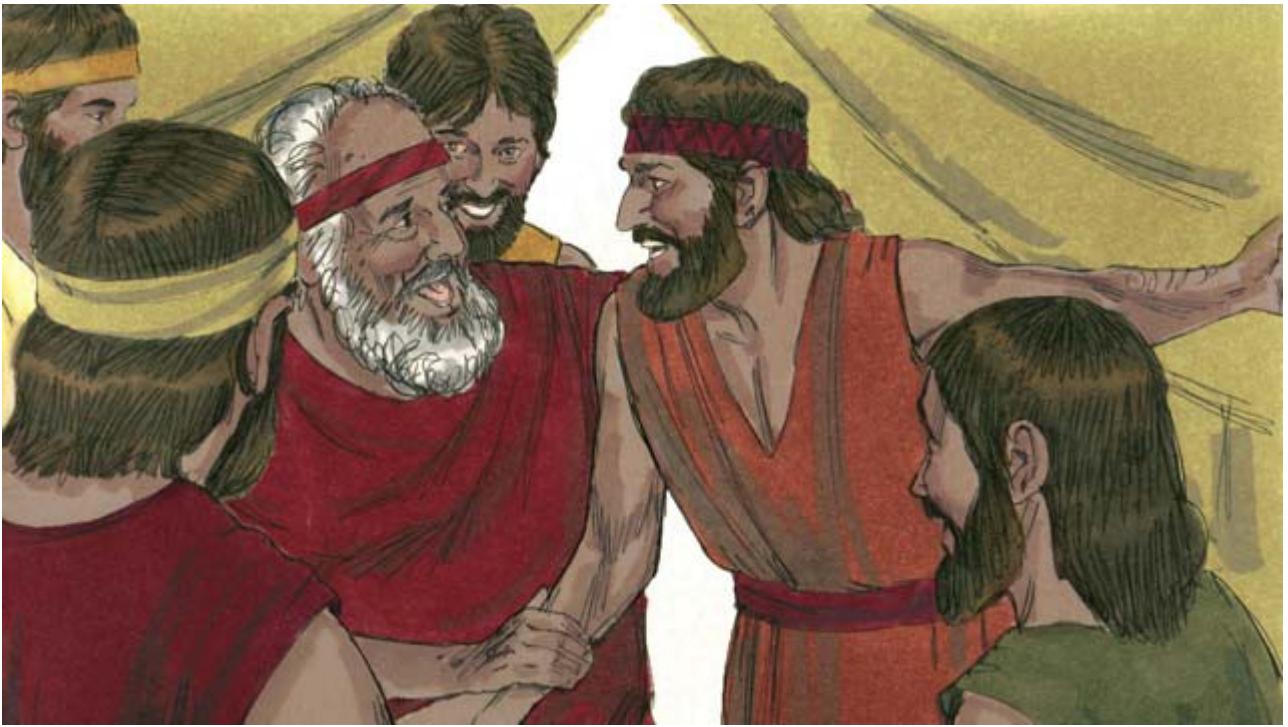
Alwan kay Egiptuy nakadanas un layang, nun a ya pamilya êt Jacob ya manugêl sa Canaan. (Genesis 41:57; 42:1)

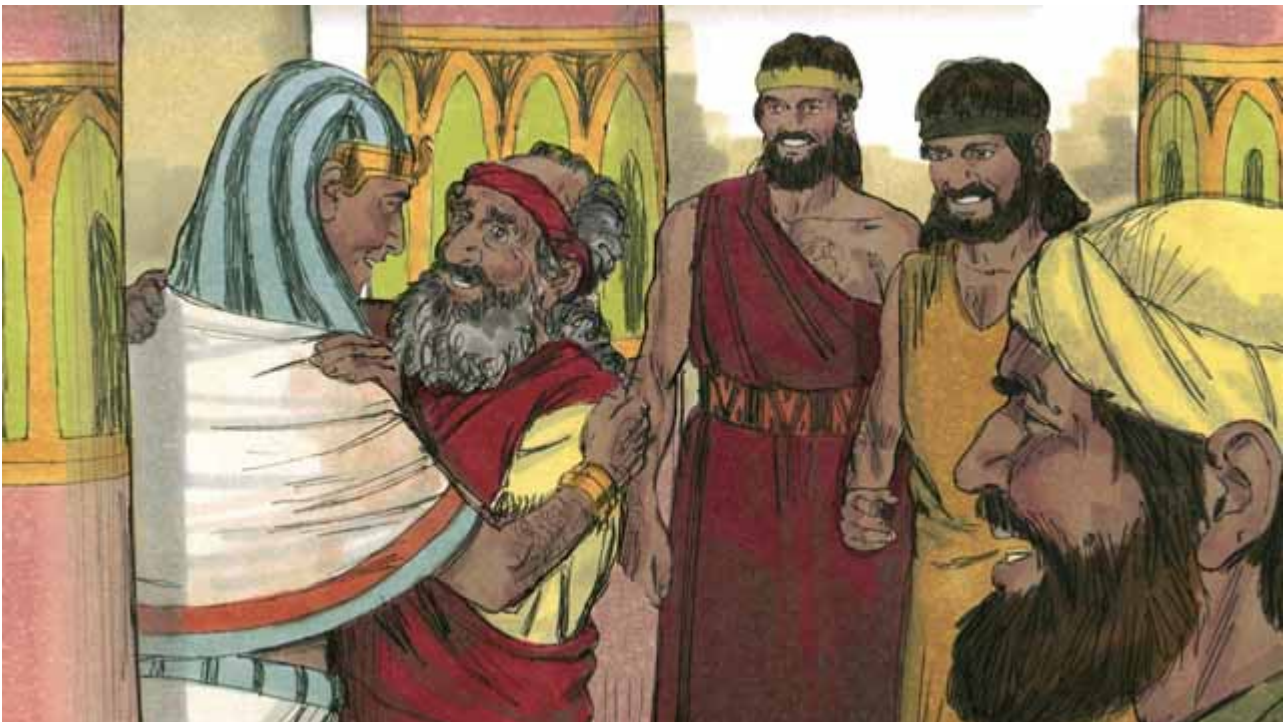
Kabay sinabin Jacob sa mani anak nay lawyaki ya, “Maku kaw manaliw kanên sa Egiptu.” Pamakalatêng la baydu, a la tanday si Jose ya mamisaliw kanên kalla. Nuwa nakilala silan Jose. (Genesis 42:1-20)

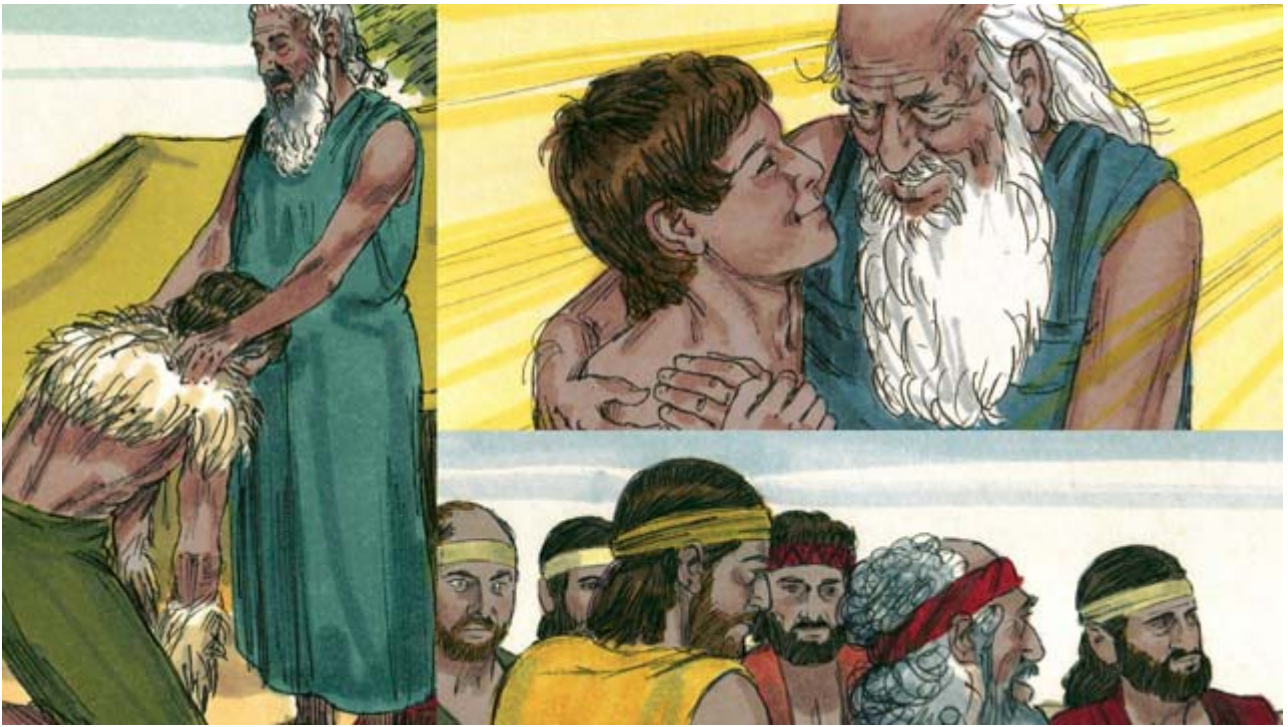
Sên napaptêgan nay nagbayuy nay ugalin mapatêl na, nagpakilala ya kalla, sinabi na, “Siku si Jose ya patêl yu! Agana kaw malimu! Agyan nadawak ka palanu yu kangku sabitun insaliw yu ku amên magin ipus, mangêd da man na dinyag Bapan Namalyari kangku! Manugêl kaw na baydi kaawyun ku amên mabiyon kataw kanên buy pamilya yu.” (Genesis 42:21-24; 45:3-15)

Pamakaulin mapatêl na, sinabi la sa bapa la, “Bapay nabyay pun awêd si Jose buy labay nan manugêl kitamu sa Egiptu kaawyun na!” Sên natandan Jacob ba ati, natula-tula ya. (Genesis 45:25-28)

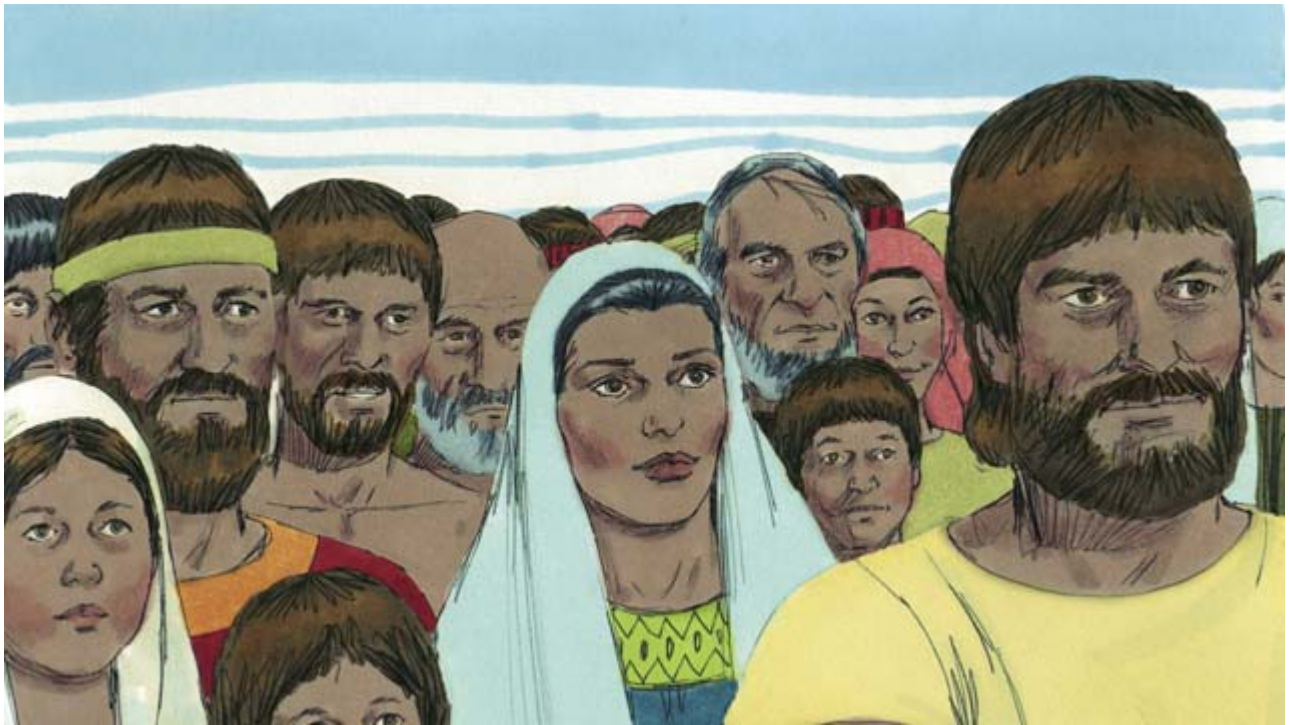

Kabay agyan tuway na si Jacob, naku ya pun êt sa Egipto, kaawyun nay pamilya na. Nanugêl silay na baydun kaganawan. Buy bayu ya nati, inyawad na kan Bapan Namalyari ya kangêdan para sa kaganawan anak na. (Genesis 46:1; 49:1-28)

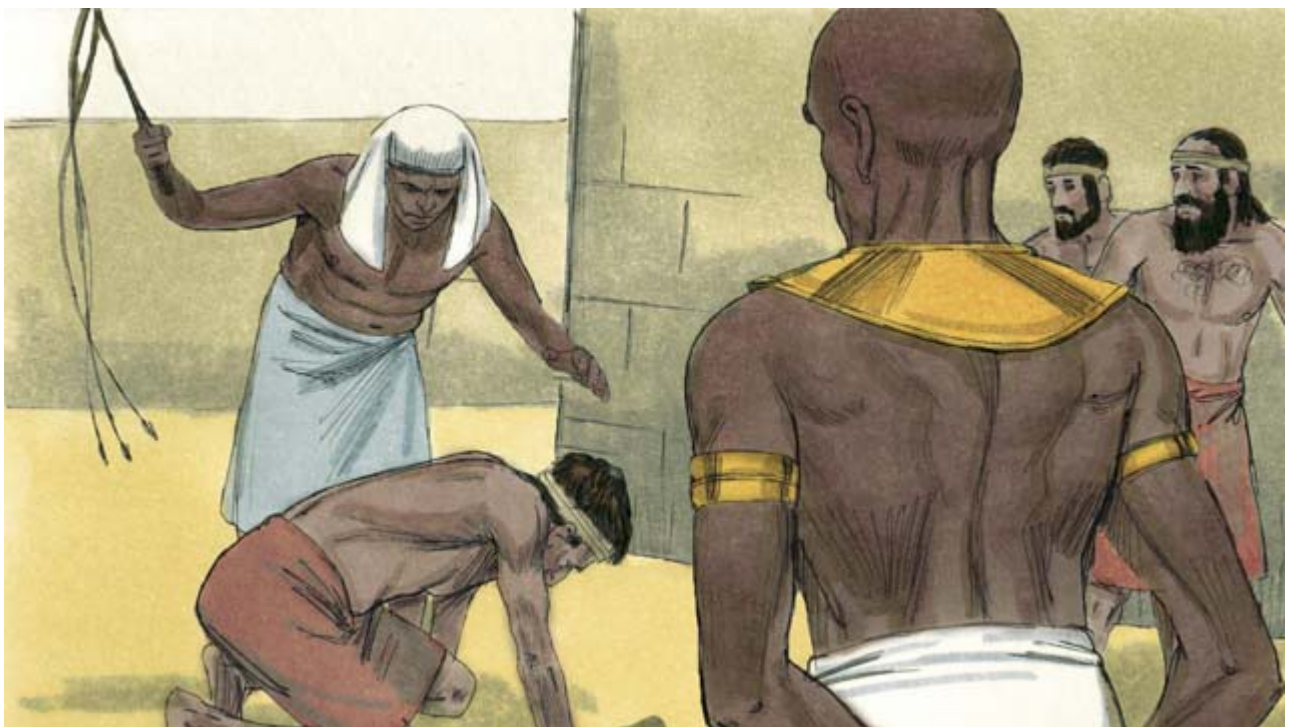

Kabay ya inpangakun Bapan Namalyari kan Abraham, para êt baydu kan Isaac, kan Jacob, buy sa labinluway anak Jacob êt buy sa pamilya la. Buy ya layin mani anak la, sabay ya napakadyag labinluway layin Israel buy angga amêsên, idi sila pun sa lugal la inpangakun Bapan Namalyari kalla.

9. Binêg Bapan Namalyari si Moises

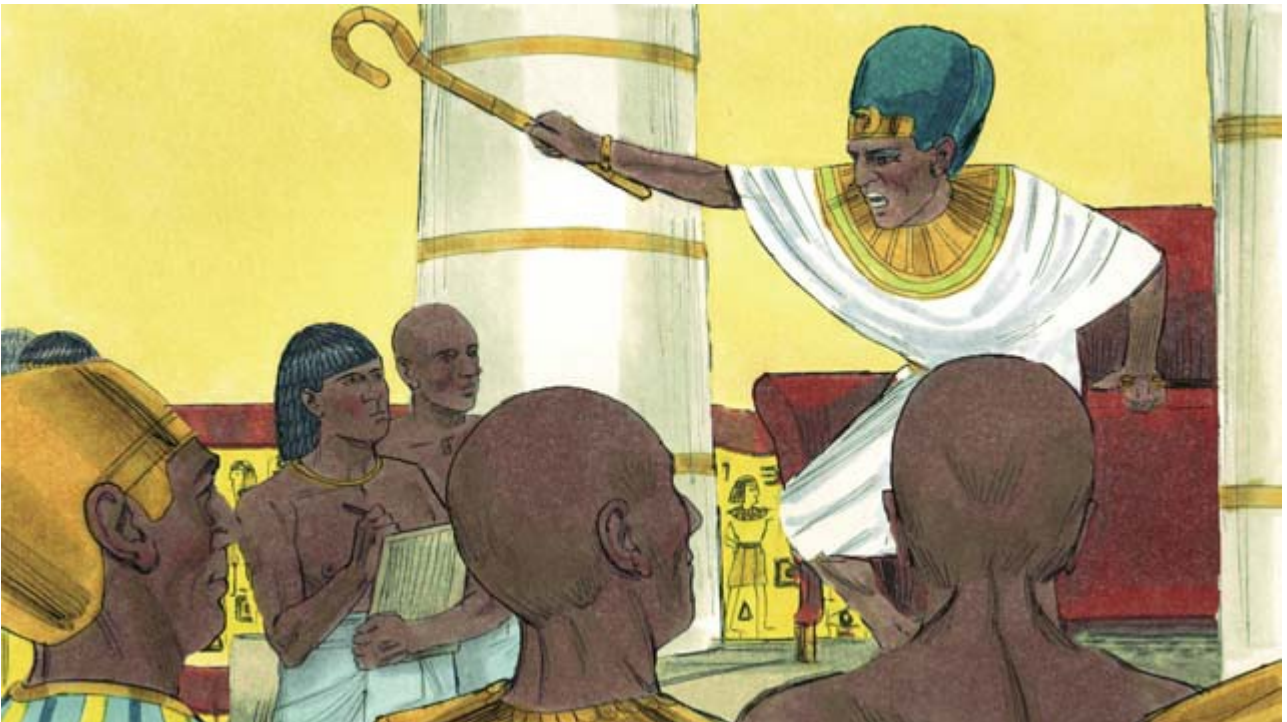
Agyan nati yana si Jose, nanugêl pun êt sa Egiptuy mani layi na sa malakêy tawun. Buy baydu silay na inlumakê. Binêg silan Israelita. (Exodo 1:6-7)

Pamakalibas bay-in apatta ralan na tawun, nalitêpan mani Egiptu buy ari la nu parasaantu silan inligtas Jose. Nalimu sila sa mani Israelita gawan mas malakêy Israelita kaysa kalla. Kabay si dinyag la, inipus lay mani Israelita. (Exodo 1:8-11)

Pinilit mani Egiptun mag-ubray mani Israelita para kalla. Pinapaydêng la silan mangaragul la bali buy mani balayan. Sadyay lungkut mani Israelita gawan masakit ta pan-ipadyag kalla. Nuwa pinagpala silan Bapan Namalyari buy kapanlulumakê la. (Exodo 1:11-14)

Natandan êt arin Egiptuy kapanlulumakên mani Israelita. Kabay in-utus nay mani tawu na, “Ya kaganawan kulaw wa lawyakin Israelita, isamwag yu sila sa Ilug Nila amên mati sila.” (Exodo 1:22)

Amêsên, dilag gisay Israelitay babayi ya nanganak un gisay kulaw wa liyaki. (Exodo 2:1-2)

Sên alay na maitaguy kulaw, nangisip silan paralan amên asê mati ya anak la. Indin la sa gisay basket ta kulaw buy impalpaw lay basket sa agid un Ilug Nilo. In-utus lay kaka na, "Maku ka sa ilug ta bantayan muy patêl mu." (Exodo 2:3-4)

Amêsên, naku sa ilug ya anak ka babayin ari buy nakit nay basket. Inpakwa nay ati buy sên indin na kanay basket, nakitan nay kulaw wa idi sa lalê. Buy intuwad nan anak nay ati. Nangwa yan babayin Israelita amên saysayên na sa bali nay kulaw. A na tanday si kingwa nay manaysay kulaw, sabay awêd da namteg indun kulaw. Sên asina manusuy kulaw, in-udung nginan indu na sa anak ari. Moises ya inpalagyu kanan ari. (Exodo 2:5-10)

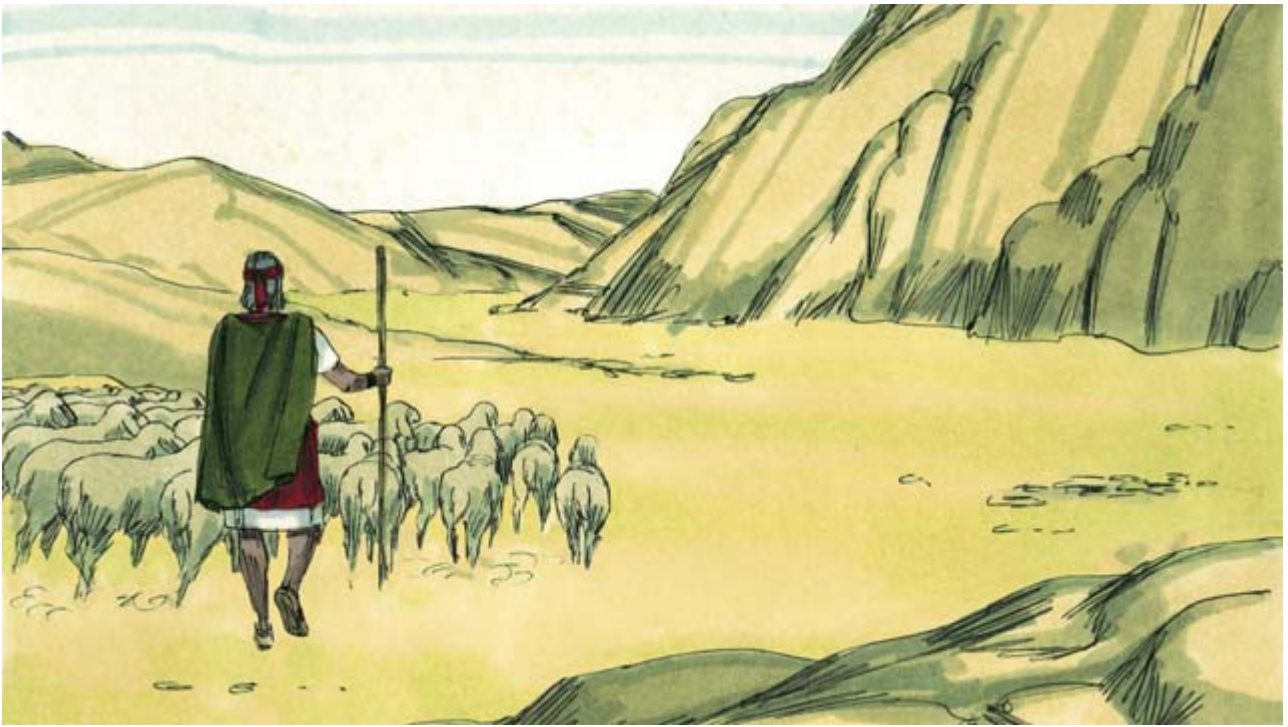
Gisay allu, sên bayintawuy na si Moises, nakit nay gisay Israelitay ipus ya dinugêdugên gisay Egiptu. Sinubukan Moises ya iligtas nay Israelita. (Exodo 2:11-12)

Indap Moises ayin nan makakit kana. Kabay si dinyag na, pinati nay Egiptu buy in-ilbêng nay ati. Pakan sa a na tanda, dilag awêd nakakit kana buy impatanday dinyag na sa Ari. (Exodo 2:12-15)

Sên natandan Ari ya dinyag Moises, inpalanu nay ipapati na si Moises. Tinumakas si Moises buy naku ya sa kakyangan amên a ya mapatin mani sundalus Ari. (Exodo 2:15)

Nagpastul un tupa si Moises sa kakyangan. Bayduy na êt nag-asawa buy nakaanak ya luway liyaki. (Exodo 2:21-22; 3:1)

Pamakalibas 40 tawun, gisay allu, kaban magpastul mani tupa si Moises, nakakit yan gisay nayêpay kayuy magdêkêt-dêkêt. Nuwa asê maulam ma kayu. Nagdani ya sa nayêpay kayu amên makitan nan mangêd da ati. Nuwa kaban magdani ya, nagsabi si Bapan Namalyari kana, “Moises, itas muy isteping mu, ta idi ka sa Banal la lugal.” (Exodo 3:1-5)

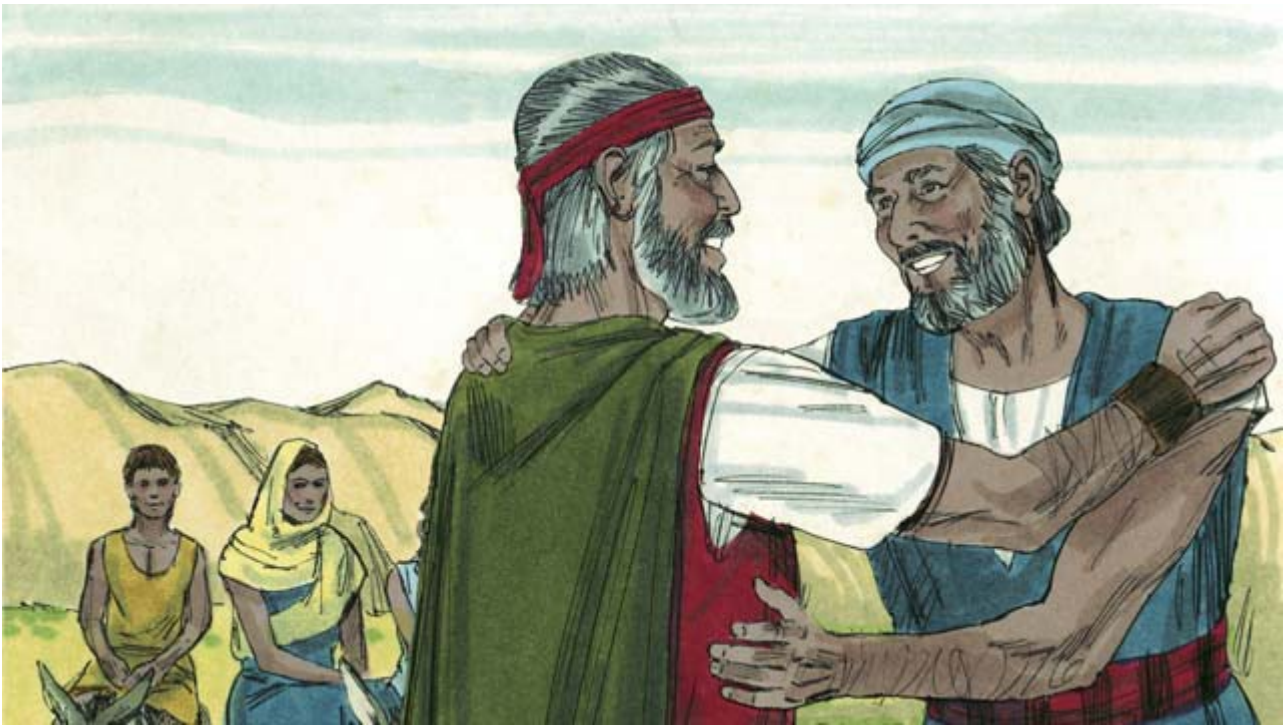

Sinabi pun êt Bapan Namalyari kan Moises, “Nakit kuy kasakitan mani Israelita ya mani tawu ku. Kabay palakwên kata sa Arin Egiptu amên ibus muy mani Israelita sa pangaiplus la baydu. Idin ku sa mani Israelitay lugal un Canaan, ya lutay impangaku ku kallan Abraham, Isaac, buy Jacob.” (Exodo 3:6-10)

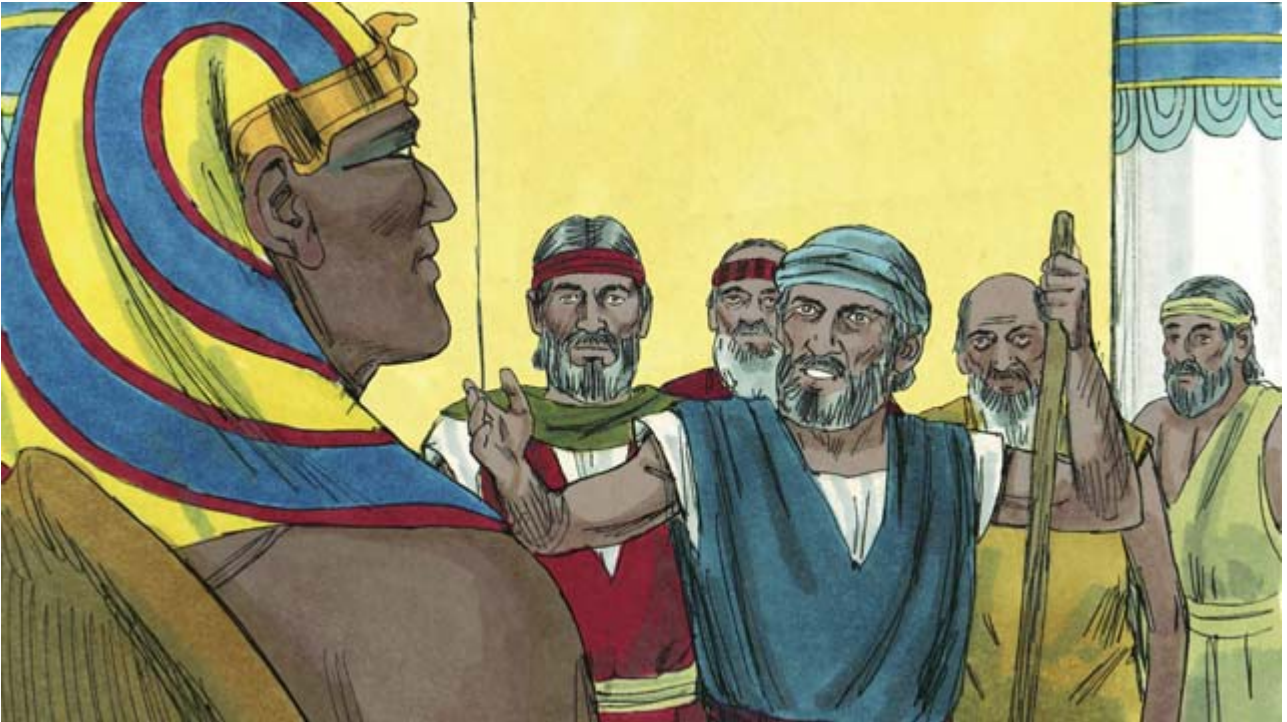
Nakitbay si Moises, “Parasaantu nu patangên nakun mani tawu nu sisabêt ta namiutus kangku? Sabêt ta ipakitbay ku kalla?”

Sinabin Bapan Namalyari, “Sabin mu kallay ‘Siku wi Sikuy Bapan Namalyarin namiutus kamu ya Namalyari ya pan-ulimênên mani ninunu yu ya silan Abraham, Isaac, buy Jacob.’ Abiin na lagyu ku kanuman.” (Exodo 3:11-14)

Nuwa asê kalabay maku si Moises sa Arin Egiptu, gawan malimu ya buy pan-
isipin nay asê masalaysay ya maisabi na. Kabay in-utus êt Bapan Namalyari ya
patêl nay si Aaron amên sawpan na ya. Sinabi êt Bapan Namalyari kalla,
“Agyan nakdêy ya ulun Arin Egiptu, agana kaw mangaynay nakêm.” (Exodo
4:10-17)

10. Ya Mapuy Pamasakit

Naku si Moises buy si Aaron sa arin Egiptu buy sinabi la, “Inutus kay Bapan Namalyari ya sabin kamuy ati, ‘Sêpat mun ibus sa mani Israelita ta sabay ya mani tawu ku.’” Nuwa kay kinaliyan silayna man ari, ya sinabi na, “Ti, a ku kalabay, ta a ku kakilalay abiin na Namalyari yu.” A na imbus sa mani Israelita, nun a lakwas na pun pinabayat ta ubra la! (Exodo 5:1-14)

Pawan pansabin arin Egiptuy, “A ku ibus ya mani Israelita.” Kabay namaranas si Bapan Namalyarin mapuy pamasakit sa Egiptu. Sinabi na, “Sa kapamilatan mani pamasakit ta ati, ipakit kuy makapangyarian naku pun sa arin Egiptu buy sa mani diyusdiyusan la.” (Exodo 6:1)

Ya nunan pamasakit, dinyag Bapan Namalyarin dayay Ilug Nilo. Nuwa agyan parabaydu pun na dinyag na, sinabi yaman ari, "A ku ibus ya mani Israelita." (Exodo 7:14-24)

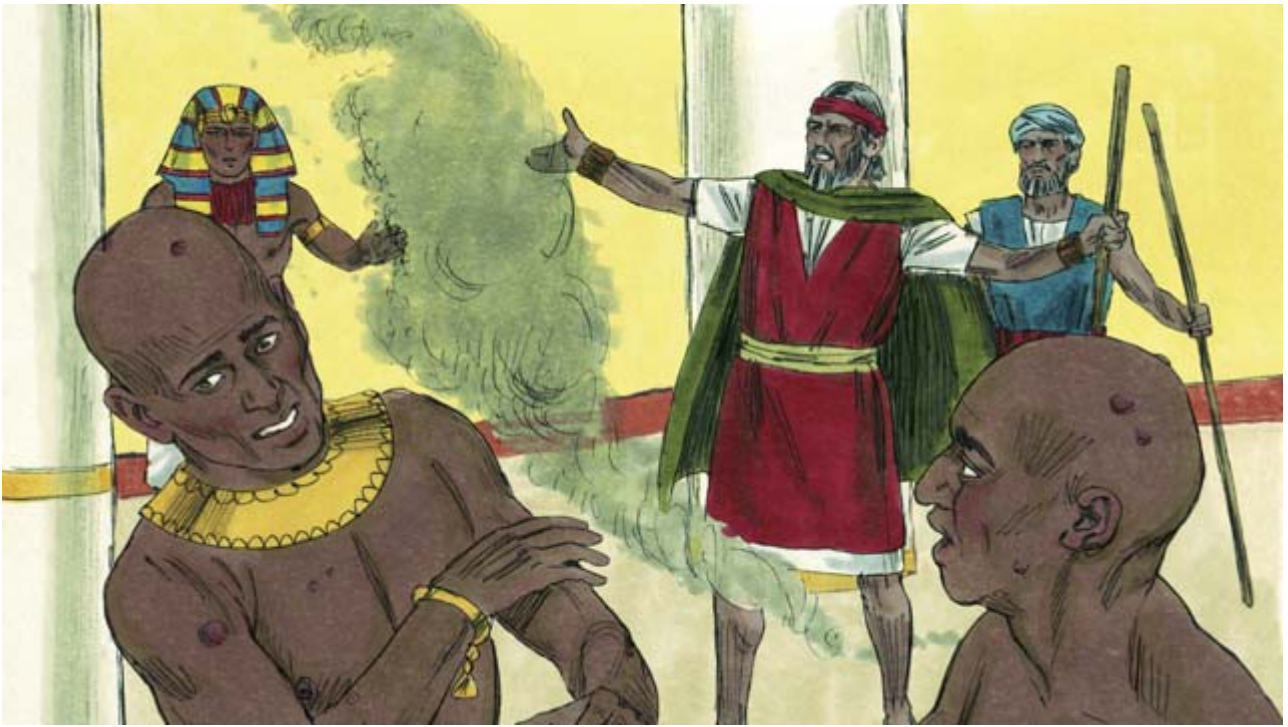
Namipagtan naman si Bapan Namalyarin sadyay lakên tugak sa buun Egiptu. Nakisabi ya ari kan Moises, "Ipatas muy mani tugak." Sên ayin nay mani tugak, sinabi ya man Ari ya, "A ku ibus ya mani Israelita." (Exodo 8:1-15)

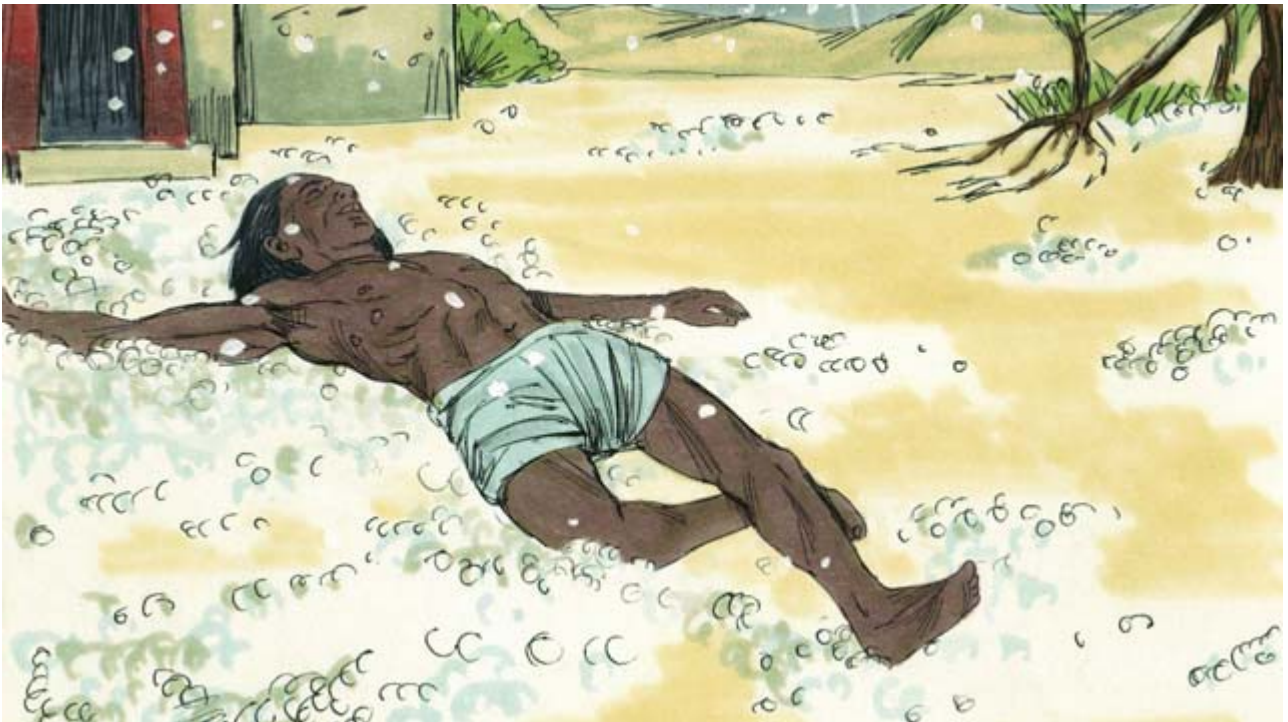
Namipagtan na êt balikatu si Bapan Namalyari. Pamakayarin balikatu, langêw wa êt. Kabay sinabin ari, “Nu ipatas yuy mani langêw, ibus kataw na.” Nanalangin si Moises buy intas Bapan Namalyari ya mani langêw sa buun Egiptu. Nuwa sên ayin na êt ta langêw, sinabi ya êt ari, “A ku ibus ya mani Israelita.” (Exodo 8:16-32)

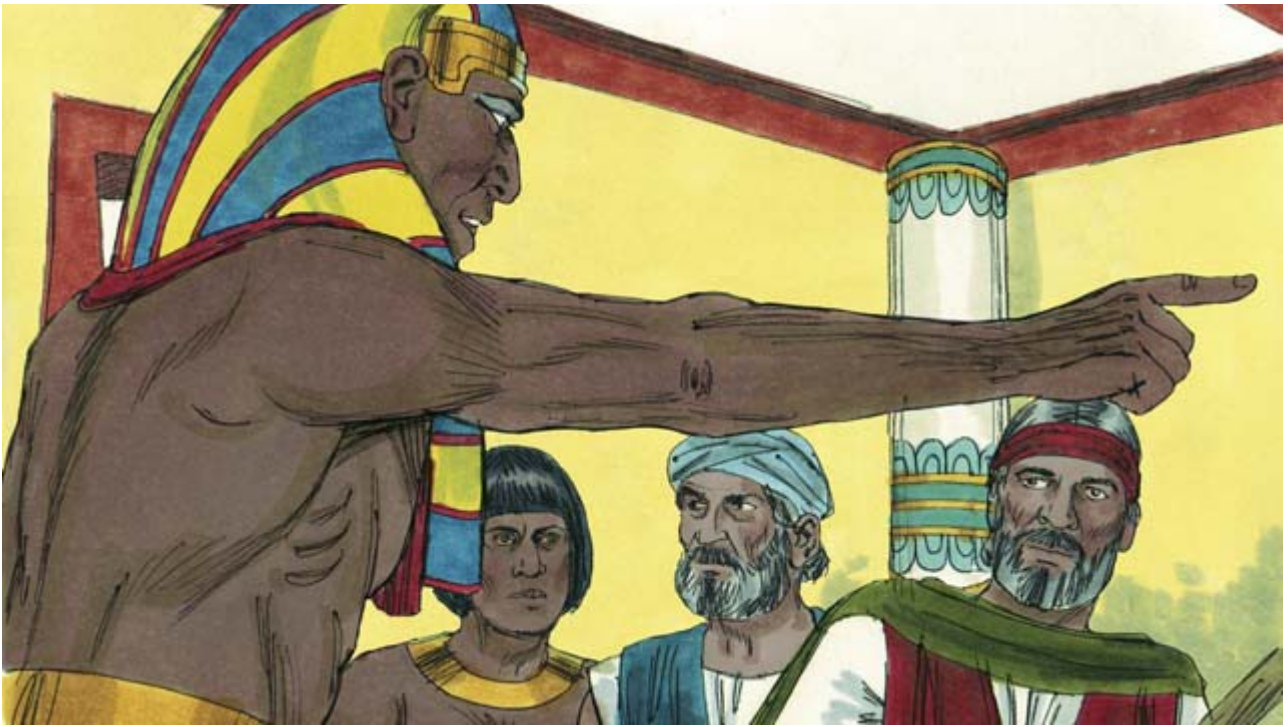
Pamakayari, namipagtan na êt si Bapan Namalyarin sakit sa mani ayup mani Egiptu. Nati ya mani ayup, nuwa sinabi ya êt ari, “A ku ibus sa mani Israelita.” (Exodo 9:1-7)

Sinabin Bapan Namalyari kan Moises, “Manakmal kan abu buy isamwag mu sa angin sa arap arin Egiptu.” Sên dinyag Moises sa abitu, inlusuy mani Egiptu, nuwa ayin naman na mani Israelita. Nuwa sinabi ya êt ari, “A ku ibus ya mani Israelita.” (Exodo 9:8-12)

Namauran na êt elu si Bapan Namalyari. Nasiray malakêy gitnan mani Egiptu buy nati ya mani tawuy nipag-awas sa bali. Inpabêg ari silan Moises buy si Aaron. Sinabi na, “Nangasalanan naku. Dali! Malyari kawnan mita.” Kabay nanalangin si Moises buy tinunggên na panguran elu. (Exodo 9:13-32)

Nuwa paramanbaydu, nangalanan manguman na ari. Nakdêy pun êt ta ulu na buy pansabin na pun êt ta, “A ku ibus ya mani Israelita.” (Exodo 9:33-35)

Namipagtan na êt sadyay lakên durun si Bapan Namalyari sa buun Egiptu. Si abituy kaganawan gitnay asê nasira sabitun nanguran elu, kinnan naman mani durun. (Exodo 10:1-20)

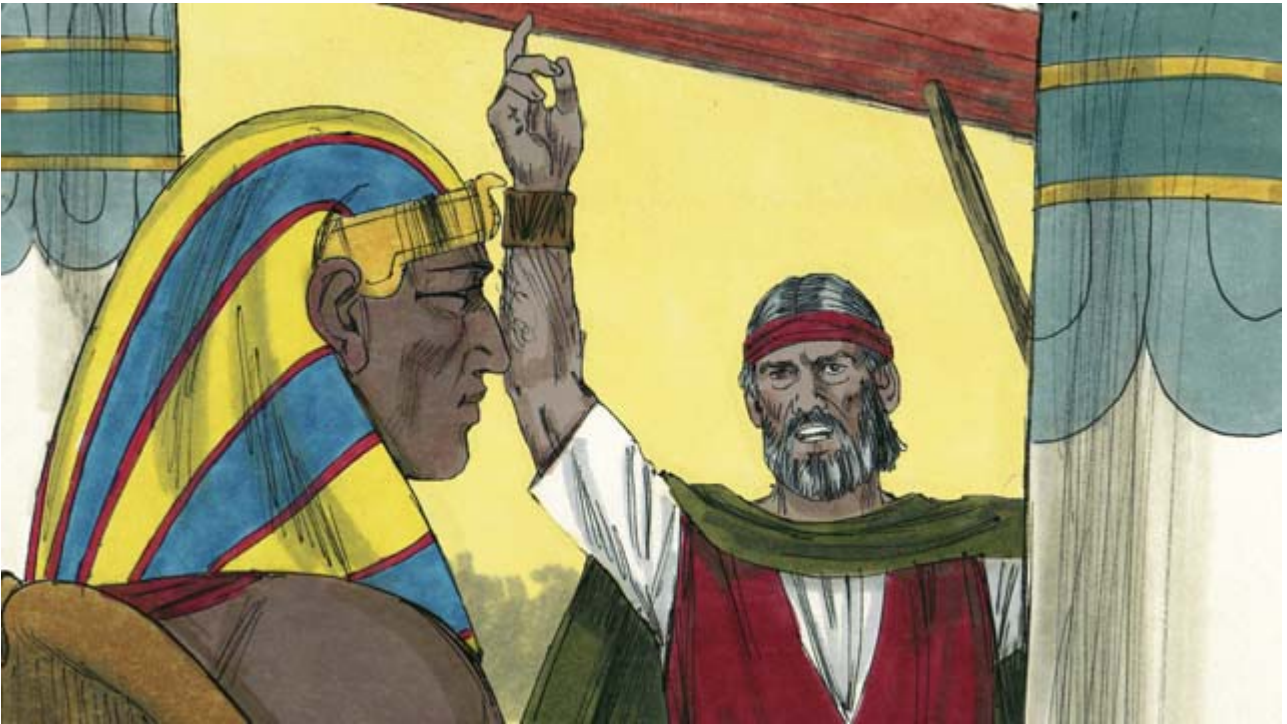

Pamakayari, pinadiglêm ma man Bapan Namalyari ya buun Egiptu sa tatluy allu. Kabay asê nakaawas sa bali ya mani Egiptu. Nuwa nasawang ngaman sa lugal buun Israelita. (Exodo 10:21-26)

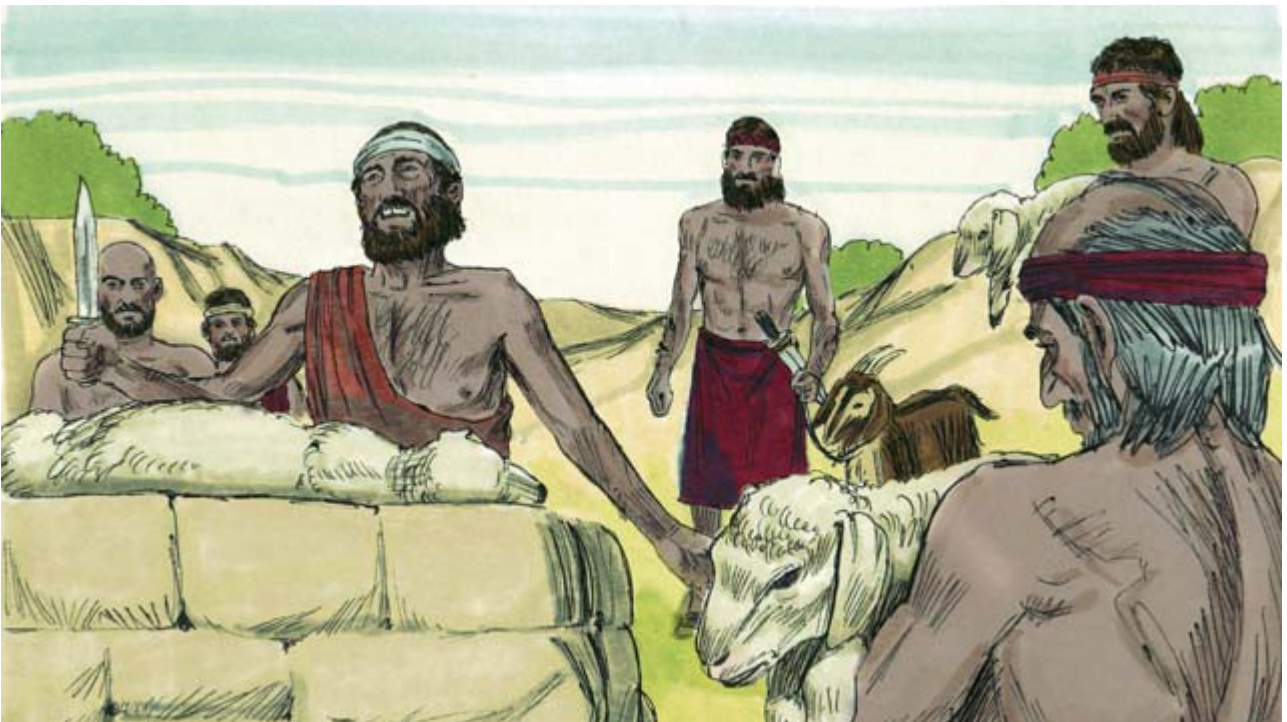

Agyan siyam may pamasakit ta nadasan mani Egiptu, pansabin na pun êt ta, "A ku ibus ya mani Israelita." Gawan asê kalabay mallêngêy ari, mamipagtan na êt si Bapan Namalyarin ikamapuy pamasakit buy sabay yay ati ya mamibayun isip ari. (Exodo 10:27; 11:1)

11. Ya Panlumibas ang-el Bapan Namalyari

Sinabin Bapan Namalyari kan Moises, “Nu asê pun êt ibus arin Egiptuy mani Israelita, patin kuy kaganawan panganay ya lawyaki sa Egiptu, tawu man o ayup.” Sên natandan ari ya ati, sinabi na pun êt ta, “A ku ibus sa mani Israelita.” (Exodo 11:4-8)

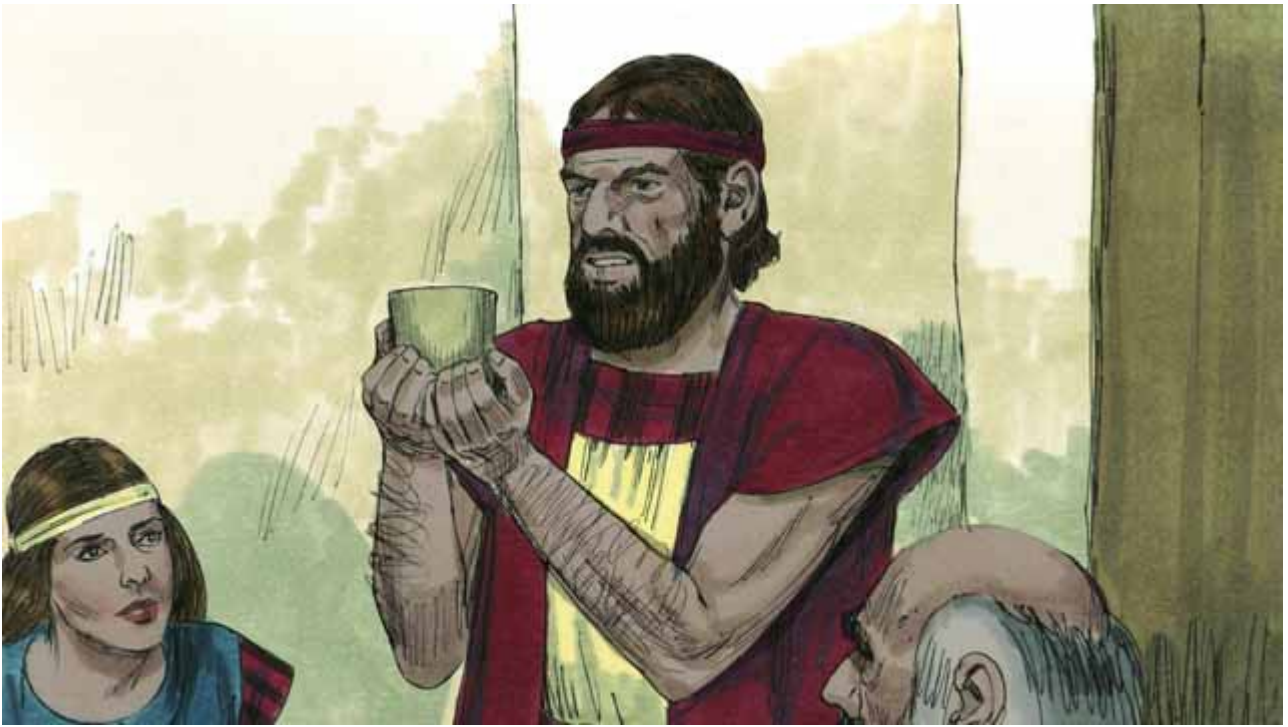
Sinabin Bapan Namalyari kan Moises, “Isabi mu sa mani tawuy manampalataya kangkuy mamili silan gisay tupa o kambing nga mamangêd.” (Exodo 12:21)

Sinabi pun êt Bapan Namalyari ya, “Patin lay tupa o kambing buy si dayan ati, ikuskus la sa pasbul la amên asê mati ya panganay lay lawyaki. Itêktêk lay karnin ayup buy kêna lay ati. Mangan sila êt tinapay ya ayin pamalbag. Kaylangan silan maglêan sa pamita sa Egiptu.” (Exodo 12:3-13)

Sinunul mani Israelitay kaganawan in-utus Bapan Namalyari kalla. Sên limbanakan yabi, pinatin Bapan Namalyari ya kaganawan panganay ya lawyaki sa buun Egiptu. (Exodo 12:29-30)

Nuwa ya kaganawan balin Israelita, kinuskusan lan daya. Kabay inlibasan silan ang-el Bapan Namalyari. Sa pakapakun baydu, ayin nati sa mani panganay la buy niligtas sila gawan sa dayan tupay nakakuskus. (Exodo 12:27-28)

Nuwa taganan asê naniwalay mani Egiptu kan Bapan Namalyari. A la sinunul la sinabin Bapan Namalyari. Kabay asê inlibasan ang-el Bapan Namalyari ya bali lay ayin daya. Pinatin ang-el Bapan Namalyari ya kaganawan panganay lay lawyaki buy ya mani panganay lay ayup. (Exodo 12:29)

Nati ya kaganawan panganay lay lawyakin Egiptu, agyan na mani idi sa sukulan buy ya anak ka panganay un ari. Sa yabin abitu, sadyay panangis mani Egiptu gawan sa lungkut la. (Exodo 12:30)

Amêsên, inpabêg ari silan Moises buy si Aaron. Sinabi na kalla, “Pakilaku yinay mani Israelita. Mita kaw na baydi.” Para êt bayduy sinabin mani Egiptu kalla. (Exodo 12:31-32)

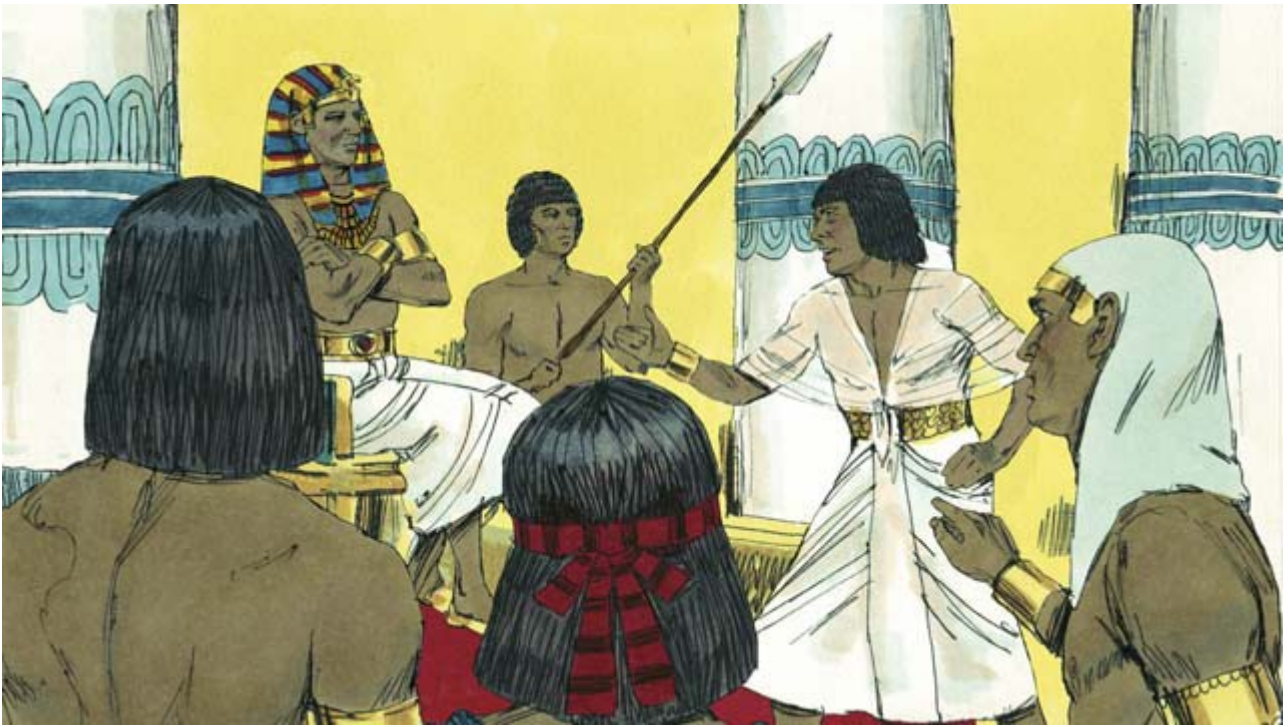
12. Ya Paglipay mani Israelita sa Naudit ta Dagat

Natula tulay mani Israelita gawan mita silay na sa Egiptu. A silay na ipus. Maku silay na sa lugal la impangakun Bapan Namalyari sa layin Abraham. Indin mani taga Egiptuy kaganawan inyawad mani Israelita, agyan na mani gintu, pilak, o maulagay gamit. Dilag dakun umnuy tawuy taga kaatag êt ta lugal ya nakilaku sa mani Israelita sa pamita la sa Egiptu gawan nanampalataya sila êt kan Bapan Namalyari. (Exodo 12:33-36)

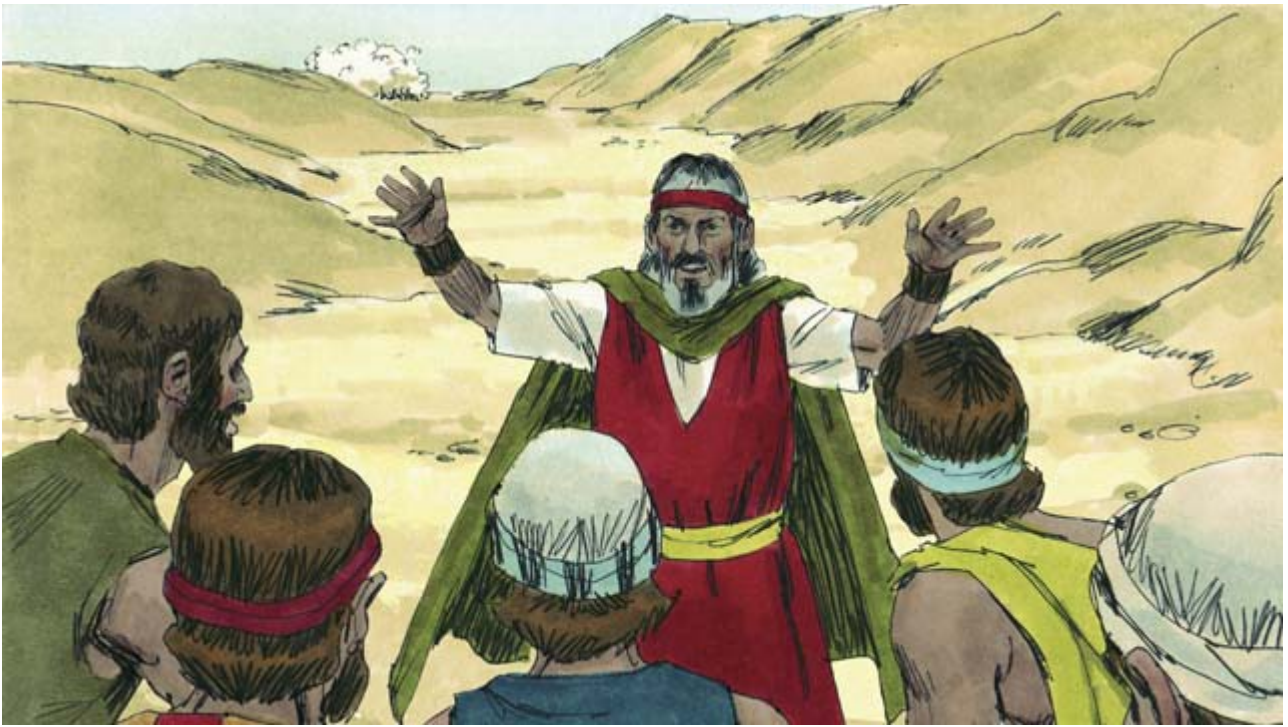
Sa pamitan mani Israelita, pawa silan pan-awyunan buy panbantayan Bapan Namalyari. Nuna ya kalla sa kapamilatan matag-ay ya ulap ya sabay ya pansunulun la. Nu yabi yana, pakadyag yan apuy ya ati. Si kay sêpat lan daygên, sumunul sila kan Bapan Namalyari. (Exodo 13:21-22)

Asê namanan, nagbayuy isip arin Egiptu buy mani tawu na. Labay lan paudungun na mani Israelita buy manguman lan daygên ipus. Nalyari ya ati amên ipakit Bapan Namalyari ya mas makapangyarian ya sa arin Egiptu buy sa mani diyusdiyusan la. (Exodo 14:5)

Kabay tinagal un ari buy mani sundalus nay mani Israelita amên manguman nan daygên ipus. Sên nakit mani Israelitay mani sundalus, nalimu sila. Nasipit sila sa mani sundalus buy sa Dagat ta Naudit. Kabay nakatangis sila. Si sinabi la, "Uy siyan namita kay yapun sa Egiptu ta? Pakan kay mati kay awêd baydi!" (Exodo 14:6-12)

Sinabin Moises sa mani tawu, “Agana kaw malimu, ta si Bapan Namalyari ya makilaban para kantamu.” Sinabi yaman Bapan Namalyari kan Moises, “Sabin mu sa mani tawuy isusundu lay pamita la sa Naudit ta Dagat.” (Exodo 14:13-16)

Nagpabunak ka ulap sa mani Egiptu buy sa mani Israelita. Kabay asê nakitan mani sundalus Egiptuy mani Israelitay pantagalên la. (Exodo 14:19-20)

Sinabin Bapan Namalyari kan Moises, "Itag-ay muy gamêt mu sa dagat buy miatag ga lanêm." Nanunul si Moises. Nanyupyup pa malakas sa angin buy niatag ga lanêm. Kabay napakadyag dan ya bunak dagat. (Exodo 14:21)

Kabay nakadan na mani Israelita sa namalay luta. (Exodo 14:22)

Sên ayin nay ulap, nakit mani taga Egiptuy mamwayuy nay mani Israelita. Kabay tinagal la sila. (Exodo 14:23)

Dinuman sila êt sa dinan mani Israelita, nuwa gawan sa dinyag Bapan Namalyari, nilêmlêm ya mani sakayan la sa burak. A lay na tanda nu sabêt ta daygên la buy nipan-angaw sila tana, "Muwayu kitamina! Ya Bapan Namalyarin mani Israelitay mallumaban kantamu!" (Exodo 14:24-25)

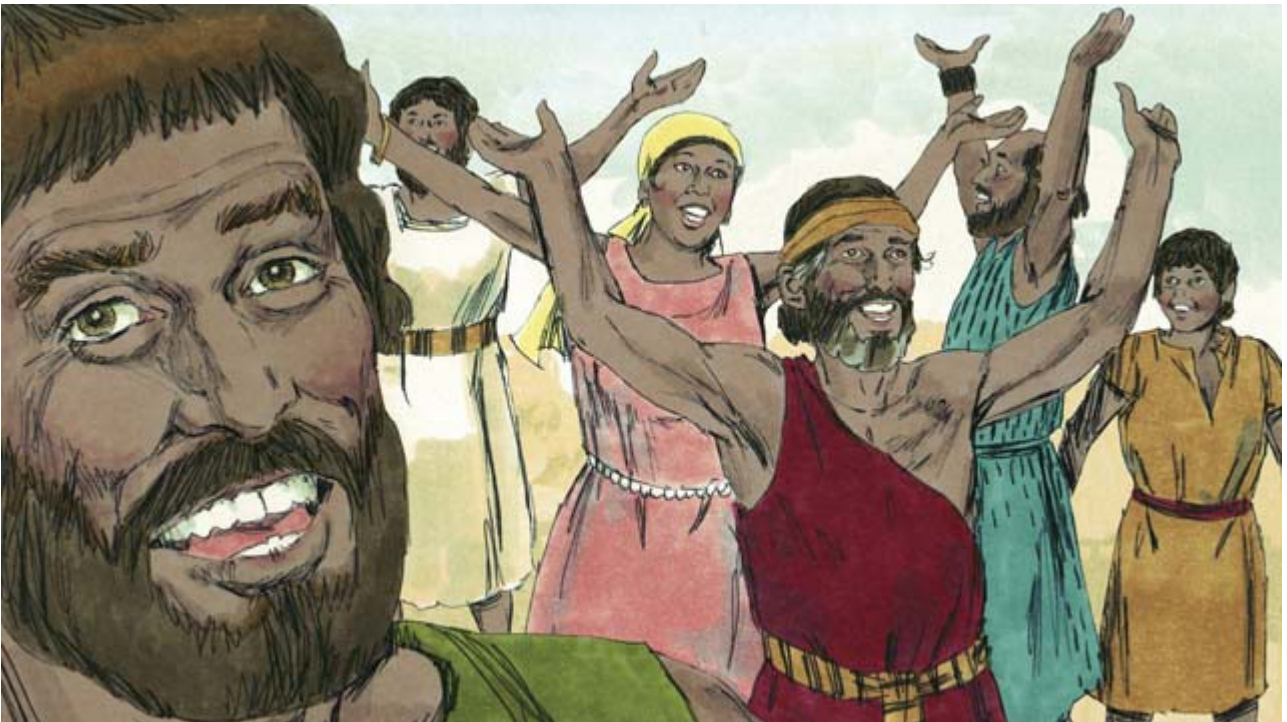
Sên nakalipay yay mani Israelita, in-utus Bapan Namalyari si Moses, “Ipaktang muy gamêt mu sa dagat.” Sên dinyag nay abitu, niومان na lanêm buy natugpawan na mani taga Egiptu. Nalumud da kaganawan sundalus Egiptu. (Exodo 14:26-28)

Sên nakitan mani Israelitay nati yay mani Egiptu, nanampalataya sila kan Bapan Namalyari. Naniwala sila êt ta prupetan Bapan Namalyari si Moises. (Exodo 14:31)

Nagsayay mani Israelita, gawan inligtas silan Bapan Namalyari. A sila nati buy a silay na ipus! Malaya silay nan maglingkud kan Bapan Namalyari. Malakêy ingkanta la sa pagpasalamat la sa pangabus la. Nagkanta silan mani pangulimên gawan inligtas silan Bapan Namalyari. (Exodo 15:1-21)

In-utus Bapan Namalyari kallay, “Balang tawun, magkalutu kaw sa buwan ati. Mangwa kaw gisay tupay mangêd buy ilutu yuy ati. Pamakayari, kênâ yu kaawyun na tinapay ya ayin pamalbag. Daygên yuy abiin bilang pangganaka yu sa pamiligtas ku kamuyu sa Egiptu.” (Exodo 12:1-20)

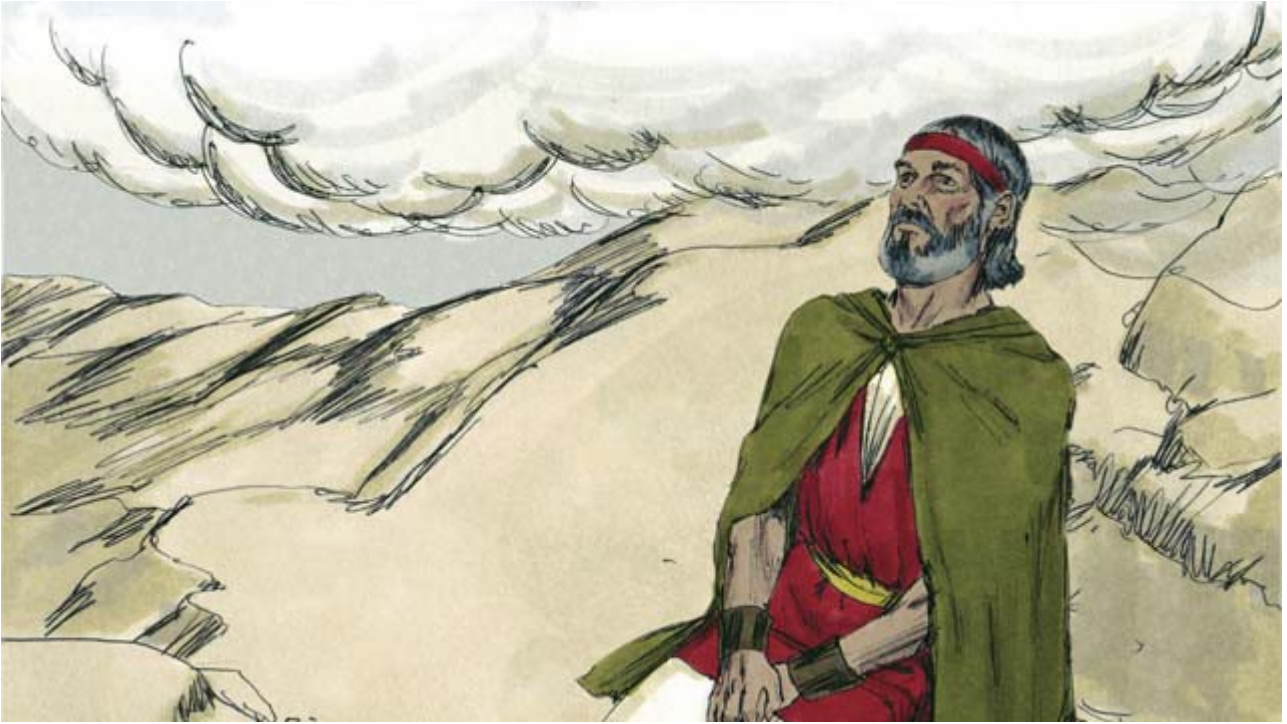
13. Ya kasunduan Bapan Namalyari buy mani Israelita

Sên nailipay yan Bapan Namalyari ya mani Israelita sa Dagat ta Naudit, inawyunan nay mani Israelita sa pamita la papakun sa Bung-uy Sinai. Sabitun nuna, baydu êt nakitan Moises ya nayêpay kayuy magdêkêt-dêkêt. Ninggat ya mani Israelita sa aypan bung-uy. (Exodo 19:1-2)

Sinabin Bapan Namalyari kan Moises buy sa kaparisu nan mani Israelita, “Nu sunulun yu ku buy ya pikasunduan tamu, kay sikaw nay mani tawu ku ya magsuyu kangku.” (Exodo 19:5-6)

Pamakalibas tatluy allu, pamakayarin paglêan mani tawu, nagtabuy si Bapan Namalyari sa Bung-uy Sinai. Nangilat, nangimat, nag-asuk sa bung-uy buy dilag silan nalêngêy mamasnêg ga sênêg patutut. Nanginagin ya mani tawu gawan sa limu la. Nuwa kay si Moises ya tinulutan Bapan Namalyarin sinumukpa sa bung-uy. (Exodo 19:14-19)

Inpatandan Bapan Namalyari kan Moises sa dilag yan kasunduwan sa mani Israelita. Sinabi na, “Siku si Yahweh, ya Bapan Namalyari yu. Buy sikuy niligtas kamuyu ubat sa Egiptu. Kabay agana kaw mangulimên sa kaatag.” (Exodo 20:1-3)

“Agana kaw manyag mani rebultuy ulimênên yu. Mangimun naku nu daygên yuy abitu. Agana yu gamitin na lagyu ku un ayin panggalang. Ituwad yun banal la ikapituy allu, ta abituy Allun Pagpaynawa. Mag-ubra kaw sa anêm ma allu. Nuwa sa ikapituy allu, magpaynawa kaw amên maganaka yu ku.” (Exodo 20:4-11)

“Galangên yuy mani mangatwa yu. Agana kaw mamati. Agana kaw makikanayun. Agana kaw manakaw. Agana kaw maglaram. Agana yu pagnasên na asawan kaparisu yu o bali na o sabêt man na pibandiyan na.” (Exodo 20:12-17)

Insulat Bapan Namalyari ya mani utus sa ati sa luway bis-il batu buy indin kan Moises. Dilag pun êt kaatag ga mani utus ya indin si Bapan Namalyari amên sunulun mani Israelita. Nu sunulun mani Israelitay mani utus sa ati, inpangakun Bapan Namalyari ya pagpalên na sila buy allu-allun. Nuwa nu a lay naman sunulun na ati, parusan silan Bapan Namalyari. (Exodo 31:18)

Nagpadyag êt si Bapan Namalyarin gisay karagulan tolda. Binêg lay atin Toldan Pagtipunan. Dilag luway parti ya toldan ati. Gisay maragul la kurtinay pisaêtan sa luway partin ati. Ayin malyarin sumun sa ikaluway parti liban tana sa pinakapuun pari, gawan idi baydu si Bapan Namalyari. (Exodo 26:1-37)

Nu sisabêt man na asê manunul sa utus Bapan Namalyari, kaylangan yan mag-andug ayup sa arapan Toldan Pagtipunan. Patin pari ya ayup buy sêlbên nay ati sa pamiandugan. Ya dayan in-andug ga ayup, sabay ya mananip kasalanan buy mallinis kana sa arapan Bapan Namalyari. Pinilin Bapan Namalyari si Aaron, ya kakan Moises buy mani anak na amên silay magin pari. (Exodo 27:1-8; 28:1)

Nangakuy mani Israelita, ya sinabi la, “Sunulun yan na mani utus Bapan Namalyari. Ya kay si Bapan Namalyari ya ulimênên yan. Buy sikay ya mani tawu na.” Nuwa pamakalibas dakun umnuy allun pangaku la, nanabyat ya kasalanan la kan Bapan Namalyari. (Exodo 24:3; 32:1)

Dakun umnuy allun Moises sa bung-uy ya makisabi kan Bapan Namalyari. Asê nakaêtêng nga mani tawu kana. Kabay gintan lay gintu la kan Aaron, ta impadyag lan diyusdiyusan la amên ulimênên la. (Exodo 32:3)

Nanyag gabay si Aaron un gisay gintuy diyusdiyusan la kalupan gisay nabêlêng nga baka. Inulimên mani Israelitay diyusdiyusan buy namiandug sila baydu. Natubagtubag si Bapan Namalyari sa dinyag la buy labay na dayin patin na kaganawan Israelita. Nuwa nanalangin si Moises para kalla, ya sinabi na, "Bapan Namalyari, agana mu sila dayin patin!" Kabay a sila pinatin Bapan Namalyari. (Exodo 32:4, 6, 9-14)

Pamakalunsan Moises sa bung-uy, nakitan na mismuy mangulimên sa diyusdiyusan ya mani Israelita. Kabay nanubag ya buy imbundag nay luway bis-il la batuy pinisulatan mani utus Bapan Namalyari. (Exodo 32:19)

Pamakayari, inmêmêkmêk Moises ya diyusdiyusan buy indin na sa lanêm buy inpaynêm na sa mani tauu. Buy si Bapan Namalyari yaman, namiparanas yan pamasakit kalla. Kabay nati ya malakê kalla. Nanguman sinumukpa si Moises sa bung-uy. Nanalangin yan patawarên Bapan Namalyari ya mani tauu. Pinatawad daman Bapan Namalyari ya mani tauu. In-uman insulat Moises sa bayun batuy mani utus na. Pamakayari, nanguman inawyunan Bapan Namalyari ya mani Israelita sa pamita la papakun sa lugal la impangakun Bapan Namalyari kalla. (Exodo 32:20, 31-35; 34:4-7)

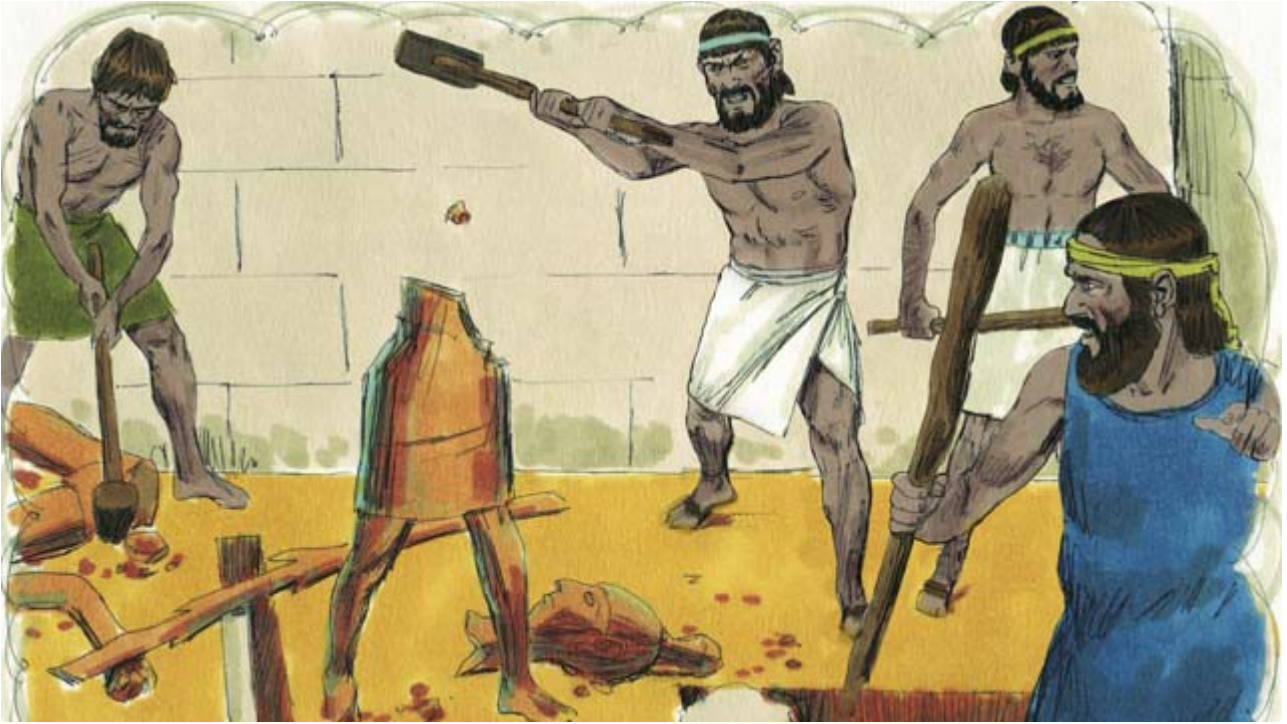
14. Kinabitan tan mani Israelita un mamita sa kakyangan

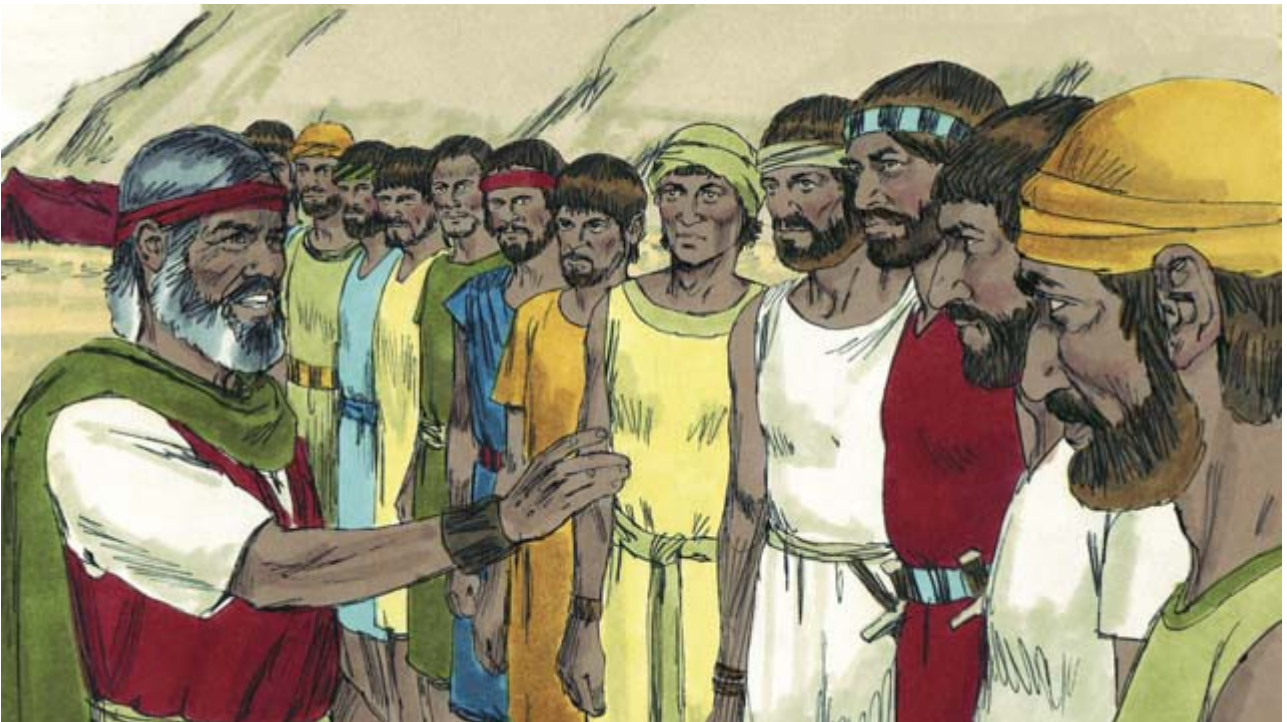
Sên natanggap pa man mani Israelitay mani utus Bapan Namalyari, inawyunan na sila sa pamita la papakun sa lugal la impangaku na kalla. Buy idi ya êt sa ulap pa mumuna kalla. (Exodo 40:36-38)

Sabaytun nuna, impangakun Bapan Namalyari k Allan Abraham, Isaac buy Jacob ya idin nay lugal Canaan kalla buy sa mani layi la. Nuwa dilag mani tawuy manugêl baydu ya pambêgen lan Cananeo. Si ati silay mani Cananeo, a sila maniwala kan Bapan Namalyari, ta si pan-ulimênên la, mani diyus-diyusan buy kaatag ga mani bagay. (Deuteronomy 34:4)

Sinabin Bapan Namalyari sa mani Israelita, “Kaylangan ipatas yuy mani Cananeo sa lugal la abitu. Agana kaw makipagkasundu kalla. Agana yu sila pag-asawa. Kaylangan sirên yuy mani diyusdiyusan la. Nu a yu sunulên na utus ku kamuyu, ulimênên yinay mani diyusdiyusan la. Sa parabaydu, alway nan sikuy pan-ulimênên yu.” (Exodo 34:11-16)

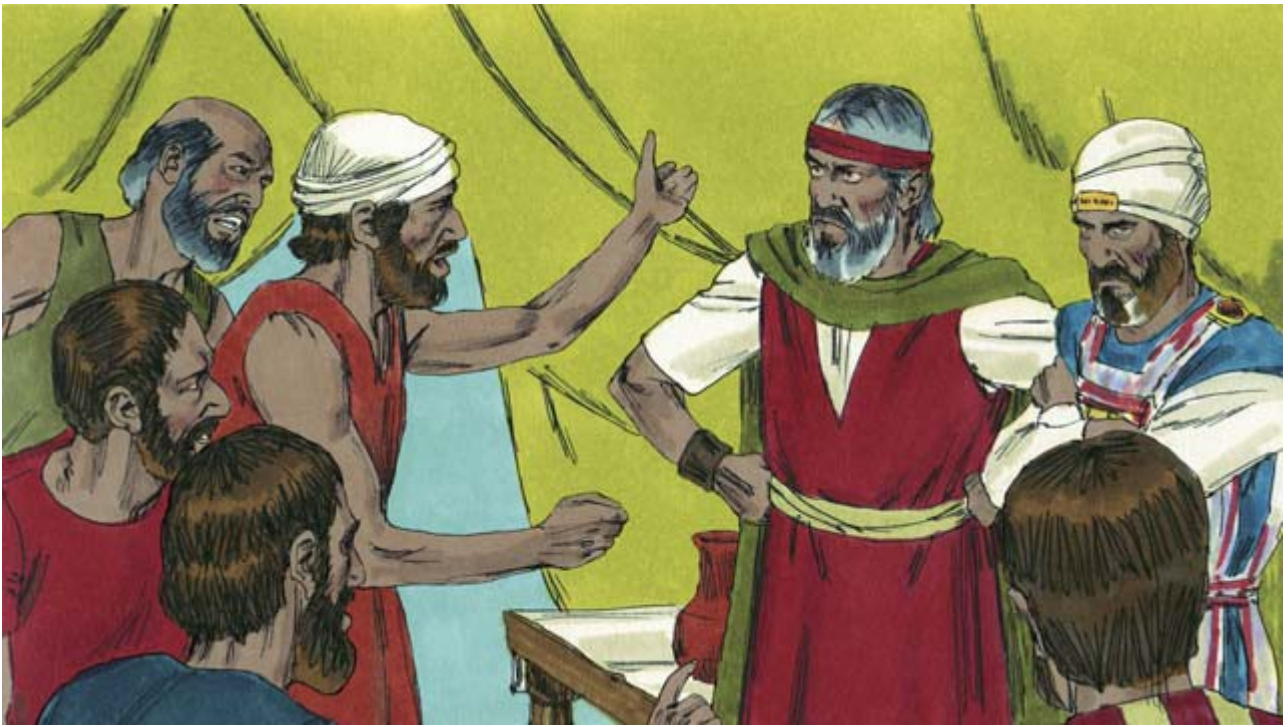
Sên narani yay mani Israelita sa Canaan, namili si Moises un tisay lawyaki ya ubat sa labinluway layin Israel. In-utus silan Moises, ya sinabi na, “Maku kaw sa lugal Canaan, nuwa a kaw magpakit. Elêwên yuy lugal nu mangêd o asê. Buy êlêwên yu êt mani tawuy manugêl baydu nu mangêd silan makilaban o asê.” (Bilang 13:1-20)

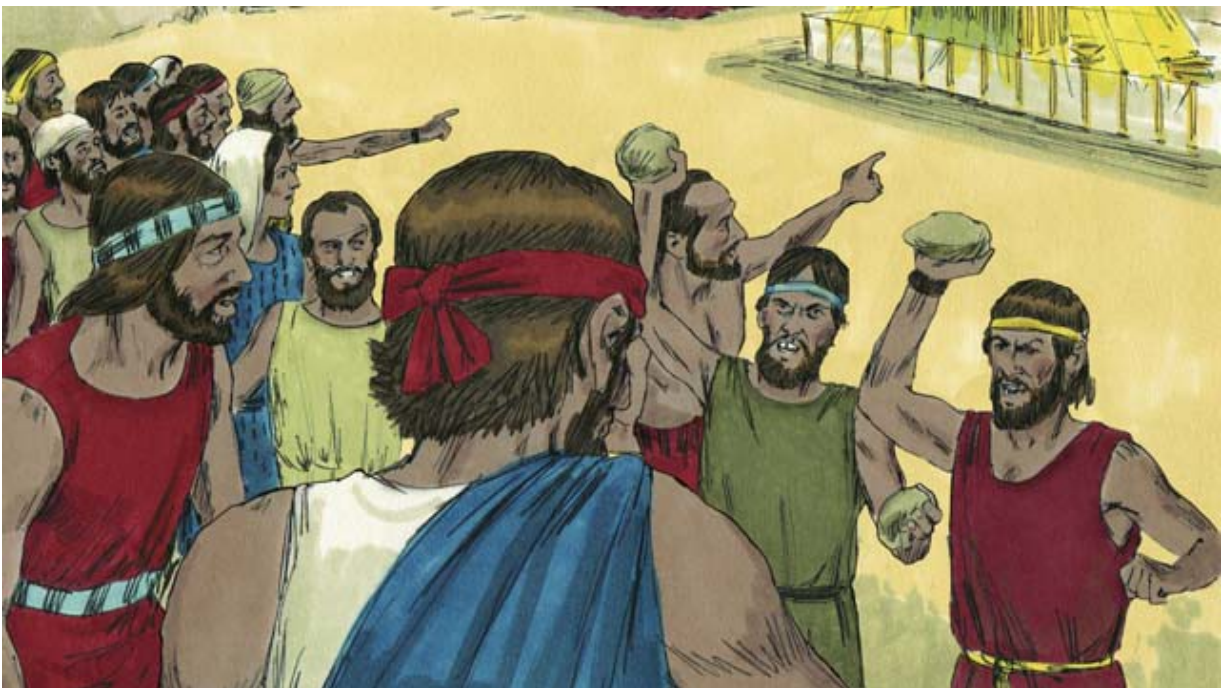
Si mani in-utus Moises, binuyan lay lugal la Canaan un apattapuy allu. Pamakaudung la, sinabin mapu, “Baydu sa Canaan, mangêd da luta buy malakêy inggitnay maêkan! Nuwa a kitamu malyarin makilaban kalla, tagawan napas-êy ya mani balayan baydu. Mangatag-ay ya mani tawuy manugêl baydu! Nu lumaban kitamu kalla, kay mati kitamu!” (Bilang 13:21-29, 31)

Nuwa dilag pun êt luway katawuy naku baydu ya si Caleb buy si Josue. Sinabi la, “Pêtêg ga mangatag-ay buy nikapapas-êy ya mani tawuy manugêl baydu, nuwa agyu tamu silan sambutên, ta si Bapan Namalyari ya lumaban kalla para kantamu.” (Bilang 13:30)

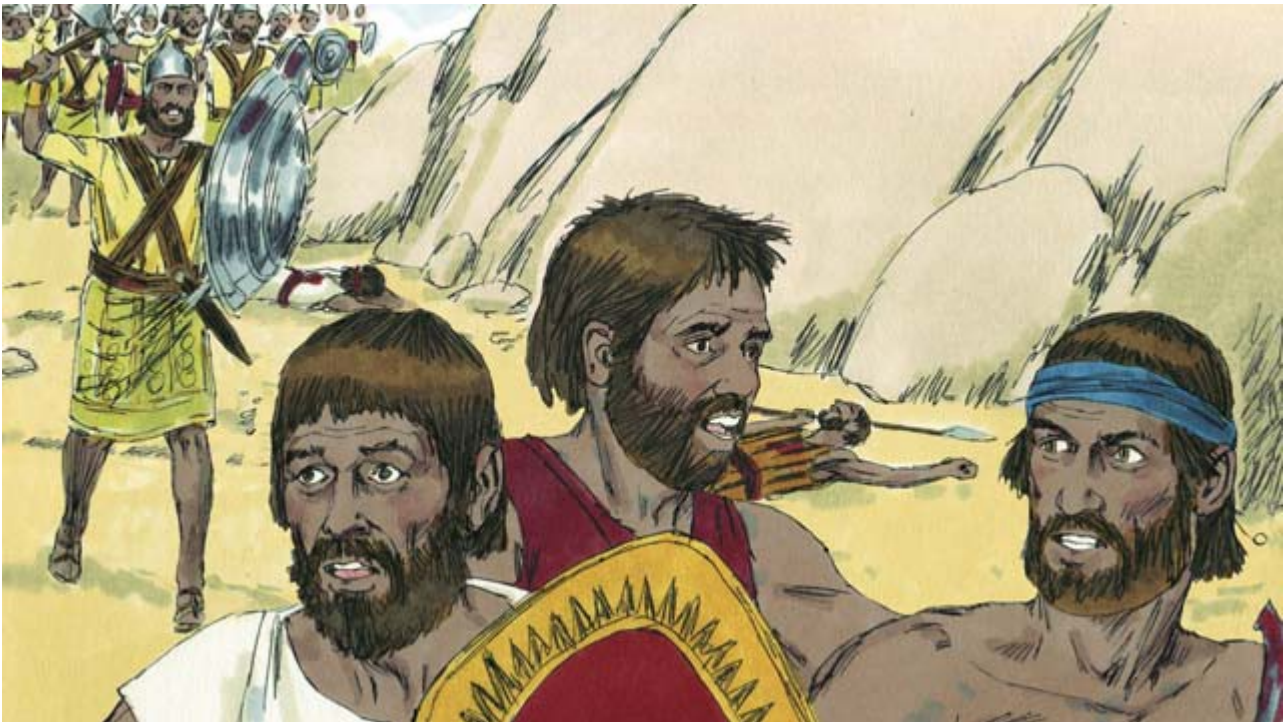
Nanubag ga mani tawu kallan Moises buy kan Aaron. Sinabi la, “Uy siyan gintan yu kay yadi ta? Mangêd pun na idi kay sa Egiptu kaysa mati kay baydi buy mani asawa yan buy maanak yan.” Nuwa si Moises, Aaron, Josue, buy Caleb, nakilunuslunus sila sa mani Israelita, ya sinabi la, “Agana kaw manalungat kan Bapan Namalyari!” Nuwa sinabin mani tawu, “A yan labay ya sikaw wa mamunu kanyan. Patin yan kaw buy mamili kay bayun mamunu kanyan amên miudung kay sa Egiptu.” (Bilang 14:1-4)

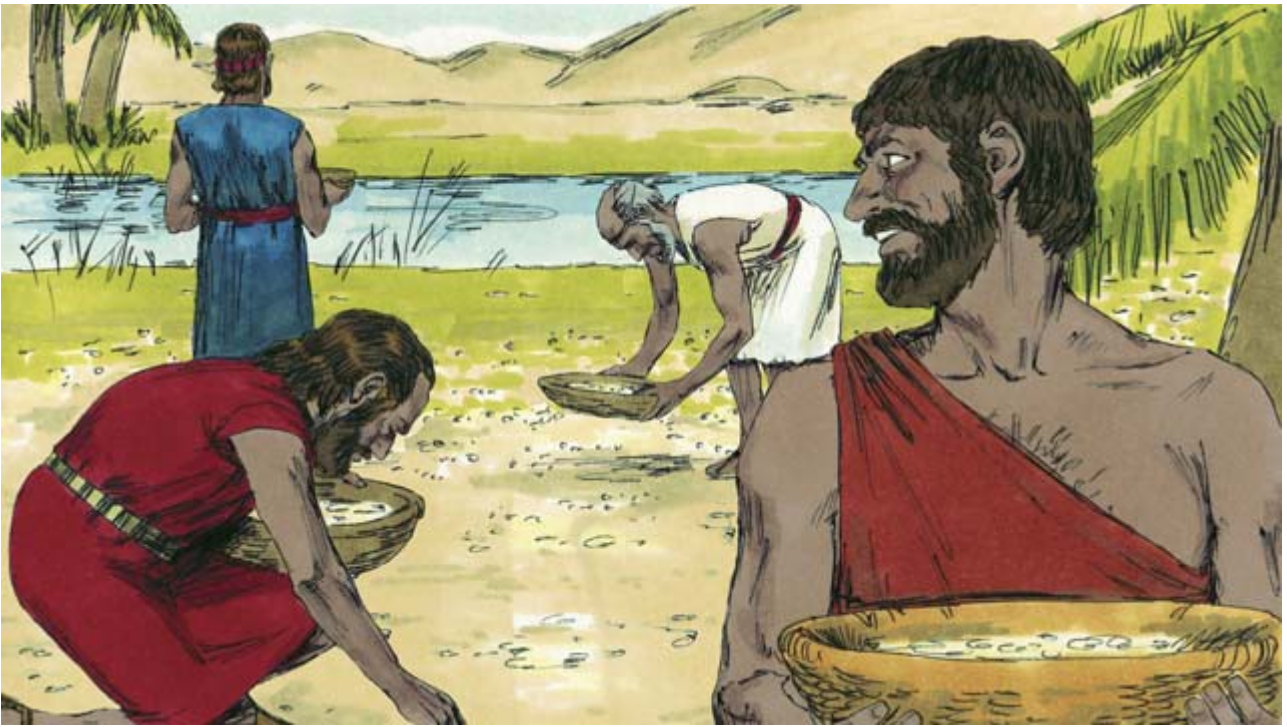
Kabay nanubag si Bapan Namalyari sa mani Israelita. Mamakuni bengat tan sinumawang sa Tolday Pagtipunan ya sawang Bapan Namalyari. Sinabi na kan Moises, “Kay silan Caleb buy si Josue ya makasun sa lugal la impangaku ku kamuyu. Buy ya kaganawan nag-idad da luwampu patag-ay, kinabitan la tanan mamita sa kakyangan angga sa mati sila. A sila makasun sa lugal la impangaku ku kamuyu.” (Bilang 14:10, 27-35)

Sên nalêngên mani tawuy abiin, nalungkut sila gawan nangasalan sila. Kingwa lay mani almas la ta amên maku sa Canaan buy makilaban. Nuwa sinabin Moises kalla, “Agana kaw maku baydu, ta a kaw sawpan Bapan Namalyari!” Nuwa a sila nallêngê kan Moises. (Bilang 14:39-44)

Nasambut sila buy malakêy nati kalla, gawan a sila sinawpan Bapan Namalyari. Kabay sa lalên apattapuy tawun, ya nitagan kalla, nag-udung sila buy kinabitan lan mamita sa kakyangan. (Bilang 14:44-45)

Agyan idi sila sa kakyangan, indin Bapan Namalyari ya mani kaylangan la. Allu-allu panbiyan silan Bapan Namalyari un tinapay ya naubat sa langit. "Manna" yay impalagyu la sa tinapay. Binyanan sila êt Bapan Namalyarin puyu amên makaêkan silan karni. Sa lalên apattapuy tawun, asê nasiray yaming la buy isteping, gawan sa pallingun Bapan Namalyari kalla. (Exodo 16:12-15, 35: Deutoronomy 8:3-4)

Agyan idi sa kakyangan ya mani Israelita, binyanan silan Bapan Namalyarin lanêm. Nuwa si ati silay mani Israelita, nagdiklamu sila pun êt kan Bapan Namalyari buy kan Moises. Pakan tuparên naman Bapan Namalyari ya mani inpangaku na kalla Abraham, Isaac, buy kan Jacob. (Bilang 20: 2-7)

Gisay allu, ayin mainêm ma mani tawu. Kabay sinabin Bapan Namalyari kan Moises, “Pakisabyan muy batu buy dilag mag-awas sa lanêm ma maubat baydu.” Nuwa asê sinunul Moises ya sinabin Bapan Namalyari kana, ta katilwa nan binarug têkên nay batu buy a nay naman pikisabyan na ati. Dilag inumawas sa lanêm ya naubat sa batu, nuwa nanubag si Bapan Namalyari sa dinyag Moises. Sinabin Bapan Namalyari kana, “Gawan a mu sinunul la sinabi ku kamu, a ka makasun sa lutay impangaku ku.” (Bilang 20:8-12)

Pamakayarin apattapuy tawun, si kaganawan mani tawuy nanubag kan Bapan Namalyari, nati yana sa kakyangan. Nilatêng sila sa danin lugal la impangakun Bapan Namalyari. Sa panawun na abitu, tuway na si Moises. Kabay pinilin Bapan Namalyari si Josue amên sabay siyay mangawyun sa mani tawu. (Deuteronomy 34:9; 18:15)

Pinasukpan Bapan Namalyari si Moises sa gisay katatag-ayan na bung-uy amên mabatsawan nay lugal la inpangaku na kalla. Nuwa sisi Moises, a ya nidaus baydu, ta nati yina sa bung-uy. Kabay naglungkut ya mani tawu sa tatlumpuy allu. Pamakayarin paglungkut la, si Josue yay mamunu kalla. Nagin mangêd da pinunu si Josue gawan manampalataya ya buy manunul ya kan Bapan Namalyari. (Deuteronomy 34:1-9)

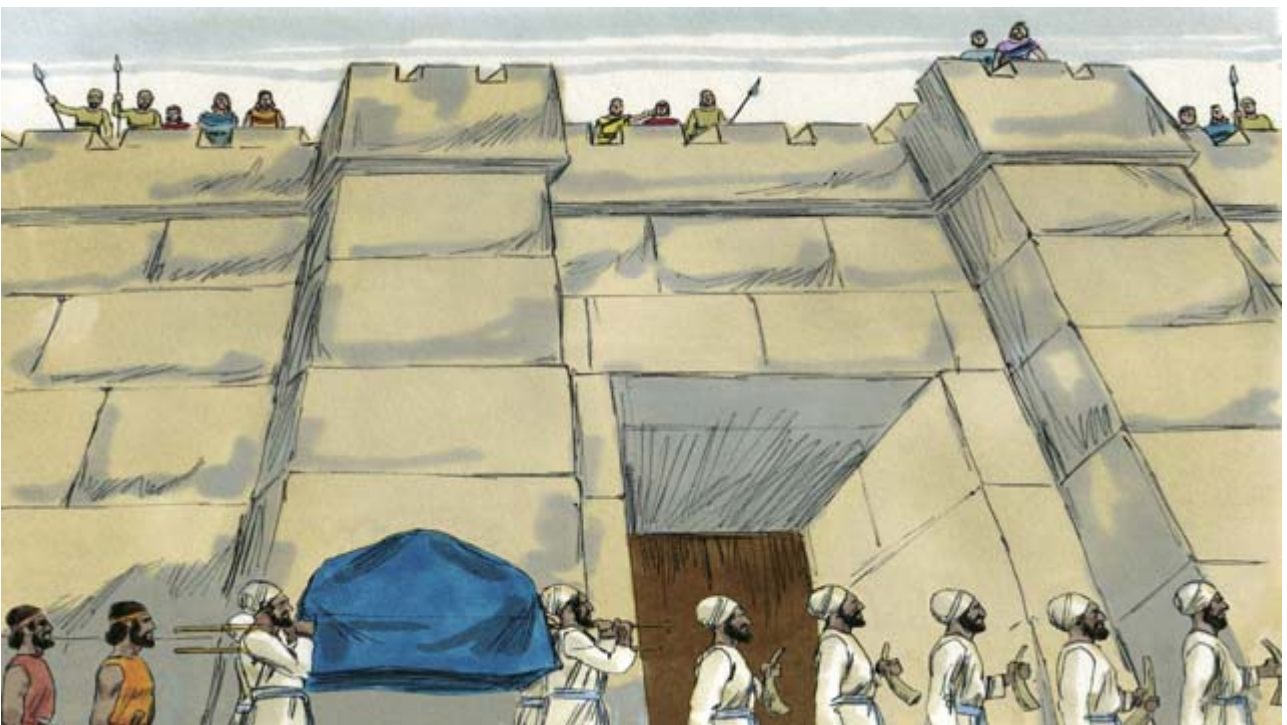
15. Ya Lugal la Impangakun Bapan Namalyari

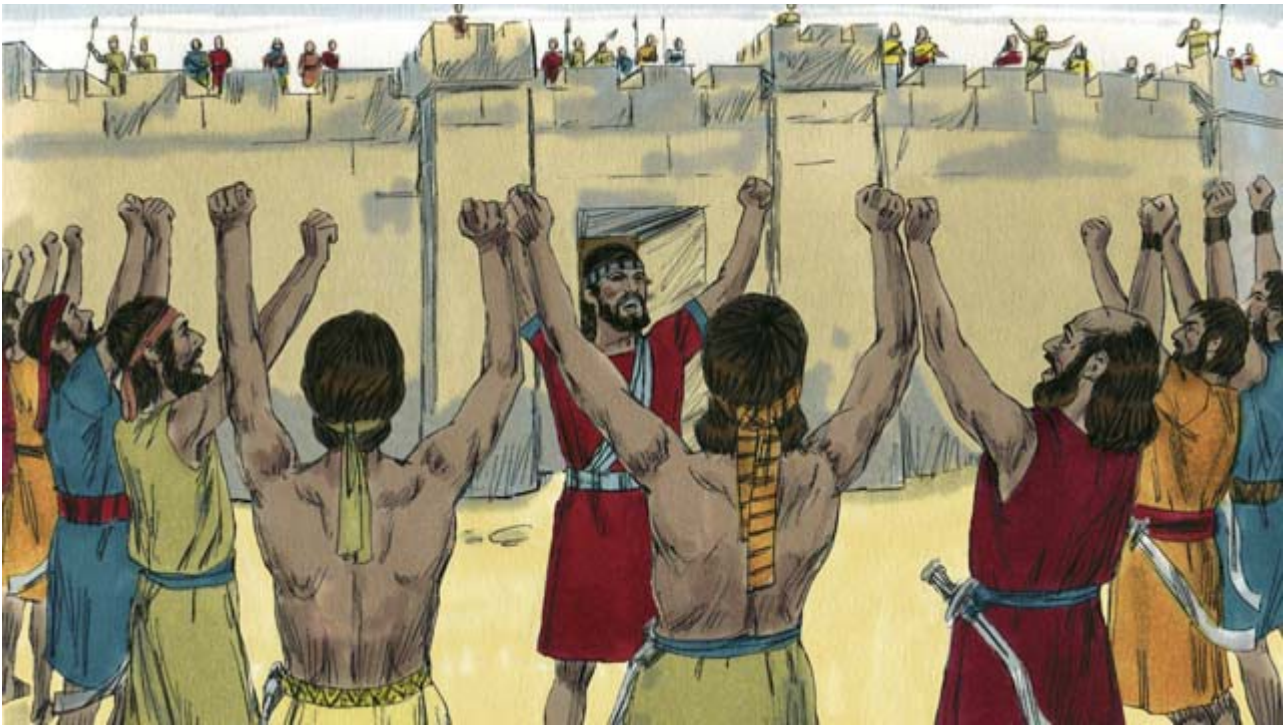
Amêsên, ati yay panawun na maglipay yay mani Israelita sa Ilug Jordan amên sumun sila sa lugal la impangakun Bapan Namalyari kalla. Kabay sisi Josue, namili yan luway liyaki buy sinabi na kalla, “Maglipay kaw na sa ilug buy maku sa balayan Jericu. Magdakêy kaw sa bakud balayan un ayin makatanda amên matandan tamu nu napas-êy ya kapati tamu o asê.” Pamakalatêng la baydu, nakitan lay napas-êy ya bakud Jericu. Natbêng lay gisay babayi ya mangabiyayan sa kapamilatan lawini na. Rahab ba lagyu na. Agyan parabayduy pangababayi na sabitun nuna, amêsên manampalatayay na kan Bapan Namalyari. Kabay sinawpan nay luway Israelita buy ati silay luway Israelita, nangaku sila kana, “Nu duyungun yan na ati, a ka malimu. Ta a ka dakun mapakun buy pamilya mu.” (Josue 2:1)

Nu sumun na mani Israelita sa lugal la impangakun Bapan Namalyari kalla, ayin silan kaatag ga danan nun a lipayên na Ilug Jordan. Sinabin Bapan Namalyari kan Josue, "Paunên muy mani pari." Sên nagturak ka mani pari sa lanêm, bêngat tan tinunggên na agus ilug. Kabay nakalipay sila sa ilug un namalay dinanan la. (Josue 3:1-4, 14-17)

Sên nakalipay yay mani Israelita sa Ilug Jordan, sinabin Bapan Namalyari kan Josue, "Duyungun yinay balayan Jerico. Si muna mun daygên, iutus muy mani sundalus buy mani pari ya magdurut sila sa balayan Jericu, tisa sa gisay allu, sa anêm ma allu." Sinunul lay sinabin Bapan Namalyari kalla. (Josue 6:1-14)

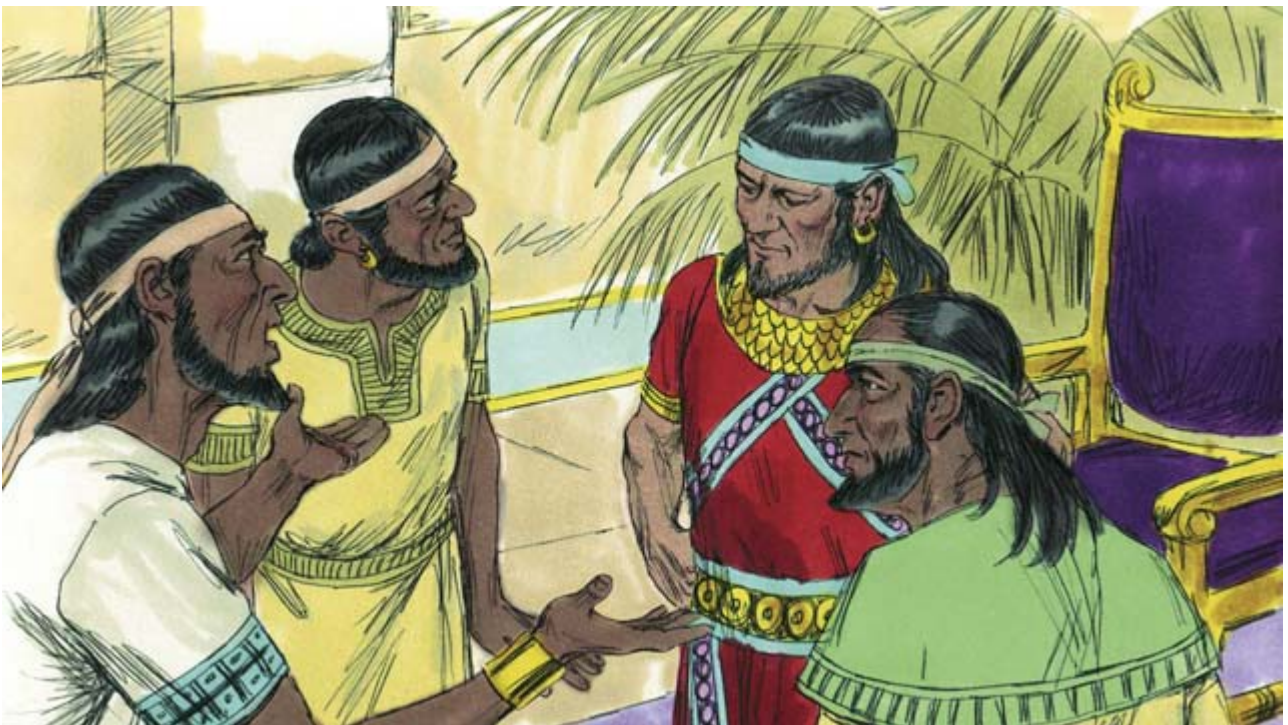
Sa ikapituy allu, makatapitun nagdurut sa balayan na mani Israelita. Sa ikapituy pagdurut la, kaban pangkayupan malakêy pari ya mani patutut la, nipan-angaw wa malakêy sundalus. (Josue 6:15-16)

Kaban man-angaw buy pangkayupên mani Israelitay patutut la, nalasak ka bakud Jericu gawan sa sawup Bapan Namalyari! Inlasak mani Israelitay kaganawan nakit la sa balayan, kaparisun in-utus Bapan Namalyari kalla. Nuwa kay si Rahab buy ya pamilya na, a sila dakun napakun. Kabay ubat ta baydu, sisi Rahab buy ya pamilya na, nakiawyun silay na sa mani Israelita. Sên nabalitan kaatag pun na manugêl sa Canaan ya dinyag malakêy Israelita sa balayan Jerico, nalimu sila. (Josue 6:20-25, 27)

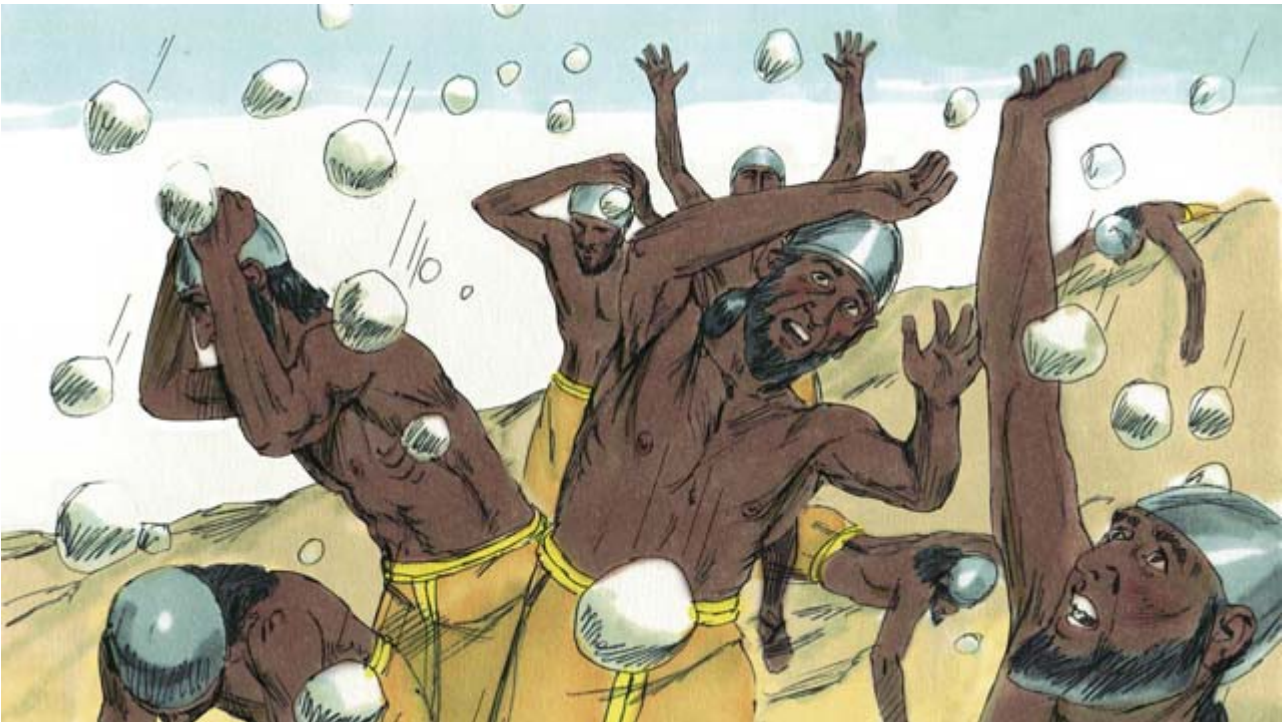
In-utus Bapan Namalyari sa mani Israelitay, “Agana kaw makipagkaluguran sa mani tawun Canaan.” Nuwa a la sinunul si Bapan Namalyari. Dilag mani taga Gibeon ya nagsabin a pêtêg kan Josue. Sinabi la, “Naubat kay pun kayêk sa marayuy lugal.” Pakan si pêtêg, kay narani ya balayan la sa Jericu. Sinabi la pun êt ta, “Kabay kalabay kay makipagkaluguran kamuyu.” Agyan asê pun nanalangin kan Bapan Namalyari si Josue buy malakêy Israelita nu sabêt ta sêpat lan daygên, tambêng silay nay naman nakipagkaluguran. (Josue 6:3-15)

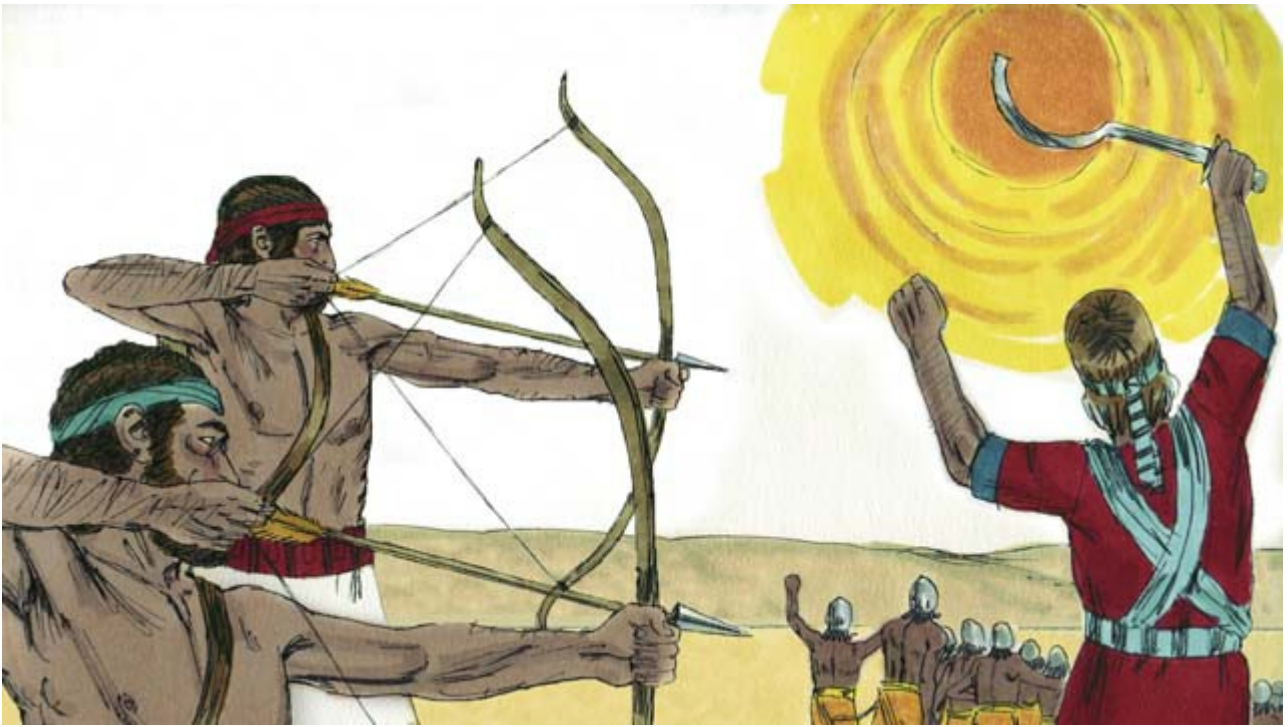
Sên natandan kaatag ga malakêy tawuy manugêl sa Canaan ya nakipagkaluguran na malakêy taga Gibeon sa malakêy Israelita, nibêbêtêk sila buy inlabanan lay mani taga Gibeon. Namiutus saman na mani taga Gibeon un dakun umnuy tawu amên maku kan Josue buy sabin lay, “Sawpan yu kay makilaban!” (Josue 10:3-6)

Amêsên, sên natandan Josue ya kay nadani awêd da lugal malakêy taga Gibeon, nanubag ya gawan alwan pêtêg ga sinabi la. Nuwa inisip Josue, “Agyan parabayduy dinyag la kantamu, sawpan tamu sila gawan nakipagkaluguran sila kantamu.” Kinawasakan, tambêng lan dinuyung nga malakêy kalaban lay sabay ya tawun Canaan. (Josue 10:7-9)

Binulakat Bapan Namalyari ya pangisip tawun Canaan. Sên tinumakas sila, si dinyag Bapan Namalyari, namauran yan malakêy mangaragul la elu sa malakêy tawun Canaan. Kabay nangamamati sila. (Josue 10:10-11)

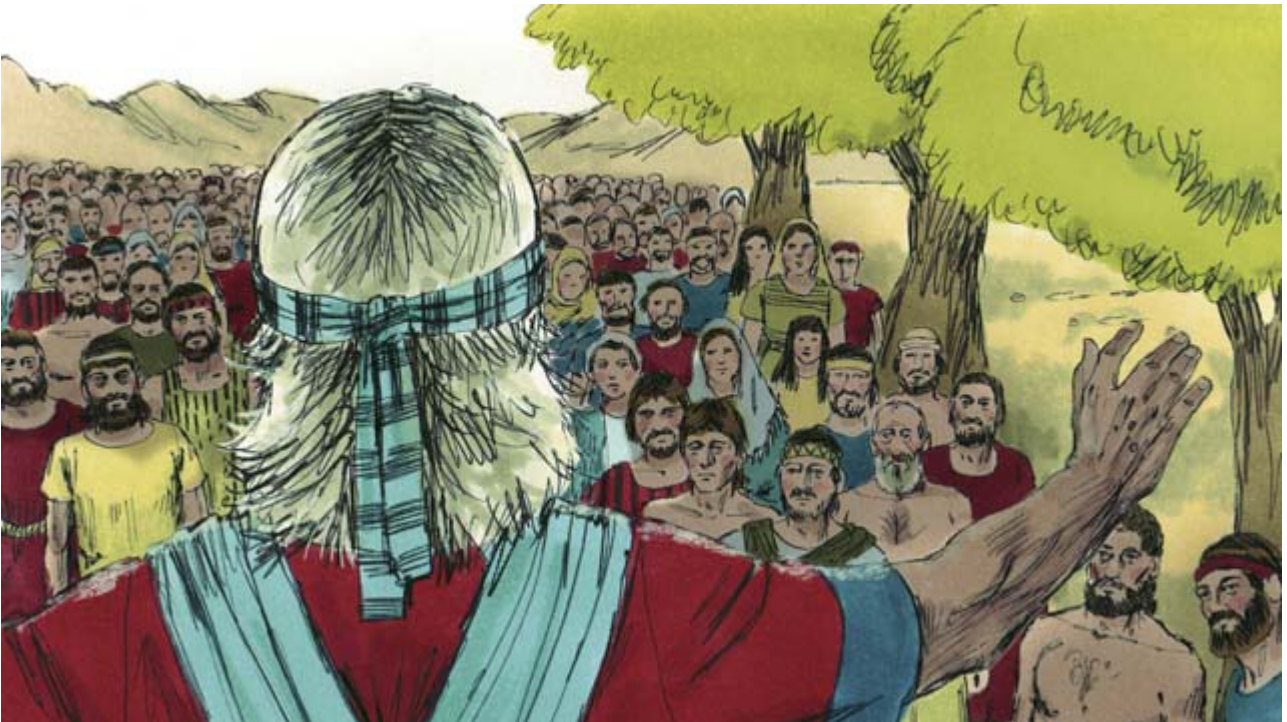
Kaban asê pun nasambut mani Israelitay kapati la, pinatgên Bapan Namalyari ya mamu. Asê pun pinatanglêw Bapan Namalyari ya mamut. Gawan sa sawup Bapan Namalyari, nanambut ta malakêy Israelita. (Josue 10:12-14)

Pamakayarin abitu, si mani tawun Canaan na nitagan, a la natanggap ya nasambut sila. Kabay nanguman silay na êt nibêbêtêk amên makilaban na êt sa malakêy Israelita. Nuwa nasambut silay na êt Josue buy mani sundalus na. (Josue 11:1-22)

Pamakayarin laban, indakaydakay Bapan Namalyari sa balang tribun Israel ya lugal un Canaan ya impangaku na kalla. Kabay si dinyag Bapan Namalyari, binyanan nan kapatêtbêkan na malakêy Israelita sa malakêy tawuy idi sa palitêng la. (Josue 11:23)

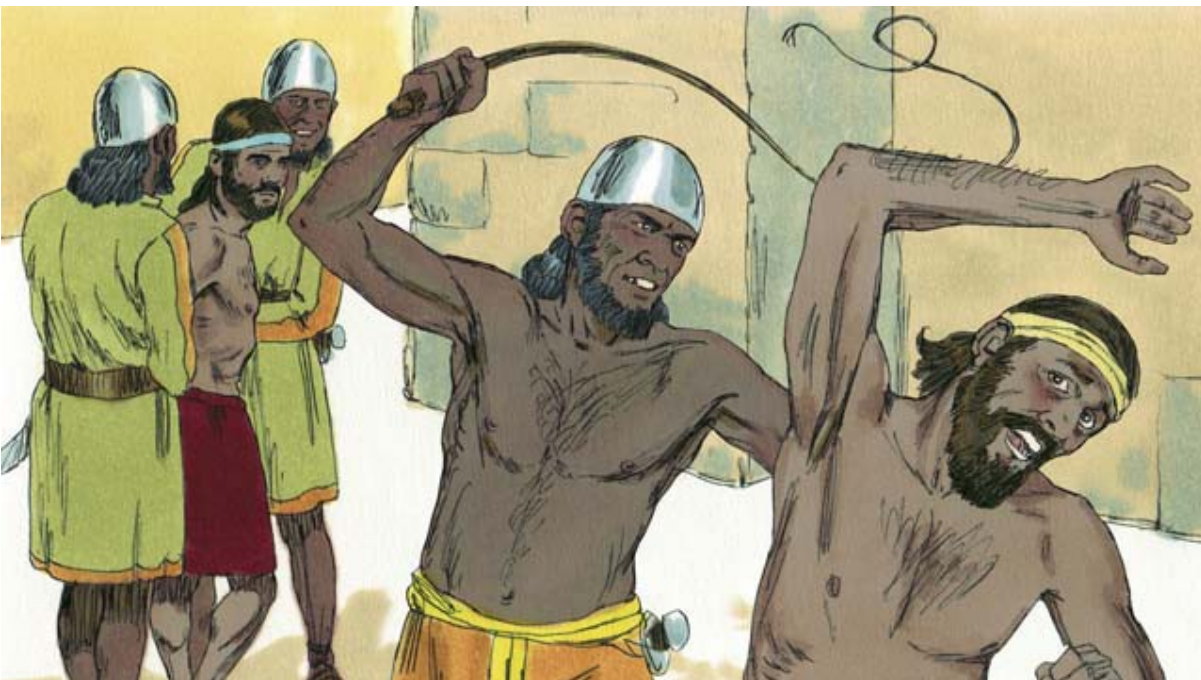

Sên tuway na si Josue, tinipun nay mani Israelita buy impaganaka na kallay utus buy pangaku ya sinabin Bapan Namalyari kalla sabitun idi sila sa Bung-uy Sinai. Pamakayari, nangakuy balang gisa, “Manugêl kay tapat kan Bapan Namalyari buy manunul kay sa mani pan-ipadyag na kanyan.” (Josue 24:1-27)

16. Ya mani Mamitanggul Israel

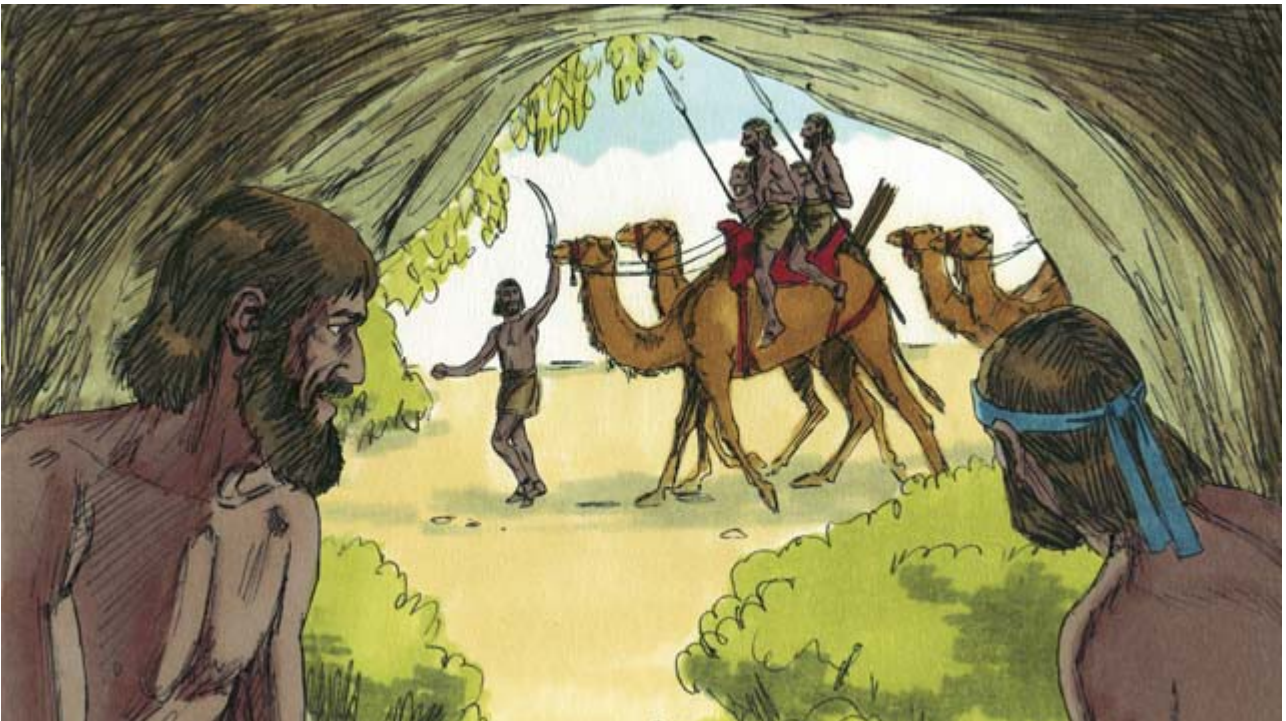
Kaban nabyay pun si Josue, manunul la malakêy Israelita kan Bapan Namalyari. Nuwa sên nati ya si Josue, a layna sinunul la utus Bapan Namalyari buy a lay na intabi ya malakêy tribuy manugêl pun baydu sa Canaan. Kabay si nalyari, nag-umpisan nangulimên na malakêy Israelita sa diyusdiyusan un malakêy tribuy idi baydu, alwaynan si Bapan Namalyari ya in-ulimên la. Buy sa panawun na abitu, ayin sila pun ari. Kabay si pandaygên mani Israelita, kay abituy kalabayan sarili la. (Mamitanggul 2:10-12)

Gawan sa a la panunul, si dinyag Bapan Namalyari, pinasawan na silan masakup malakêy kapati la. Si kaatag ga pibandiyan, tinakaw buy si kaatag êt, inlasak malakêy kapati la. Buy si dakun umnuy Israelita, pinati la. Kabay mamakapalunus sa biyay malakêy Israelita angga sa inlumâtêng nga panawun na nasabi lay, “Bapan Namalyari, magsisi kay yana. Kabay idukuduku yan kamuy iligtas mu kay dayi sa mani kapati yan!” (Mamitanggul 2:13-16)

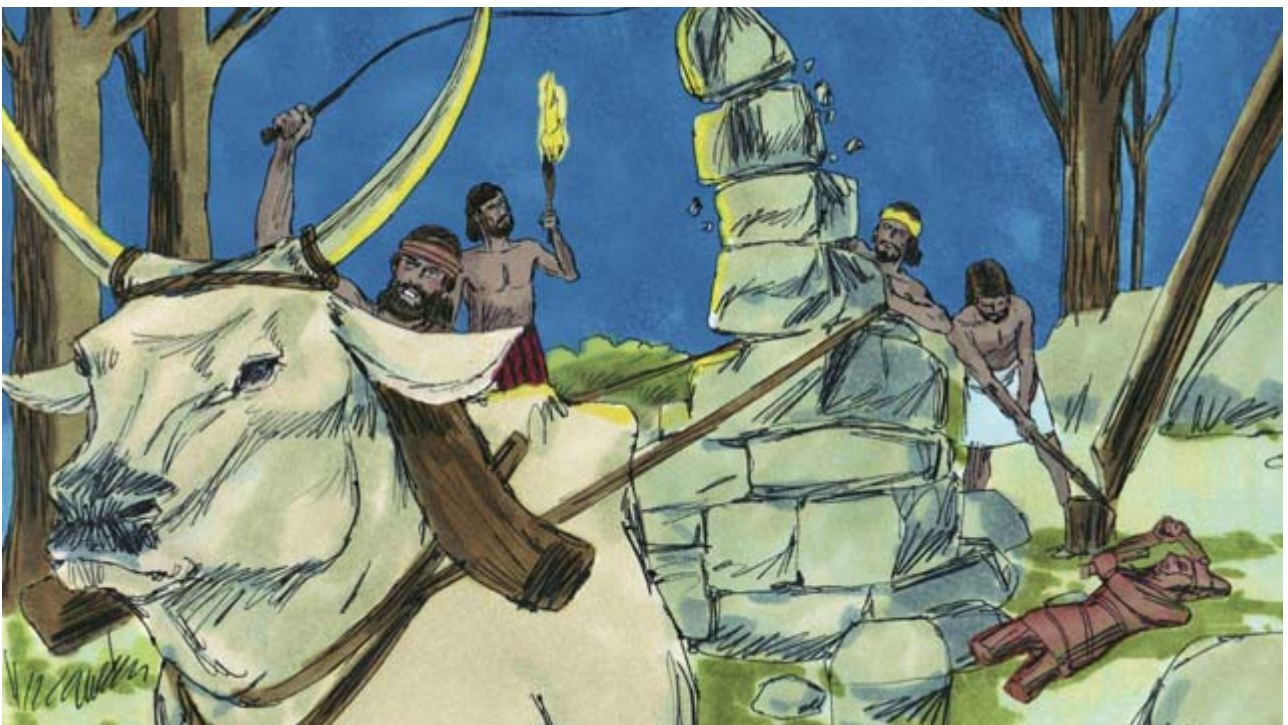
Gawan sa sinabin mani Israelita, nabêgbêg ga nakêm Bapan Namalyari. Kabay namili yina êt gisay tawuy midêng amên mamitanggul kalla. Sa pakapakun baydu, masambut lay mani kapati la buy magin napatêtbêk ka biyay la. Nuwa nalitêpan lay na êt mangulimên kan Bapan Namalyari buy nanguman silayna êt nangulimên sa mani diyusdiyusan. Kabay pinasawan silay na êt Bapan Namalyarin masambut malakêy taga Midian. (Mamitanggul 3:9, 15; 6:1)

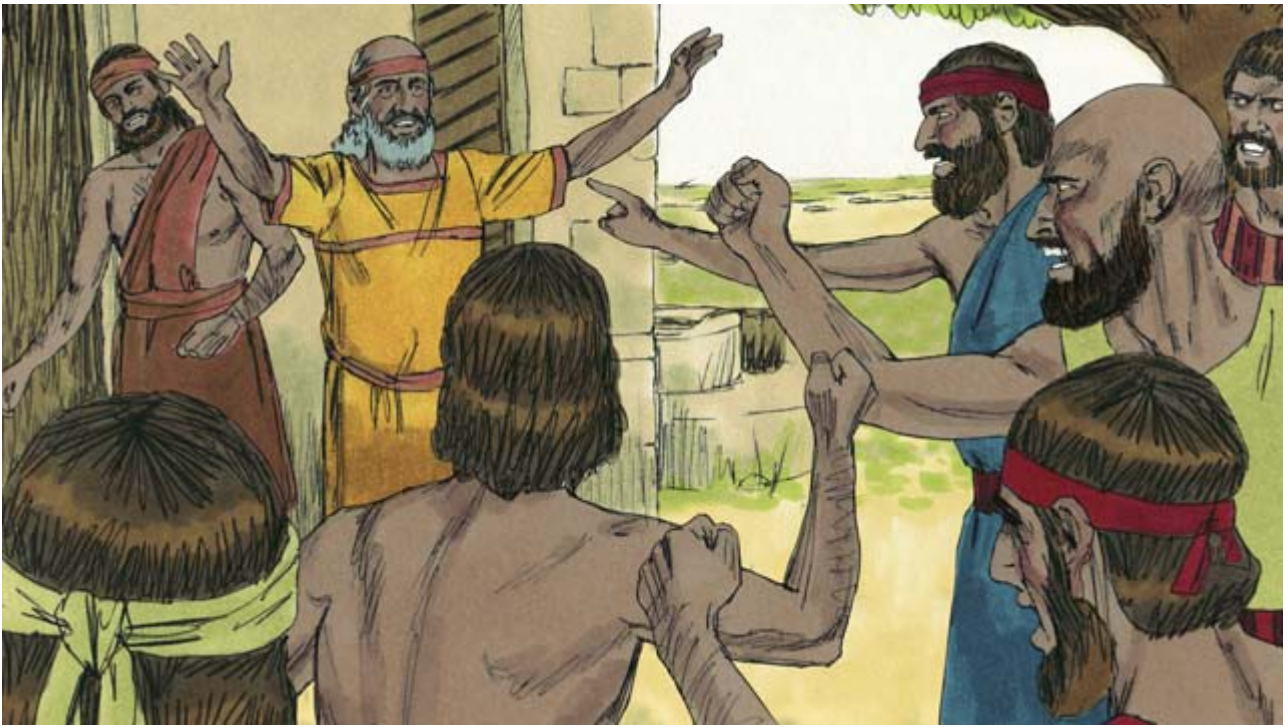
Nasakup tribun Midian ya malakêy Israelita sa lalên pituy tawun buy kay silay magnabang un kaganawan pupul malakêy Israelita. Buy gawan sa limun malakêy Israelita, nagtagu sila sa lêngang amên a sila makitan un malakêy tribun Midian. Sa katatawliyan, nanguman silayna êt nakidukuduku kan Bapan Namalyari, ya sinabi la, "Bapa yan na Namalyari, magsisi kay yana. Iligtas mu kay dayi sa mani kapati yan!" (Mamitanggul 6:1-7)

Gisay allu, in-utus Bapan Namalyari ya ang-el na sa gisay liyaki ya maglagyun Gideon. Nalatêng ang-el si Gideon ya nakatagu un manara' amên a ya makitan tribun Midian. Sinabin ang-el kana, “Gideon na, napas-êy ka sundalus, inawyunan kan Bapan Namalyari. Pinili na kan mamitanggul sa mani Israelita.” (Mamitanggul 6:11-15)

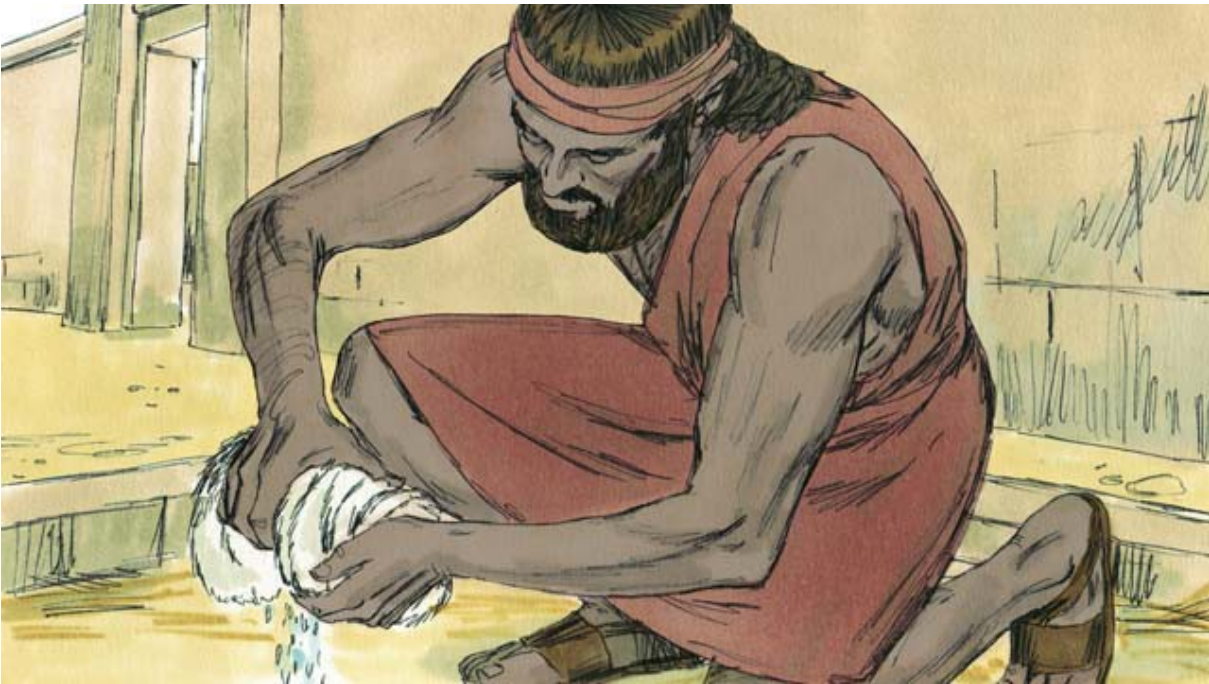
Sinabin ang-el, “Pan-iutus Bapan Namalyari kamuy lasakên muy diyusdiyusan bapa mu.” Nuwa malimu si Gideon sa malakêy tawu. Kabay si dinyag na, nagpayabi ya pun. Sa yabin abitu, intugawtugaw buy tinudaktudakan nay diyusdiyusan bapa na. Pamakayari, namipaydêng yan pamiandugan para kan Bapan Namalyari buy nag-andug ya baydu. (Mamitanggul 6:25-27)

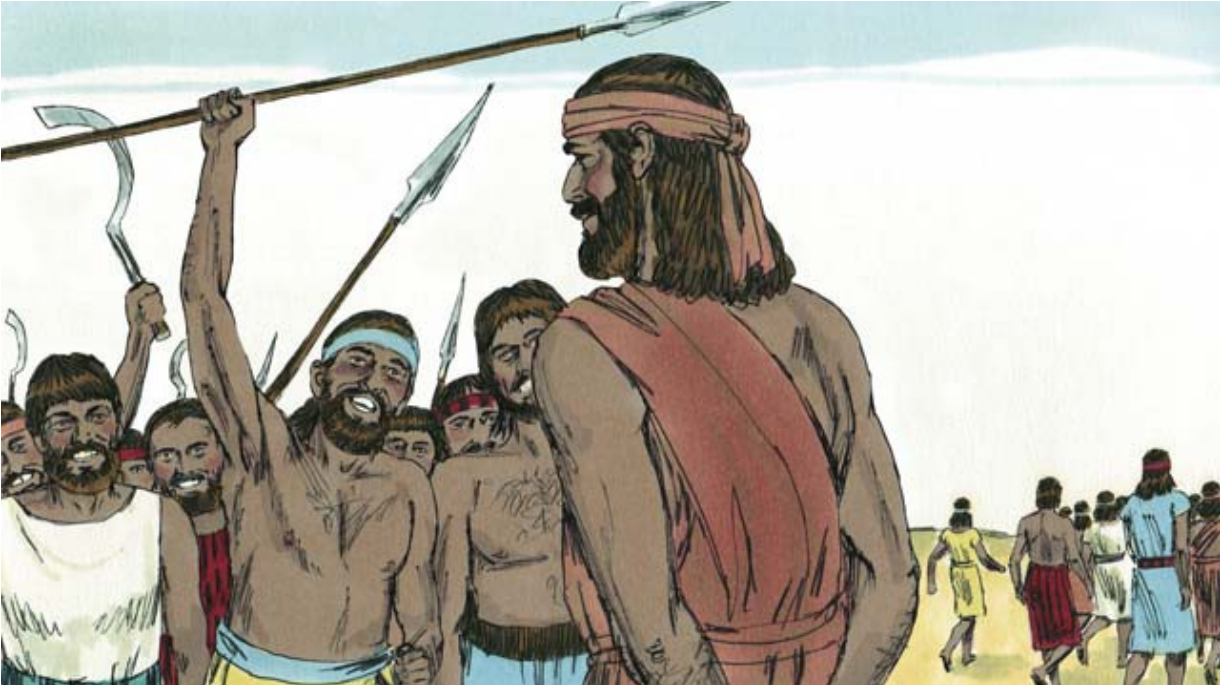
Sên pamakamaranun, nakit malakêy tawuy nangayayapung ngay diyusdiyusan la. Kabay nasulksuluk sila. Si dinyag malakêy tawu, inlaku la si Gideon, ta labay la yan patin. Nuwa pamakalatêng la baydu, sinabin bapan Gideon kalla, "Uysiyán pansawupan yinay namalyari ta? Nu pêtêg yana Namalyari ya, paulayan yu ya ta agyu nan itanggul la sarili na!" Kabay sa pakapakun baydu, naligtasan Gideon. (Mamitanggul 6:28-31)

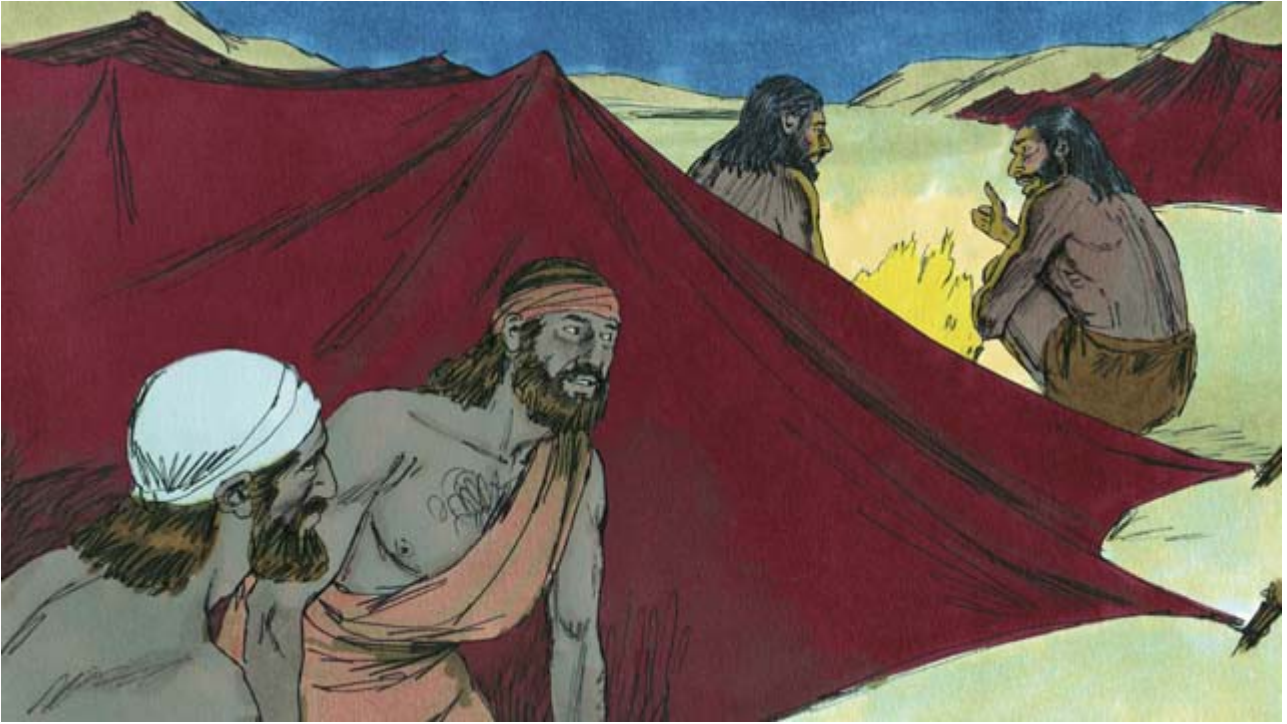
Sadayay lakên Midian na nag-udung amên manakaw sa mani Israelita. Kabay sinagyat Gideon na malakêy Israelita amên mibêtêk silan lumaban sa malakêy Midian. Nuwa bayu sila inlumaban, nanyawad yan luway tanda' kan Bapan Namalyari nu saba siyay pinili nan mamitanggul sa malakêy Israelita. (Mamitanggul 6:33-36)

Si nuna nan dinyag, kingwa nay êwês buy in-amak na sa luta. Buy sinabi na kan Bapan Namalyari ya, “Nu saba sikuy pinili mu, bas-ên muy êwês ku, nuwa ya palitêng na, nayangu.” Dinyag yabay Bapan Namalyari ya inyawad na. Sên gisay na êt ta yabi, in-amak nayna êt manguman na êwês na sa luta buy inyawad nayna êt kan Bapan Namalyari ya, “Nu saba sikuy pinili mu, bas-ên muy palitêng êwês ku, nuwa nayangu ya êwês ku.” Kabay dinyag êt Bapan Namalyari ya inyawad Gideon. (Mamitanggul 6:36-40)

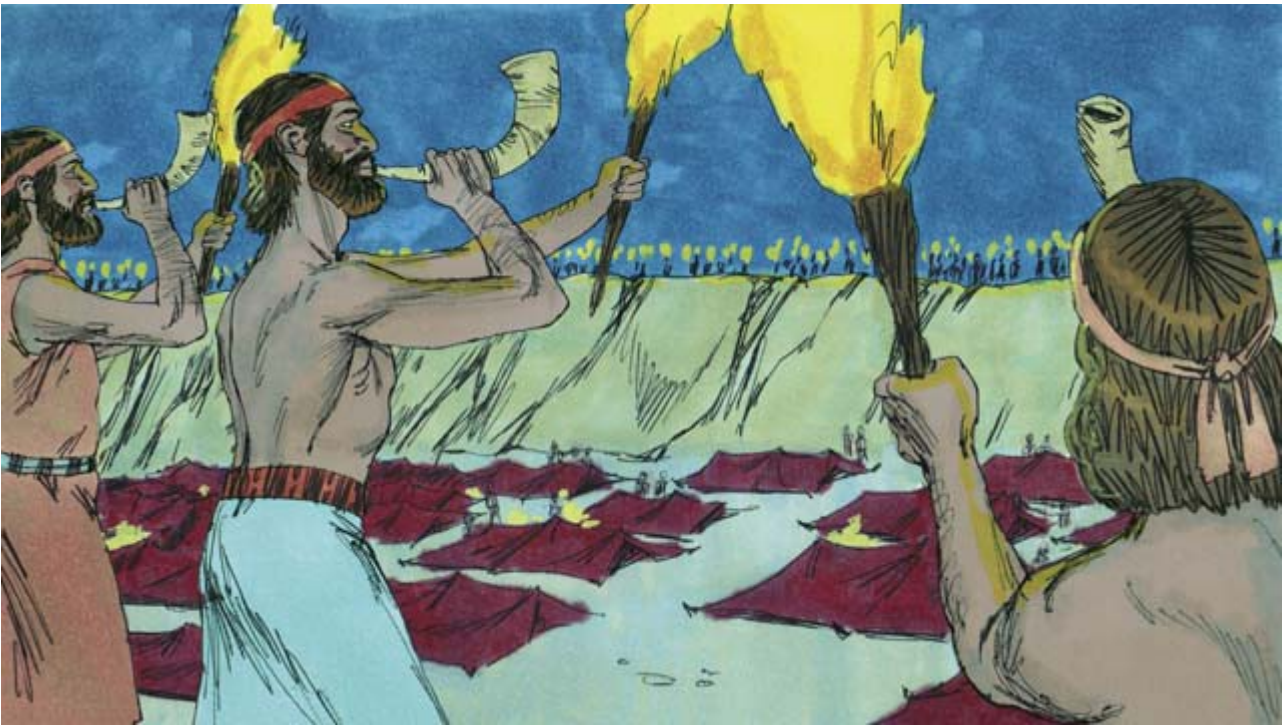
Dilag 32,000 ya sundalus Israelita ya naku kan Gideon. Nuwa sinabin Bapan Namalyari kanay, “Baw-asên muy sundalus mu, ta malakê kaw.” Kabay sinabin Gideon sa malakêy sundalus na, “Sisabêt kamuyuy malimun lumaban sa mani Midian?” “Sikay,” abiin na pakitbay 22,000 sundalus. Kabay pinauli na silayna. Nuwa sinabi ya êt Bapan Namalyari kanay, “Baw-asên mu pun êt, ta malakê kaw pun.” Kabay impauli ya êt Gideon na kaatag angga sa 300 tay sundalus sa nitagan. (Mamitanggul 7:2-8)

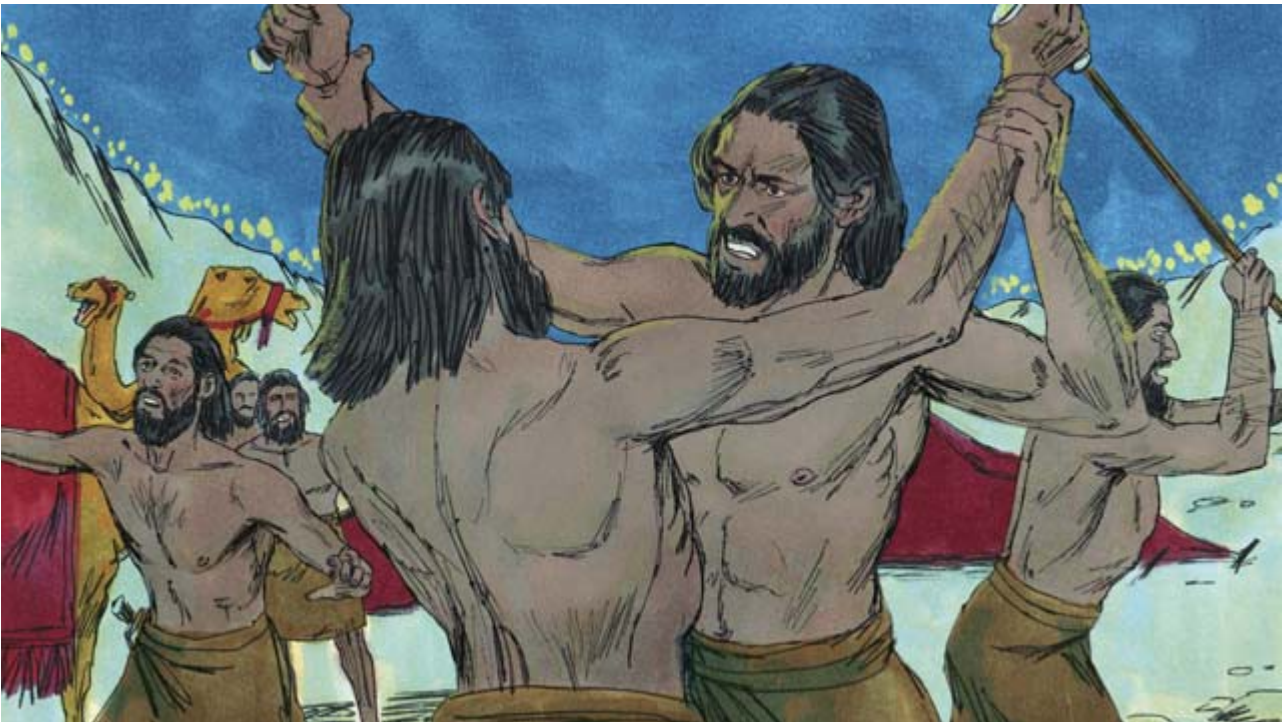
Sa yabin abitu, sinabin Bapan Namalyari kan Gideon, “Maglimêd kan maku sa kampun mani Midian. Nu malêngê muy pansabin la, a kay na malimu.” Kabay naku si Gideon sa kampun malakêy kapati la. Pamakalatêng na baydu, nalêngê nay sinabin gisay sundalus tungkul sa taynêp na. Buy sinabin kaluguran abituy sundalus, “Ya labay sabin taynêp mu, sambutun kitamun Gideon.” Pamakalêngên Gideon, nangulimên ya kan Bapan Namalyari. (Mamitanggul 7:9-15)

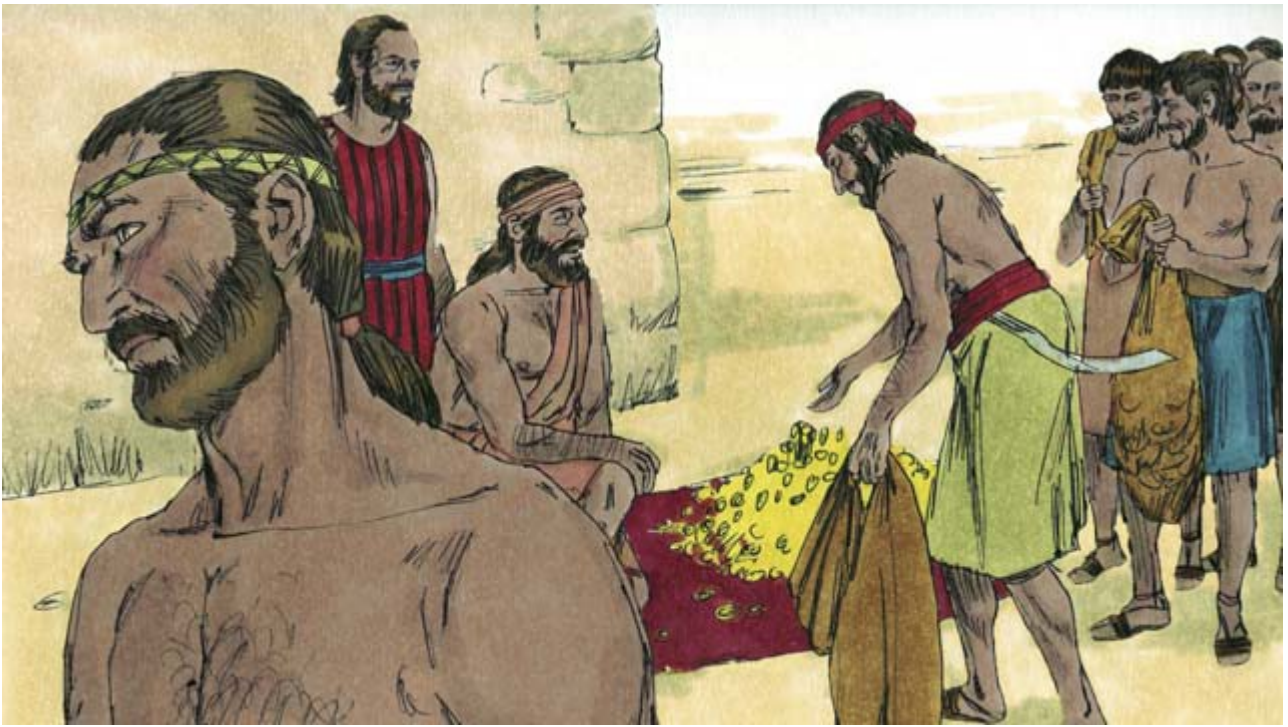
Pamakayari, nag-udung si Gideon sa mani 300 sundalus na buy binyanan na silan tisa-tisay patutut, banga, buy atang. Sa uras sa abitu, kaban mamabêlêw pun na mani kapati la, pinalitêngan mani sundalus Israelitay kampu la. Nuwa ya atang la, tinugpawan lan banga amên a sila makitan kapati lay nakapalitêng silay na awêd. (Mamitanggul 7:16)

Sên nakapalitêng ngay mani sundalus Israelita, piaagnan laynan binalbal la banga buy kinayupan lay patutut buy insaway lay, “Ya laban na ati, para kan Bapan Namalyari buy para kan Gideon! Kaksaw kaw na!” (Mamitanggul 7:17-18)

Sên nimatay mani Midian, binulakat Bapan Namalyari ya isip la. Kabay sa pakapakun baydu, kay sila-sila tanay naman na nangapitatabtab. Kabay nangamamati sila buy si kaatag, nipagbating. Nuwa kinamat sila pun êt mani Israelita angga sa napati lay malakê. Sa uras sa abitu, ya bilang mani Midian na nati, 120,000. Ya mani nitagan, intabin mani Israelita sa kaatag ga lugal. Sa pakapakun baydu, inligtas Bapan Namalyari ya mani Israelita. (Mamitanggul 7:19-25)

Sa nalyarin abitu, sinabin mani Israelita kan Gideon, “Labay yan na sikay magin ari yan.” Nuwa sinabi yaman Gideon kalla, “Biyang yu ku tanan gintuy ya nakwa tamu sa mani kapati tamu.” Kabay malakê yabay ya kwaltay indin kana. (Mamitanggul 8:22-26)

Amêsên, nanyag si Gideon asê mangêd sa pangêlêw Bapan Namalyari. Ta pamakayari nan nangwan gintu, dinyag nan yaming ya sabay ya ulimênên mani tawu. Gawan sa dinyag Gideon, pinagbukutan êt mani Israelita si Bapan Namalyari, ta nakiêmên sila kan Gideon na mangulimên sa diyusdiyusan. (Mamitanggul 8:27)

Gawan sa dinyag la, pinarusan silan Bapan Namalyari. Kabay nasambut silay naman sa kapati la. Nakidukuduku silay na êt kan Bapan Namalyari, ya sinabi la, “Bapa yan na Namalyari, magsisi kay yana. Iligtas mu kay dayi sa mani kapati yan!” Kabay namiutus sa êt si Bapan Namalyarin kaatag ga mamitanggul sa mani Israelita. Ati ya pawan pandaygên mani Israelita. Mangasalanan sila, pamparusan sila, magsisi sila, buy pan-iligtas silan Bapan Namalyari. Abiin na piuman-uman lan pandaygên.

Sa kapupusan, nanyawad da mani Israelita kan Bapan Namalyari. Sinabi la, “Ya mani tribuy nakapalitêng kanyan, dilag silan ari. Kabay si labay yan dayi, biyan mu kay êt ari. Nu malyari dayi, matag-ay ya, napas-êy buy makapamunu ya kanyan sa laban.” Nuwa sinabin Bapan Namalyari kallay, “A ku labay ya panyawadên yu. Nuwa paraman baydu, idin ku kamuyuy panyawadên yu.” (1 Samuel 8:6-22)

17. Ya Kasunduan Bapan Namalyari buy si David

Dilag gisay liyaki sa Israel. Si lagyu na, Saulu. Sabay ya nunan ari sa Israel. Matag-ay ya buy mamangêd da pangaliyaki na. Sa nuna nan pamunu, mangêd da dinyag na. Nuwa sa kinakadangan na panawun, dinumawak ka pamunu na buy a nayna pansunulun na kalabayan Bapan Namalyari. Kabay si dinyag Bapan Namalyari, namili yan gisay liyaki ya sabay ya isagili na kana. (1 Samuel 8:19-9:2)

Si David da napilin Bapan Namalyarin kasagilin Saulu. Kay gisa yan magpastul tupa. Nuwa bayu ya nag-ari sa Israel, paradi ya nalyari kana. Kaban magpastul yan tupa, dinuyung mani matubag ga ayup pa mani tupa na. Kabay si dinyag David, pinati nay mani matubag ga ayup. Si si David, nayêpay nakêm na, matinêk, buy manampalataya ya kan Bapan Namalyari. (1 Samuel 16:7-13; 17:34-37)

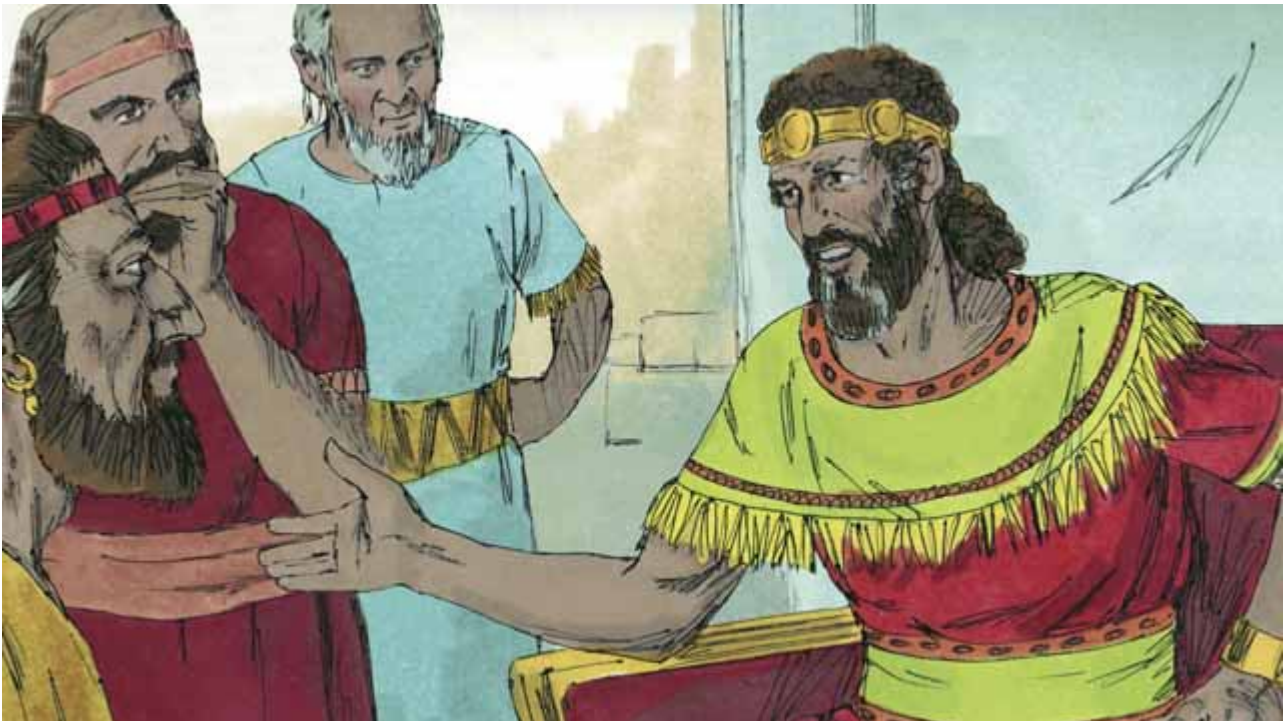
Sabitun bayintawu pun si David, inlabanan nay gisay iganti ya sabay si Goliat. Si Goliat, magaling yan sundulas, matapang buy napas-êy, buy 3 metrún tag-ay na! Nuwa napatín David si Goliat sa kapamilatan tirador buy sa sawup Bapan Namalyari. Kabay niligtas sa mani Israelita. (1 Samuel 17:1-56)

Amêsên, si Arin Saulu, kinasêman na si David buy labaylabay na yan patin. Gisay allu, nakun nanuday si Saulu sa lêyang nga pagtagwan David. Asê nakitan Saulu si David, nuwa sisi David, nakitan na si Saulu. Kaban magpaynawa si Saulu, pakanawan nagdani kana si David. Ta sa uras sa abitu, nu labay na ya dayin patin si Saulu, mapati na ya. Nuwa si dinyag na tana, nangginit yatan pêrad yaming Saulu gawan a na labay magin ari ya sa parabayduy paralan. (1 Samuel 18:5-16; 24:1-21)

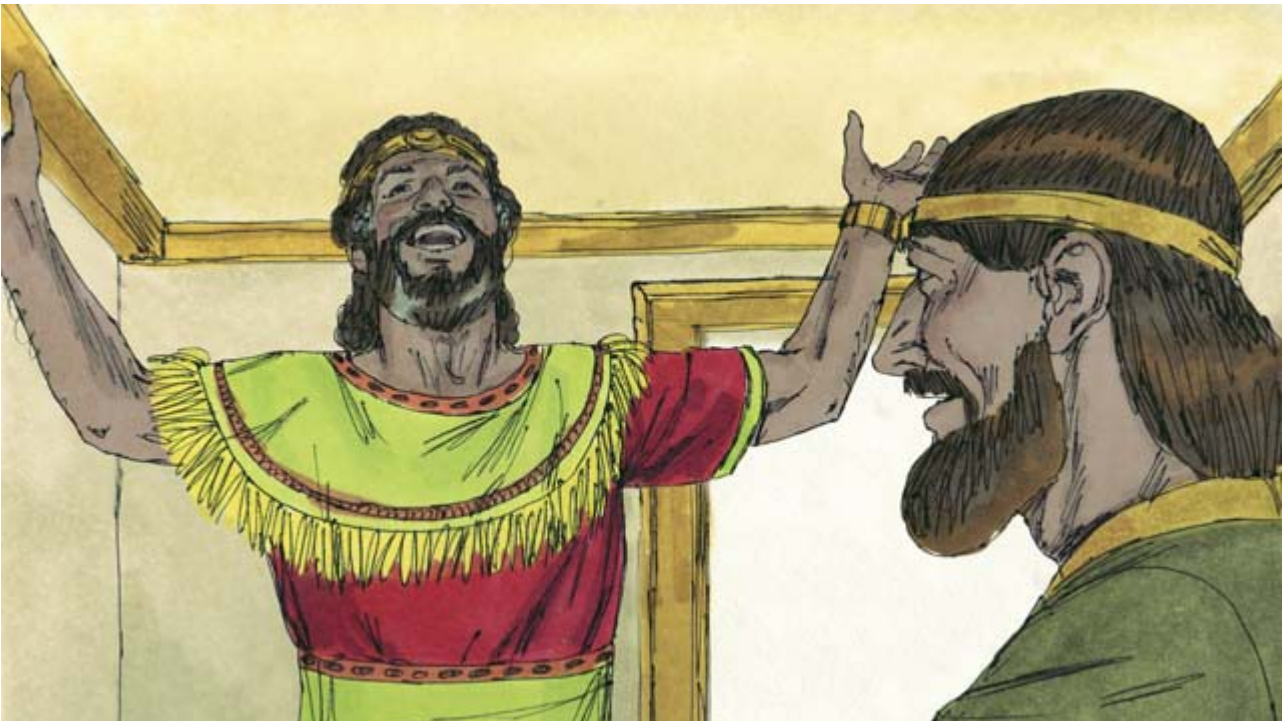
Sa kapupusan, nati si Saulo sa gisay laban. Sa pakapakun baydu, si David da nagin ari sa Israel. Sisi David, mangêd yan ari buy labaylabay yan mani tawu. Pinagpala yan Bapan Namalyari buy malakêy laban ya nanambut ya gawan sa sawup Bapan Namalyari kana. Buy si balayan Jerusalem sabay ya nagin capitulyu un Israel. Sa panawun pag-arin David, nagin mabandi buy mapas-êy ya buun Israel. (1 Samuel 31:3-6; 2 Samuel 5:1-5)

Sa lalên 400 na tawun na nilibas, pigêgtan mani Israelitay Tabirnakulu, ta abiin na panggamitin lan pangulimênan buy pamiandugan lan mani pan-idin la kan Bapan Namalyari. Nuwa amêsên, labay Arin David da mamipaydêng yan maragul la Templu sa Jerusalem ta amên mangulimên buy mag-andug sila baydu. (2 Samuel 7:1-2)

Nuwa impalakun Bapan Namalyari si prupeta Natan kan David. Sinabi na, "Paradi ya pan-ipasabin Bapan Namalyari kamu. Gawan gisa kan sundalus buy malakêy napati mu, alwan sikay manyag Templu, nun a anak mina man. Nuwa paraman baydu, pagpalên kata pun êt. Buy alwan kay abiin, ta si mani layi mu, pawa silan miknu sa trunu bilang ari sa Israel. Buy maubat êt sa layi muy Mamiligtas sa lumatêng!" (2 Samuel 7:5-16)

Sên nalêngên David ya sinabin Natan, tambêng yan nagpasalamat kan Bapan Namalyari gawan para kana, kangêdan buy karangalan na impangakun Bapan Namalyari. Nuwa ya mani Israelitay nay naman, mangêtêng sila pun 1,000 tawun bayu lumatêng nga Mamiligtas. (2 Samuel 7:18-29)

Mangêd da pag-arin David buy pinagpala yan Bapan Namalyari. Nuwa sa kapupusan, nakadyag yan mabayat ta kasalanan sa pangêlêw Bapan Namalyari. (2 Samuel 8:1-15)

Gisay allu, kaban mallumaban na mani sundalus na, nagbabang-uwan naman mamabêlêw si David sa bali na. Pamakaimata na, nakitan nay gisay babayi ya magpaluyuy naidu-idu. Si lagyu na, Batseba. (2 Samuel 11:1-3)

Imbis saman ipakarayu nay pangêlêw na, si dinyag na, impabêg na ya. Pamakalatêng Batseba, ginêtan na ya buy impauli na ya. Pamakalibas dakun umnuy duminggu, impasabin Batseba kan David da siyay bapan inbuktut na. (2 Samuel 11:4-5)

Sisi Batseba, dilag yan asaway gisa sa mani magaling nga sundalus David. Si lagyu na, Urias. Impabêg David si Urias ubat sa laban. Sên inlumatêng ngina, sinabin David kana, "Muli kayna pun, ta gêtan muy asawa mu." Nuwa sinabin Urias sa sarili na, "A ku kalabay, ta kapalunus ya mani kaawyun kun sundalus sa laban." Kabay a ya nuli. Si dinapat taman David, sinulatan nay pinunun mani sundalus ya ipagtan si Urias sa nangapapas-êy ya kalaban amên mati yina. Sinunul laman pinunun mani sundalus ya sinabin David. Kabay nati si Urias, agyan magaling yan sundalus. (2 Samuel 11:6-17)

Sên nati ya si Urias, si dinyag Arin David, tinangên na si Batseba. Pamakalibas dakun umnuy buwan, in-anak Batsebay gisay kulaw wa liyaki. Nuwa ya pamikikanayun David kan Batseba sabaytun nabiyay pun si Urias buy ya pamipapati na kan Urias, sabay ya ingkatubag Bapan Namalyari kana. Kabay impalakun Bapan Namalyari si prupeta Natan kan David. Sinabi na, "David day, nangasalanan ka kan Bapan Namalyari." Pamakalêngên David sa sinabin Natan, nagsisi ya buy pinatawad ya êt Bapan Namalyari sa kasalanan na. Paubat ta baydu, agyan malakê pun na kasakitan na mangadanasan na, nanampalataya ya pun êt kan Bapan Namalyari. (2 Samuel 11:26-12:15)

Nuwa bilang parusa sa kasalanan na, si nalyari, nati ya anak David kan Batseba buy nasiray pamibêbêtêk pamilya na buy asêy na napas-êy ya pag-ari na. Nuwa agyan nakadyag gan kasalanan si Arin David, pawan napas-êy ya pangakun Bapan Namalyari kana. Amêsên, nakaanak si Batseban gisay liyaki ya pinaglagyunan nan Solomon. (2 Samuel 12:17, 24)

18. Niatag ga Kaarian

Sabitun nati yina si David, si nanagili kana bilang ari, saba si Solomon na anak na. Pinatang Bapan Namalyari si Solomon, “Sabêt ta labay mun idin ku kamu?”

Sinabin Solomon na, “Labay kuy biyan mu kun kabisyasan.” Gawan sa sinabin Solomon, natula si Bapan Namalyari kana. Kabay binyanan yan Bapan Namalyarin kabiyasan buy siyay pinakabiyasay tawu sa buun babun luta. Binyanan ya êt Bapan Namalyarin malakêy pibandiyân. (1 Ari 3:3-15)

Impaydêng Arin Solomon na Templu sa Jerusalem. Sinunul nay palanuy dinyag bapa na ya saba si David. Amêsên, sa panawun na ati, ayin nay Tabirnakuluy impadyag Moises awlagi. Kabay sa Templuy na mangulimên buy mag-andug ga mani tawu. Paway nan idi sa Templu si Bapan Namalyari buy allu-allu yinan kaawyun mani tawu. (1 Ari 6:1-38)

Nuwa si Solomon, malakêy babayi ya kinaidwan nay ubat sa magmikakanayun na bansa. Niras gisay libuy napag-asawa na. Sa pakapakun baydu, a nayna sinunul la utus Bapan Namalyari ya agana mag-asawan malakê. Malakêy napag-asawa nay nantan mani diyusdiyusan la. Sên natuwa nan Solomon, nangulimên ya êt sa mani diyusdiyusan mani napag-asawa na. (1 Ari 11:1-8)

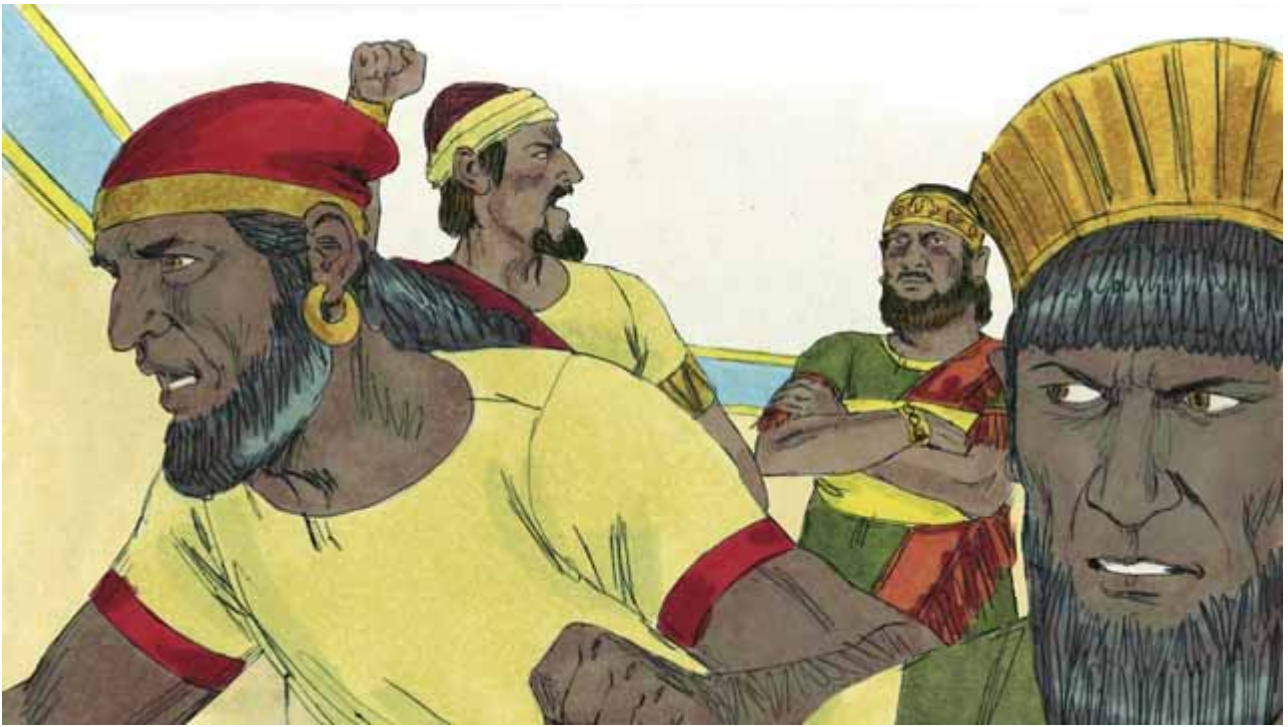
Gawan sa dinyag Solomon, nanubag si Bapan Namalyari kana. Kabay bilang parusa sa dinyag na, sinabin Bapan Namalyari kana, “Nu mati kay na, ya Israel, miatag sa luway kaarian.” (1 Ari 11:9-13)

Sabitun nati si Arin Solomon, si nanagili kana bilang ari, si Rehoboam ya anak na. Sabitun nuna, pangkilalanên buun Israel ya saba si Rehoboam ya ari la. Nuwa amêsên, nititipun sila amên magriklamu sa bayun ari ya sabay si Rehoboam. Sinabi la, “Sabitun nabyay pun na bapa mu, magkasakit kay sa pan-ipadyag na kanyan. Matag-ay êt ta pan-pabayad na kanyan. Nuwa nu asê masakit ta ipadyag mu kanyan, magpasakup kay kamu.” (1 Ari 11:41-12:4)

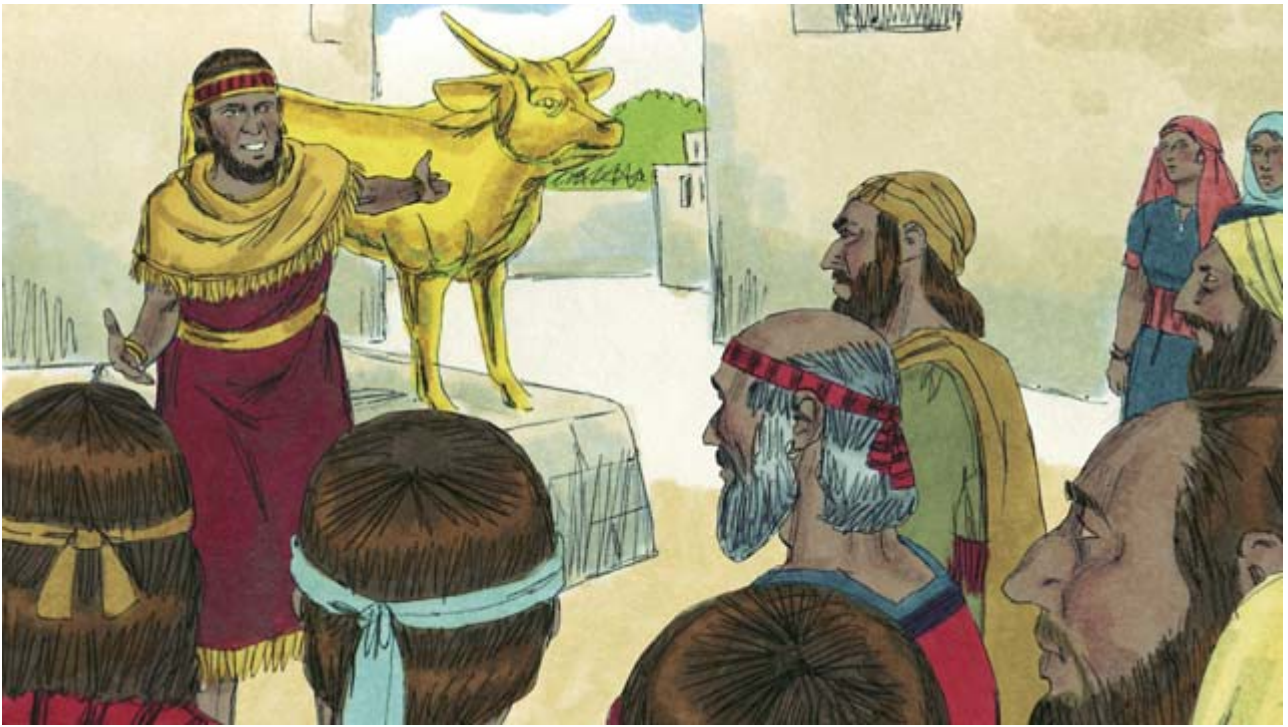
Nuwa ayin naman kapukatan ya pikitbay Arin Rehoboam. Sinabi na, “Para kamuyuy masakit tay impadyag bapa ku kamuyu. Amêsên, mas masakit pun ya ipadyag ku kamuyu buy lakwas pun mabayat ta parusay idin ku kamuyu!” (1 Ari 12:13-14)

Gawan sa kadawakan pag-arin Rehoboam, nagpapaway mapuy layin Israel kan Rehoboam. Kabay luway layi ya nitagan kana. Si ata luway tribu, pambêgên kaarian un Juda. (1 Ari 12:16-20)

Si abituy mapuy layi ya nagpapawa kan Arin Rehoboam, si nagin ari la sabay si Jeroboam. Si ata mapuy layi, pambêgên silan kaarian un Israel. (1 Ari 12:20)

Si Jeroboam ya ari sa kaarian Israel, pambênbenan nay mani tawuy kalabay maku sa kaarian Juda amên mangulimên kan Bapan Namalyari sa Templu baydu. Kabay si dinyag na, nanyag yan luway rebultu sa kaarian na amên akayên nay mani tawun mangulimên sa mani rebultuy dinyag na. Sa pakapakun baydu, mabayat ta kasalanan na buy kasalanan mani tawu kan Bapan Namalyari. (1 Ari 12:28-33)

Kabay asê nikasunduy Israel buy Juda buy pawa silan mipapati.

Awlagi, sa kaarian Israel, nangadadawak ka kaganawan ari. Malakêy mani ari ya pinatin mani kaparisu lan Israelitay kalabay magin ari.

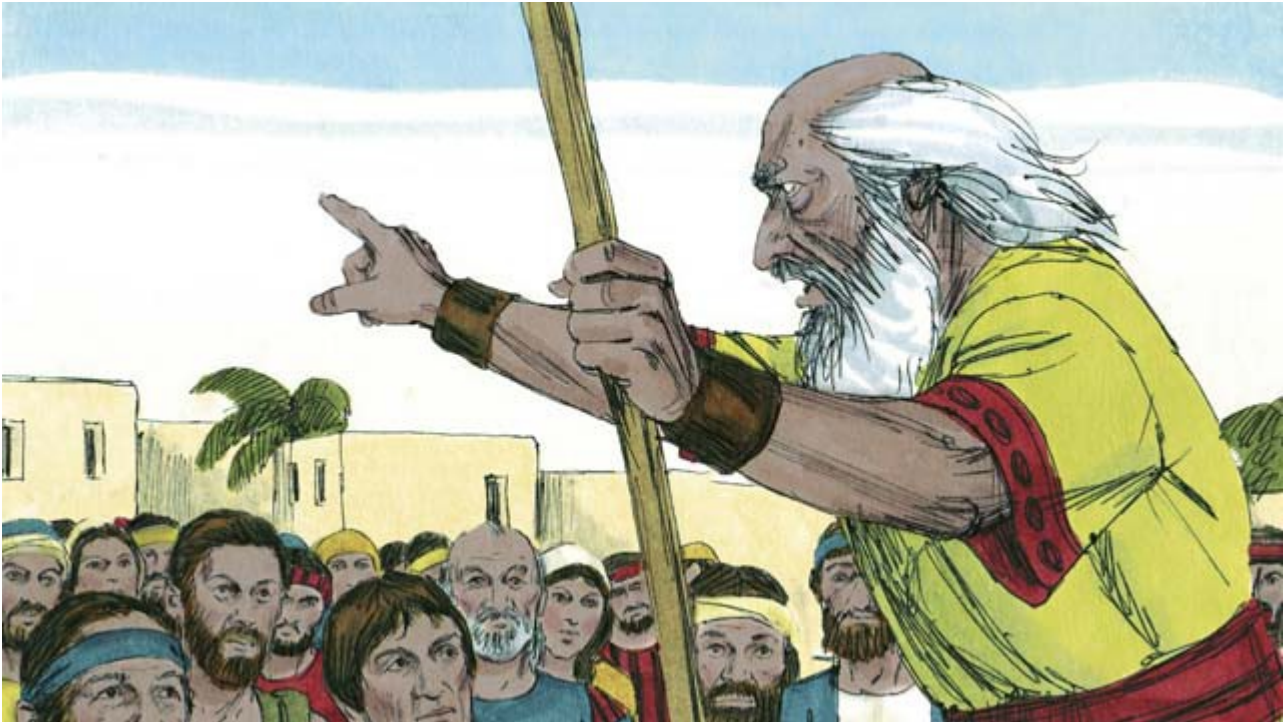

Ya kaganawan ari sa Israel buy mani Israelitay mangulimên sa mani ribultu. Alwan kay abiin, ta makikanayun sila êt buy pan-ian dug la pun êt ta sarili lan anak sa mani ribultu bilang andug sa mani diyusdiyusan.

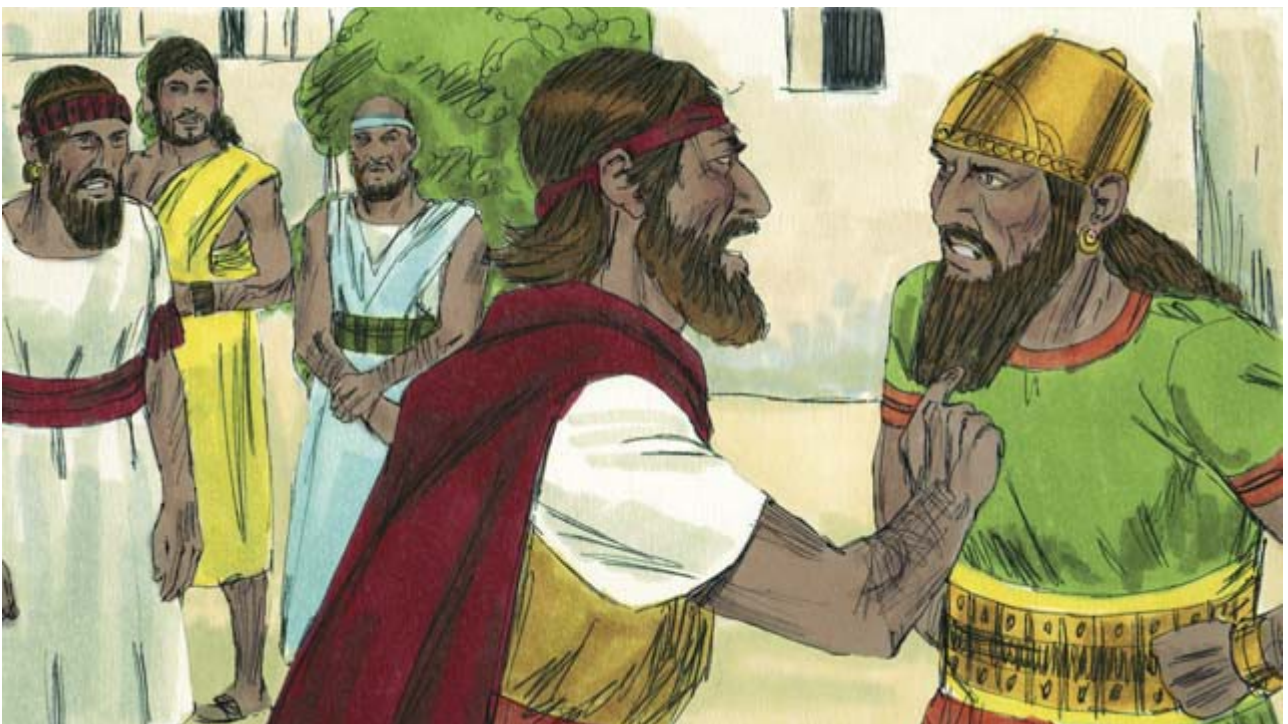

Naubat sa layin David da nagin mani ari sa Juda. Dilag mangêd da nagin ari kalla ya mangulimên kan Bapan Namalyari. Nuwa malakê êt sa mani nagin ari ya nangadadawak ka dyag. Matubag sila buy mangulimên sa mani ribultu. Ya dakun umnu kalla, mamiandug pun êt sarili lan anak sa mani ribultu. Ya mani tawu sa Juda, asê nanunul kan Bapan Namalyari ta pan-ulimênên layna man na diyusdiyusan.

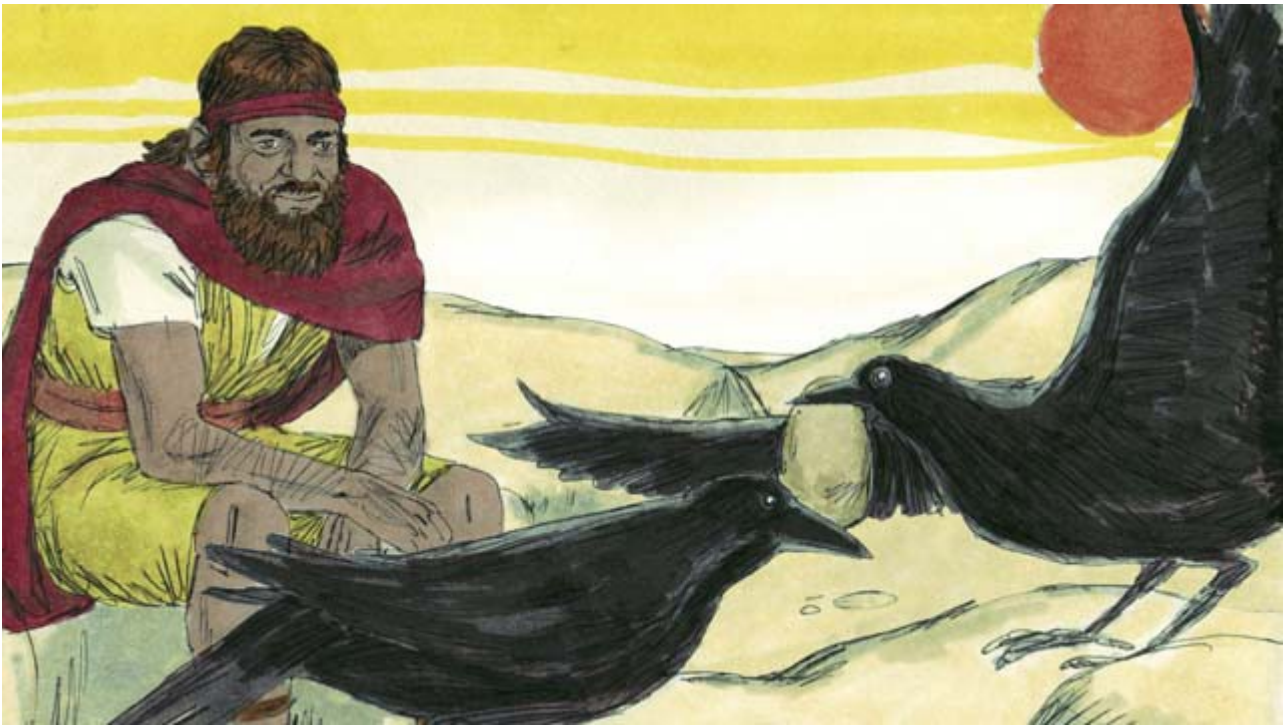
19. Ya Mani Prupeta

Paubat sabaytun nunan panawun, namiutus si Bapan Namalyarin malakêy prupetay sabay ya mamipatanda nu sabêt ta labay sabin Bapan Namalyari sa mani tawu.

Sabitun panawun Arin Ahab, si Elias sa prupeta sa Israel. Nadawak ka ari si Ahab, ta tinurwanan nan mangulimên kan Baal ya mani tawu. Alwan pêtêg ga namalyari si Baal. Kabay sinabin Elias kan Arin Ahab, “Asê manguran o mangambun sa buun Israel anggan a ku pansabin.” Parabaydu yabay ya nalyari. Kabay sadyay tubag Arin Ahab kana. (1 Ari 16:29-33; 17:1)

Tingkap mani sundalus Arin Ahab si Elias. Nuwa a la ya nakitan tagawan in-utus Bapan Namalyari si Elias un magtagu sa gisay lugal la nadani sa gisay libun. Balang maranun, dilag mani uwak ka mantan tinapay buy kênâ kan Elias. Nuwa ya libun na panginêman Elias, natiktik kana gawan ayin uran. (1 Ari 17:2-6)

Kabay impalakun Bapan Namalyari si Elias sa gisay nadani ya lugal la sakup sa kaatag ga bansa. Dilag bal-u sa lugal la abitu ya dilag gisay anak ka liyaki. Marani yan maubus sa kanên la, gawan ayin uran. Nuwa agyan parabaydu, pinakan la pun êt si Elias. Kabay si dinyag Bapan Namalyari, bengat tan kapanlulumakên kanên la sa pamyanan la ta amên agyan mamanan Elias baydu, asê maubus sa kanên la. (1 Ari 17:7-16)

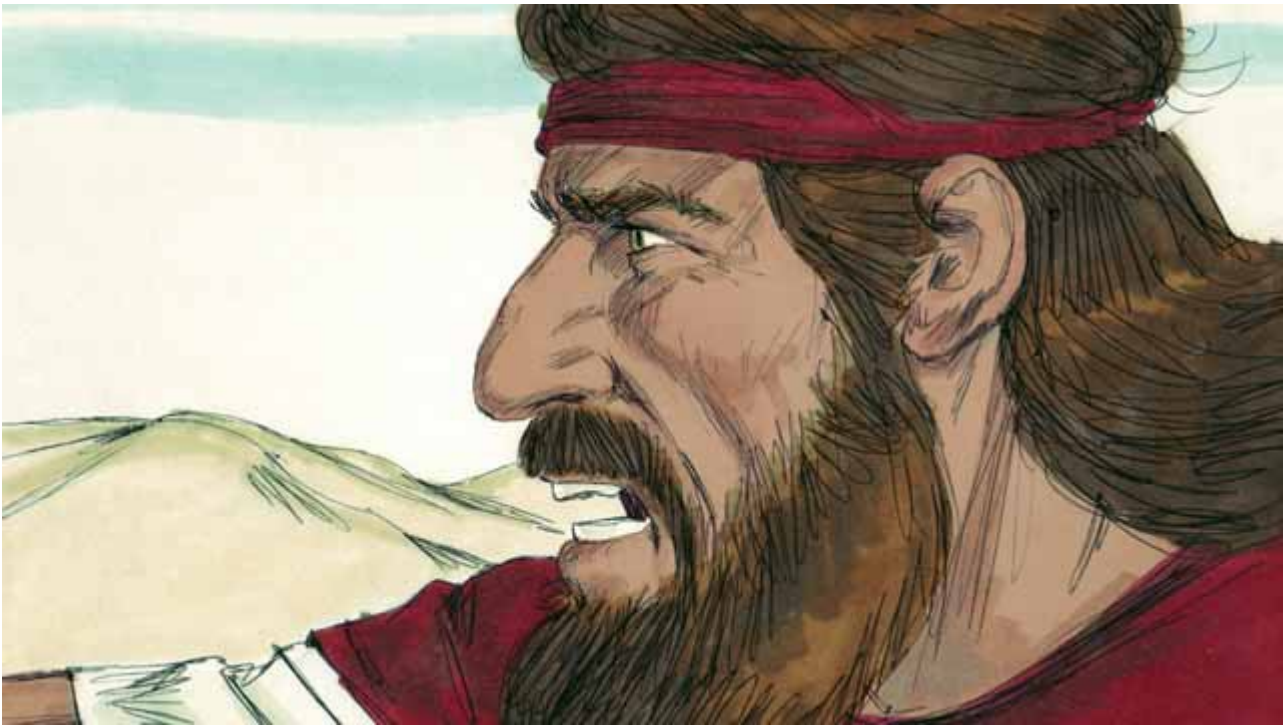
Pamakalibas tatlu buy kapakay tawun, sinabin Bapan Namalyari kan Elias, “Mag-udung kay na sa Israel buy sabin mu kan Arin Ahab ba mamauran nakinan manguman.”

Nuwa sên nakitan Arin Ahab si Elias, sinabi na, “Kay idi ka awêd baysên ya manggulun Israel.”

Nakitbay si Elias, “Sikay naman na manggulu sa Israel! Ta inliwan muy pêtêg ga Namalyari buy si Baal la pan-ulimênên mu. Kabay amêsên, ipalaku muy mani tawu sa Bung-uy un Carmelo.” (1 Ari 18:1, 16-19)

Kabay naku si Arin Ahab buy mani tawu sa bung-uy, kaawyun na apat taralan buy limampuy prupetan Baal. Sinabin Elias sa kaganawan, “Anggan makanu kaw pun pabayu-bayuy isip? Nu si Bapan Namalyari ya pêtêg ga Namalyari, sabay siyay pagsuyuwan yu. Nuwa nu si Baal la pêtêg ga Namalyari, sabay siyay pagsuyuwan yu.” (1 Ari 18:19-20)

Pamakayari, sinabin prupetan Elias sa mani prupetan Baal, "Patin yuy baka buy iandug yu kan Baal, nuwa agana yu pagkêtan. Para êt bayduy daygên ku. Nu sisabêt ta makaslêb sa in-andug, sabay siyay pêtêg ga Namalyari." Kabay parabaydu yabay ya dinyag mani prupetan Baal. (1 Ari 18:22-26)

Nanalangin na mani prupetan Baal, "Baal lay, lêng-ên mu kay!" Mamapatingapun naman na panalangin buy pan-angaw la. Pan-iwên la pun êt ta lawini la ta amên mam-i dayin tanda' si Baal, nuwa ya nam-in tanda'. (1 Ari 18:27-29)

Sên marani yay ikatlun kaawat, nag-andug si Elias kan Bapan Namalyari. Impabulug na pun êt labinluway tapayan un lanêm ma andug na. Kabay ya mani kayu buy agid andug na, nabasabasa. (1 Ari 18:30-35)

Pamakayarin abitu, nanalangin si Elias, “Bapan Namalyari ya Namalayaran mani ninunu yan ya silan Abraham, Isaac, buy si Jacob, ipakit mu amêsên na sabay sikay pêtêg ga Namalayaran Israel buy sikuy lingkud mu. Mam-i kan tanda' ya sabay sikay pêtêg ga Namalyari.” (1 Ari 18:36-37)

Kabay tambêng nam-in tanda' si Bapan Namalyari ya bêngat tan naubat sa langit ta apuy. Kabay naulam ma baka, kayu, buy mani batu. Buy nayangu êt ta luta sa agid pamiandugan. Sên nakitan mani tawuy abitu, nanduku sila buy sinabi la, "Taganan si Bapan Namalyari ya pêtêg Namalyari!" (1 Ari 18:38-39)

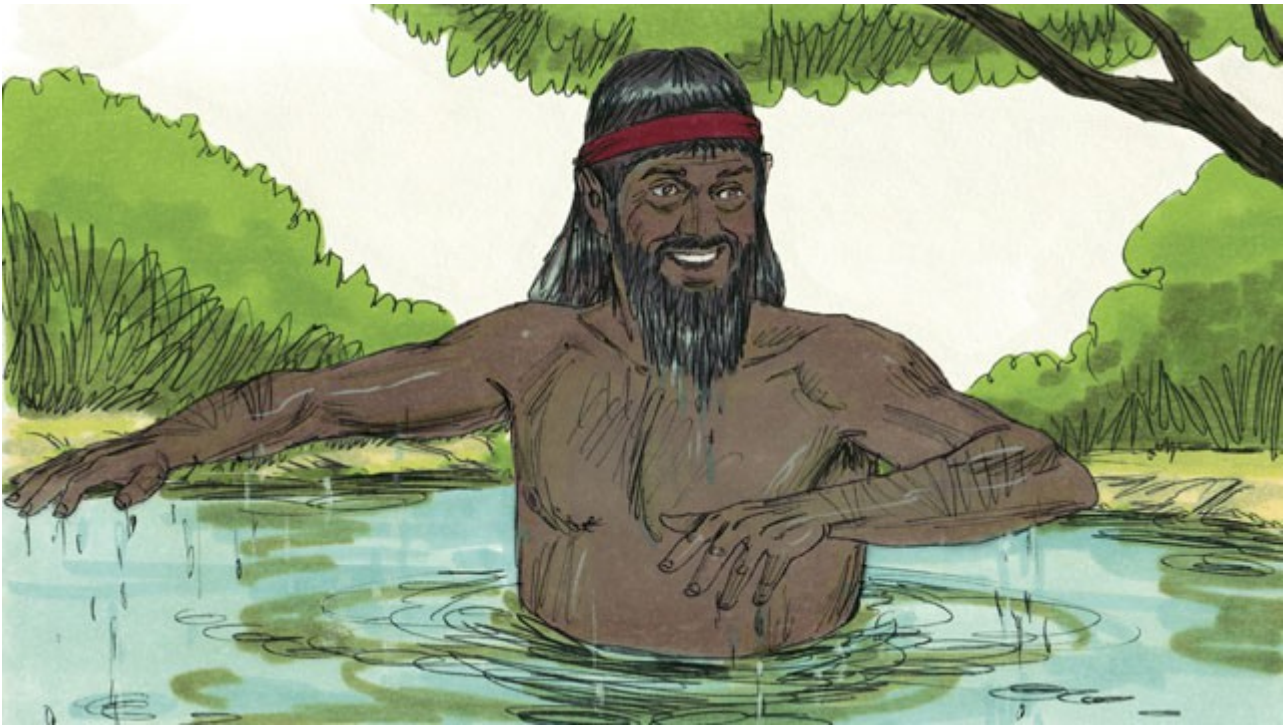
In-utus Elias sa mani tawu, "Dakpên yuy mani prupetan Baal! Agana yu sila êt paulayan mitakas!" Kabay dinakêp yabay mani tawuy mani prupetan Baal buy pinati. (1 Ari 18:40)

Sinabin Elias kan Arin Ahab, “Mangamut kan mag-udung sa balayan, ta abiin nay sadyay uran.” A naêpêng, dinumêglêm ma langit buy namagyu. Kabay gawan sa apuy ya ubat sa langit buy sa sadyay uran, natandan la nu sisabêt ta pêtêg ga Namalyari. (1 Ari 18:41,45)

Pamakayarin dakun umnuy tawun, asê nati si Elias ta bêngat yatan idi sa langit. Pamakayari, si nanagili kana bilang prupeta, si Eliseo. Malakêy mamakaupapas sa dinyag Bapan Namalyari sa kapamilatan Eliseo. Ya gisa sa mani mamakaupapas sa dinyag na, abituy pamaiyul na kan Naaman ya kapitan un mani sundalus ya kalaban bansa la. Dilag yan malalay sakit sa balat. Nabalitan nay tungkul kan Eliseo. Kabay inyawad na kan Eliseoy, “Labay ku dayin paiyulun mu ku.” Kabay sinabin prupeta Eliseo kanay, “Ilêmlêm mun makatapituy lawini mu sa Ilug Jordan.” (1 Ari 19:16; 2 Ari 4:8-37; 5:1-10)

Sabitun nuna, nanubag si Naaman. A ya kalabay maglêmlêm sa ilug, nuwa sa katatawliyan, nagbayuy isip na buy sinunul nay sinabin Eliseo kana. Kabay sa ikapituy paglêmlêm Naaman buy pagsalwang na sa lanêm, pinaiyul linan Bapan Namalyari. (2 Ari 5:11-14)

Malakê pun na mani prupeta. Ya kaganawan kalla, impatanda la sa mani tawuy kay si Bapan Namalyari ya ulimênên la buy dapat silan manawup sa kaparisu la. Buy pan-isabi la sa mani tawuy, “Magsisi kaw na buy itgên yinay pangulimên sa mani diyusdiyusan. Ta nu a kaw bumyay matinêk buy nu a kaw manunul sa mani utus Bapan Namalyari, parusan na kaw.”

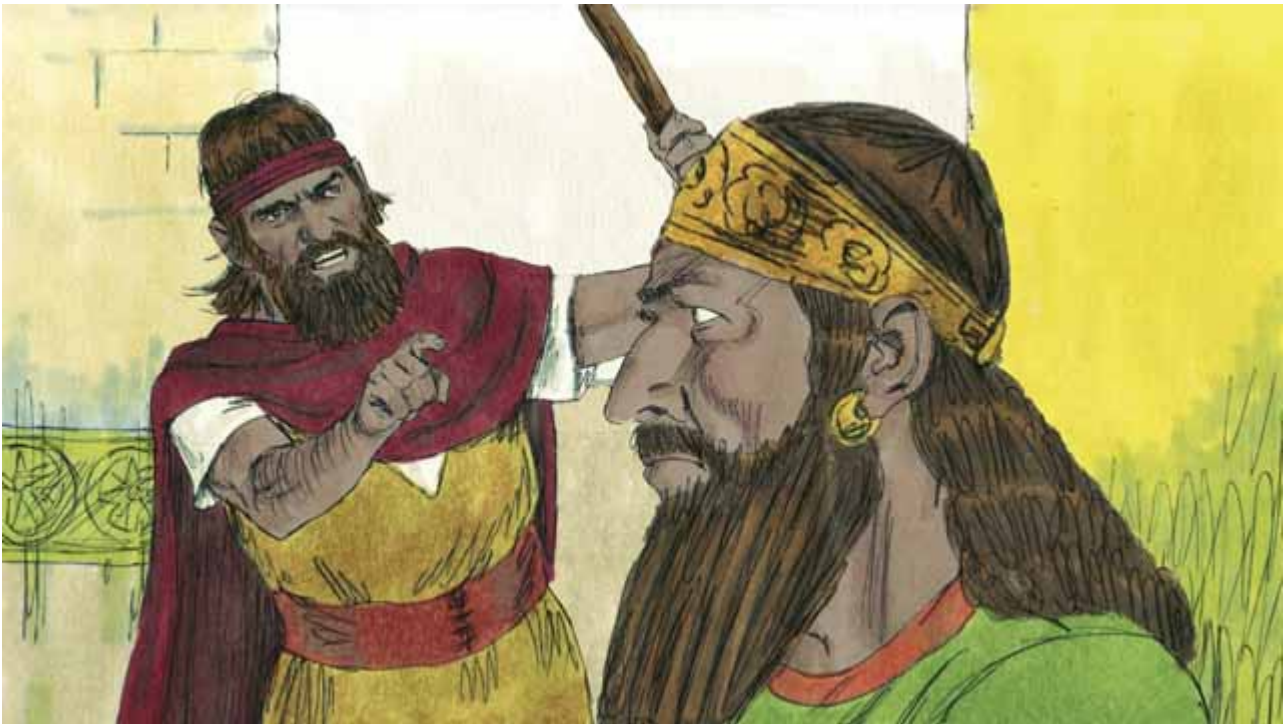

Nuwa a la sinunul la mani impatandan mani prupeta kalla. Nu minsan, pampatin lay mani prupeta. Si kaatag êt taman, pampasakitin la kaparisun prupeta Jeremias ya in-nabu la sa balun na ayin lanêm. Sên milêbêg ga sa burak si Jeremias, inlakwanan lay na baydu amên mati ya. Nuwa nalunus kanay ari. Kabay niutus yan mamipaawas kan Jeremias. (Jeremias 38:1-13)

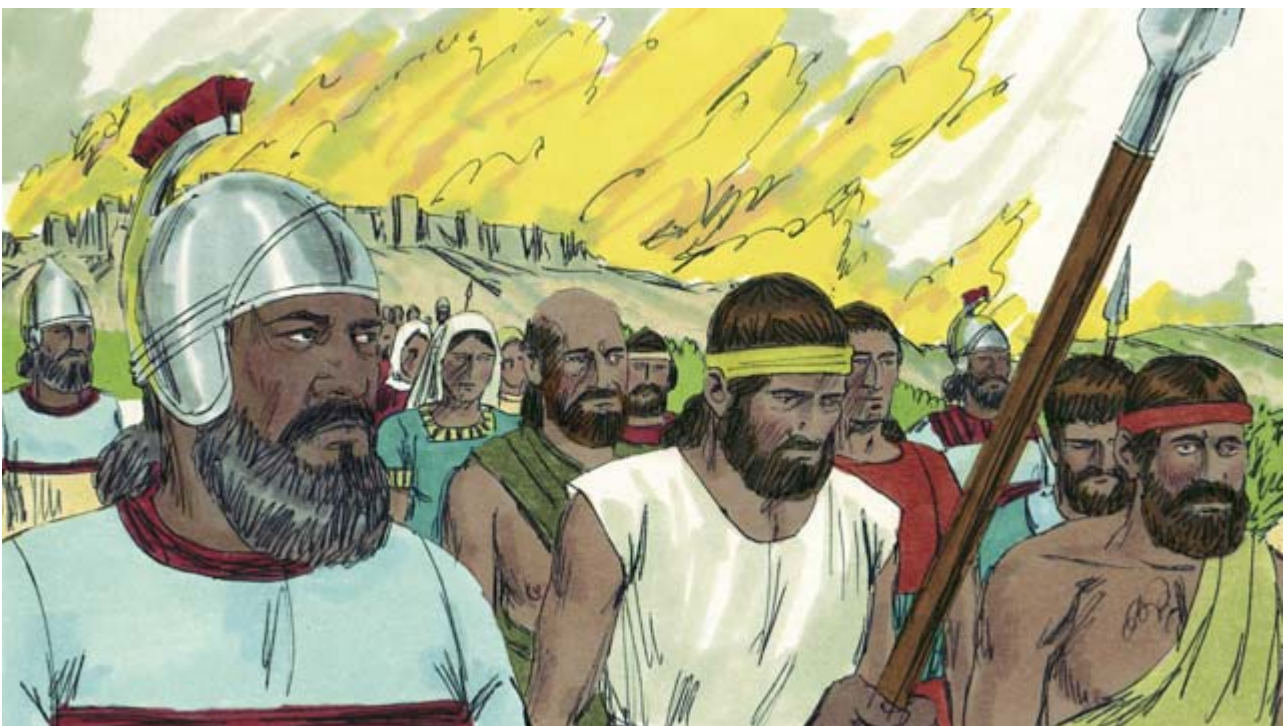

Agyan manubag ga mani tawu sa mani prupeta, insundun la pun êt ta pangaral la. Pan-isabi la sa mani tawu, “Nu a kaw magsisi sa mani kasalanan yu, parusan kaw Bapan Namalyari.” Pan-isabi la êt sa mani tawuy, “Isipin yuy mani pangakun Bapan Namalyari ya dilag yan iutus ya Mamiligtas kantamu.”

20. Pamipatas buy Pag-udung

Ya mani tawu sa kaarian Israel buy kaarian Juda, parisu silan nangasalanan kan Bapan Namalyari. A la tinupad ya kasunduan Bapan Namalyari kalla sa Bunguy Sinai. Kabay nangasalanan sila kan Bapan Namalyari. Niutusan mani prupeta si Bapan Namalyari amên mamipatanda kalla, nuwa siyan a sila pun êt naniêngê. (2 Ari 17:7-17)

Bilang parusan Bapan Namalyari sa mani Israelita, nasambut silan taga Asiria. Matubag ga mani Asiria. Kabay malakêy pinati lay mani Israelita. Kingwa lay pibandian mani tawu buy inulam lay malakê sa lugal mani Israelita. (2 Ari 17:18-23)

Pamakayari, tingkap lay mani tawuy pinunu, mabandi, buy mangabibiyasay tawu. Ta pakilaku la silan papakun sa Asiria. Si mani nalakwanan tana sa Israel, kay mani tawuy kalulu. (2 Ari 15:29)

Ya mani Asiria, inutus lay mani kaparusu lan Asiria ya manugêl sa Israel. Inturêk lan manguman na mani naulam ma balayan. Kabay nakapag-asaway nan mani Israelitay kaatag kalla buy nakaanak silay na. Samaritanuy pamêg sa mani nagin anak la. (2 Ari 17:24-26)

Ya mani tawu sa Juda, nakitan la nu parasaantun pinarusan Bapan Namalyari ya mani Israelita gawan a sila manampalataya buy manunul kana. Nuwa agyan nakitan lay abitu, pan-isundu lay pangulimên la sa mani ribultun mani tawu sa Canaan. Namiutus si Bapan Namalyarin mani prupeta amên mamipatanda kalla, nuwa a sila pun êt nallêngê.

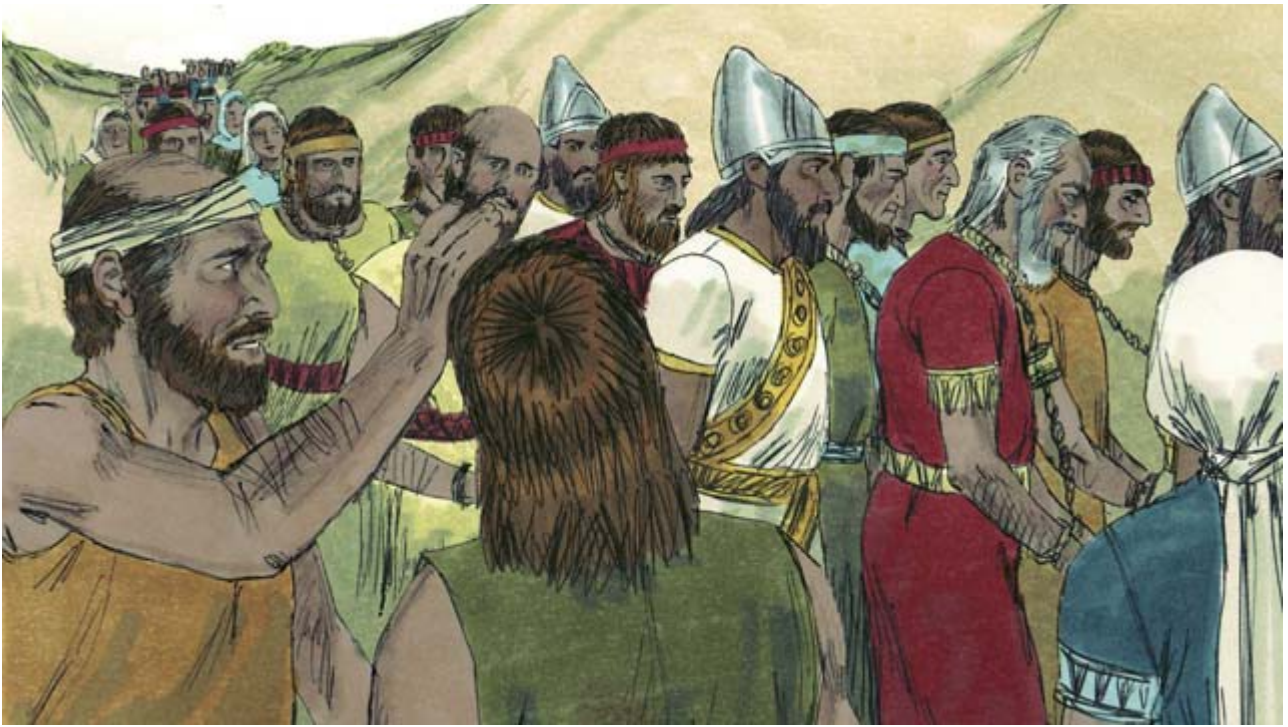
Dinalan nay tawun na inlumabas sabitun nalasak ka kaarian Israel. Amêsên, inutus Bapan Namalyari si Arin Nabukadnezar ya arin Babilonia buy mani sundalus na amên labanan lay kaarian Juda. Sên nasambut Arin Nabukadnezar ya kaarian Juda, nakikasunduy arin Juda ya magin ipus sila buy mamayad ta silan malakêy buwis sa Babilonia tinawun-tawun. (2 Ari 24:8-17)

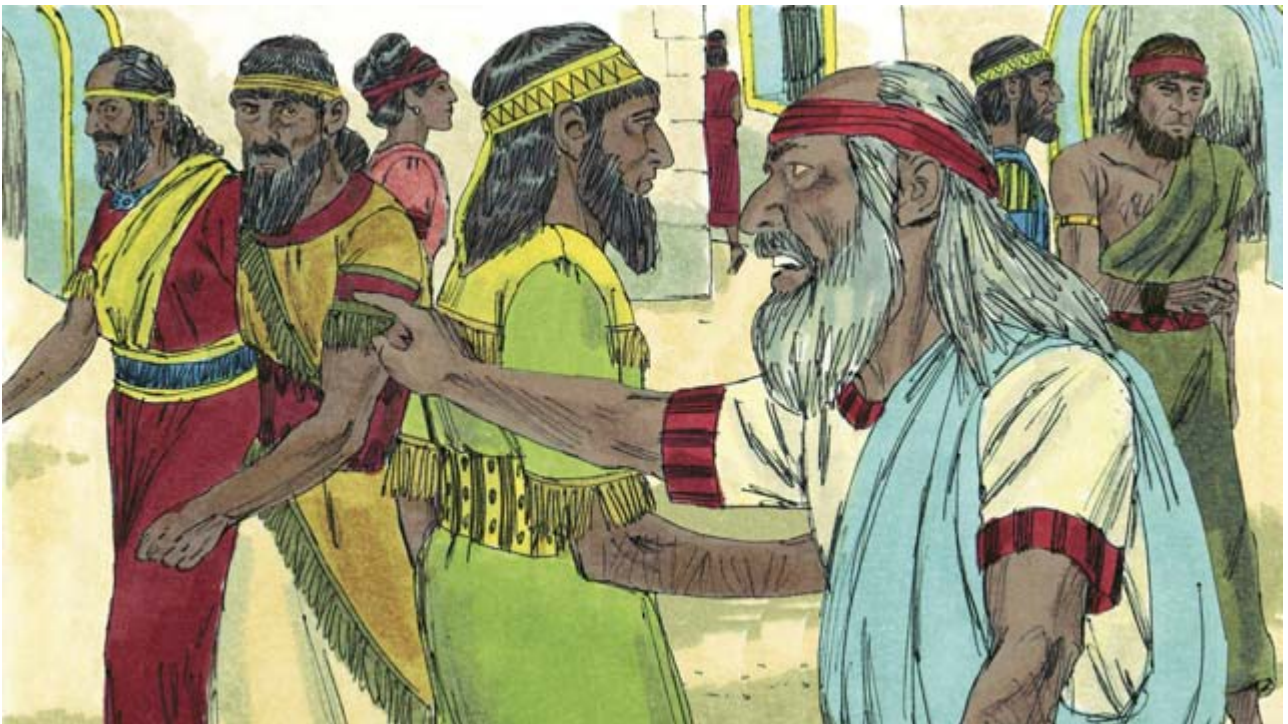
Nuwa asê naêpêng, inlumaban ya mani tawu sa Juda, ta a silay na kalabay mamayad buwis sa Babilonia. Kabay si dinyag mani taga Babilonia, nag-udung silan nakilaban sa mani tawu sa Juda. Sinakup lay balayan Jerusalem, sinira lay Templu, buy kingwa lay mani pibandian mani tawu baydu. (2 Ari 24:18-25:21)

Gawan sa pamakilaban arin Juda sa mani taga Babilonia, ya dinyag mani sundalus Arin Nabukadnezar, pinati lay mani anak arin Juda sa arapan na buy tinlê ya mata na. Pamakayari, insukul lay arin Juda angga sa bayduy na nati. (2 Ari 25:7)

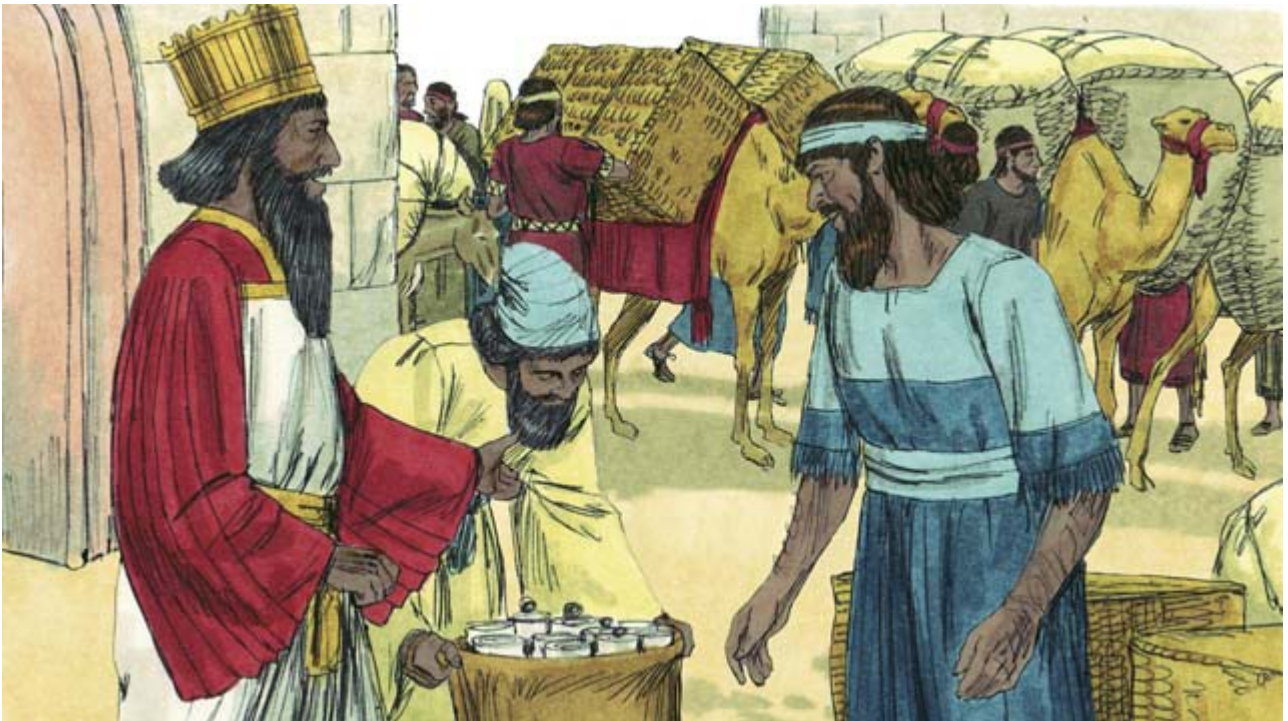
Intas Arin Nabukadnezar buy mani sundalus nay kaganawan tawu sa Juda liban ta sa mani kaluluy tawuy manggitna. "Pamipatas" ya pamêg sa nalyari sa mani taga Juda. (2 Ari 25:8-12)

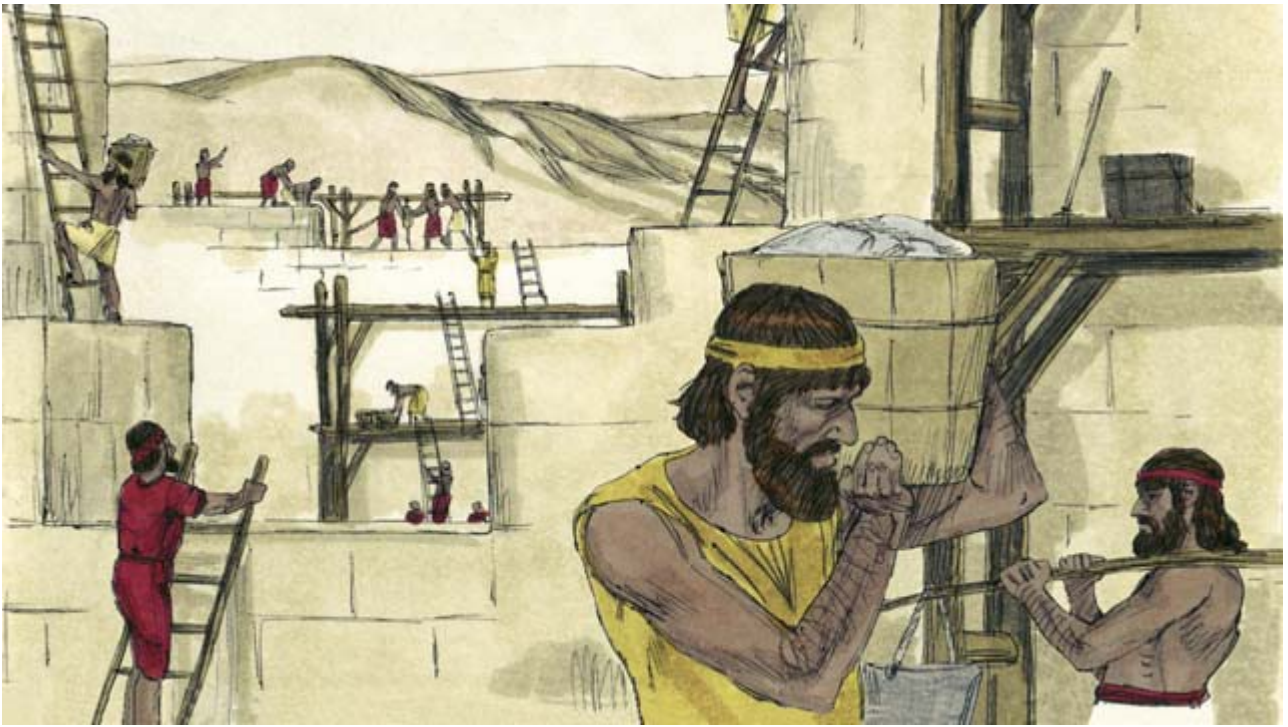
Ya pamipatas kalla, parusa êt Bapan Namalyari kalla gawan sa kasalanan la. Nuwa agyan paraman baydu, asê nalitêpan Bapan Namalyari ya pangaku na sa mani taga Juda. Panbantayan na pun êt sila buy magsabi ya êt sa kapamilatan mani prupeta. Impangaku na kallay, "Pamakalibas pitumpuy tawun, iudung kataw sa Canaan." (Ezekias 37:24-28)

Si mani taga Juda, nanugêl sila sa Babilonia sa lalên pitumpuy tawun. Malakêy nalyari buy nibayu kalla. Amêsên, sisi Ciro, sabay ya Ari sa Persia. Sinambut nay mani tawu sa Babilonia. Kabay nasakup pa mani taga Juda sa bansan Persia. Buy ya mani taga Juda, pambêgên silaynan Judiu. Kabay sa kinakarangan na tawun na panugêl la baydu sa Babilonia, dakun umnu kallay a layna tanday lugal Juda. (2 Cronicas 36:22-23)

Asê pun naêpêng nga pag-arin Ciro, sinabi nay nay, “Ya mani Judiuuy kalabay mag-udung sa Juda, malyari kaw nan muli sa Juda. Ipaydêng yun manguman na nalasak ka Templun Bapan Namalyari.” Binyanan nan peray mani Judiu ta amên ipaydêng lan manguman na Templu. Pamakayarin pitumpuy tawun baydu, dilag dakun umnuy mani Judiuuy nag-udung nga sa Jerusalem. (Ezras 1-2; 2 Cronicas 36:2)

Pamakalatêng la sa Jerusalem, impaydêng lan manguman na Templu buy bakud balayan. Agyan pansakupên silan mani tawu ubat sa mangarayuy lugal, manugêl pun sila sa Canaan na lugal la inpangakun Bapan Namalayri kalla buy mangulimên sila pun êt sa pêtêg ga Bapan Namalyari baydu sa Templuy dinyag la. (Ezras 3-10; Nehemias 1-13)

21. Ya Mamiligtas ya impangakun Bapan Namalyari

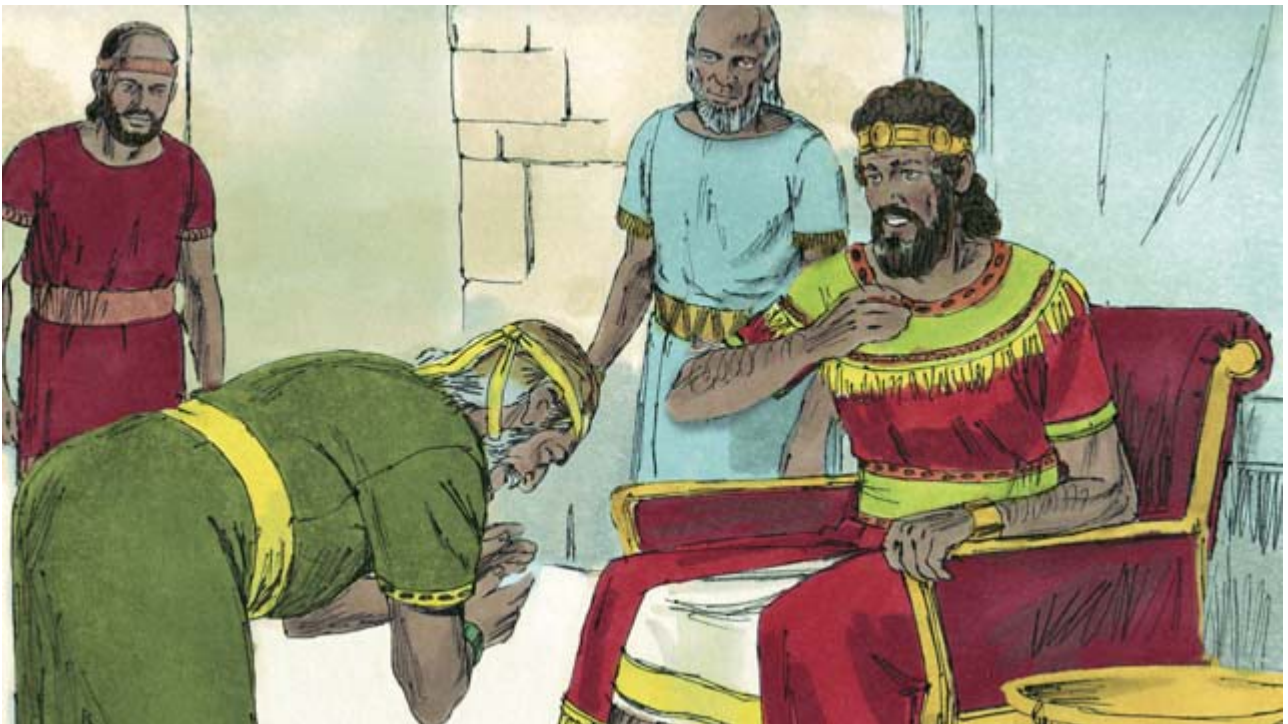
Awlagi pun, palanuy nan Bapan Namalyari ya mamiutus yan gisay Mamiligtas sa mani tawu. Sabitun nangasalanan silan Adan buy si Eva, impangakuy nan Bapan Namalyari ya ati. Sinabi na sa utan, “Dilag gisay anak ka babayi ya mallasaw ulu mu buy tuktukun mina man na buwê na.” Si abituy utan ya nallinlang kan Eva, saba siya si Satanas. Ya labay sabin Bapan Namalyari, dilag ianak ka manambut kan Satanas. (Genesis 3:15)

Impangaku êt Bapan Namalyari kan Abraham, “Sa kapamilatan mu, pagpalên kuy kaganawan tawu sa buun babun luta.” Ya pagpapalan ati, sabay ya panlumâtêng Mamiligtas. (Genesis 12:1-3)

Impangkuy naman Bapan Namalyari kan Moises, “Dilag lumatêng nga gisay prupetay kaparisu mu.” Ya prupetan ati, sabay ya Mamiligtas ya lumatêng. (Deuteronomy 18:15)

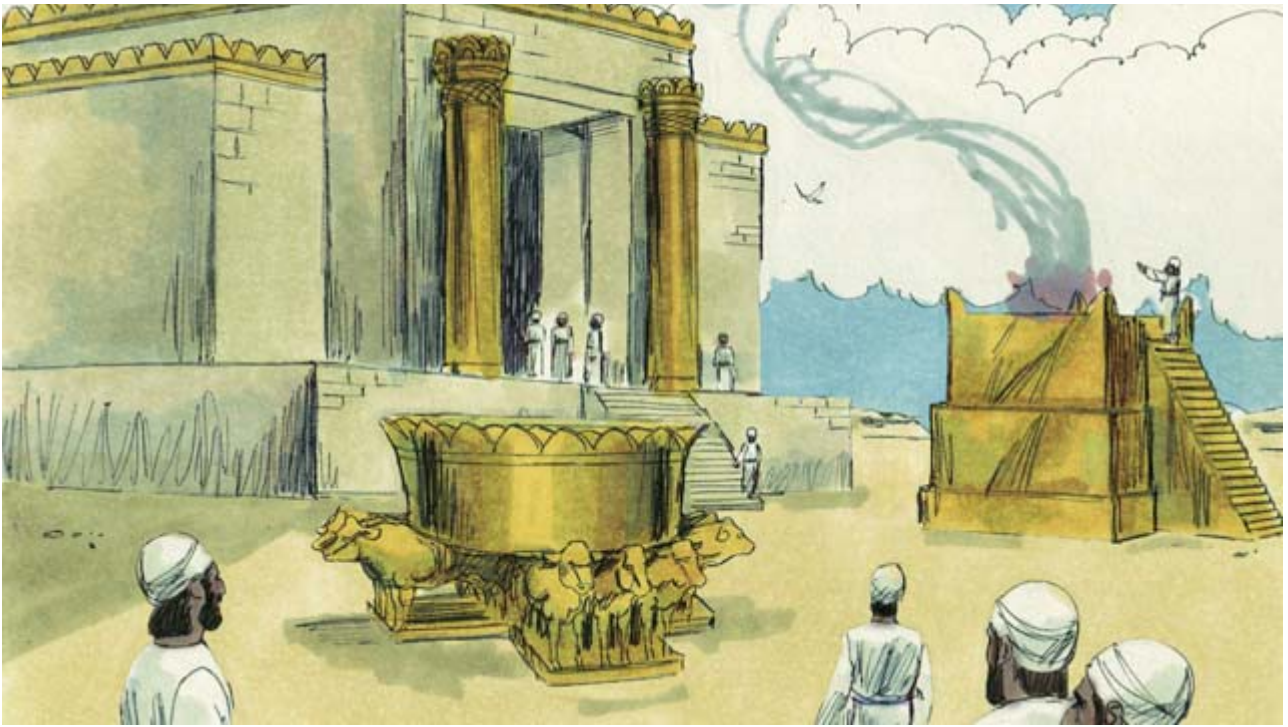
Impangaku êt Bapan Namalyari kan Arin David, “Ya impangaku ku kan Adan buy Eva, Abraham buy Moises, sabay êt ta impangaku ku kamu, ta maubat sa layi muy Mamiligtas sa lumatêng.” (2 Samuel 7:12-16)

Sa kapamilatan prupeta Jeremias, impangaku êt Bapan Namalyari, “Manyag gakun Bayun Kasunduwan sa mani tawu. Ya manan kasunduwan ku sa mani Israelita sabitun nuna, insulat kuy mani utus ku sa mani batu. Nuwa sa Bayun Kasunduwan, isulat ku sa bêkên mani tawuy labay kun daygên la. Ya mani tawuy mangilala kangku, kangku silayna buy patawarên kuy mani kasalanan la.” Sa pallumatêng Mamiligtas, mag-umpisay nay Bayuy Kasunduwan. (Jeremias 31:31-34)

Sinabi êt mani prupeta ya si Mamiligtas ya lumatêng, magin yan prupeta, pari buy ari. Ya prupeta, sabay silay mani tawuy mallêngê sa pansabin Bapan Namalyari buy pan-isabi la êt ta ati sa mani tawu. Buy parabaysên êt ta daygên Mamiligtas ya lumatêng, ta sabay siyay ganap pa prupeta. (Deutereonomy 18:15)

Ya Mamiligtas sa lumatêng, pari êt. Ya parin Judiuy naman, sabay ya mag-andug para sa pamatawad Bapan Namalyari sa kasalanan mani tawu. Pan-ipanalangin la êt ta mani tawu. Kabay iandug êt Mamiligtas sa lumatêng nga sarili na para sa pamatawad Bapan Namalyari sa kasalanan tawu, ta sabay siyay ganap pa pari. (Psalmo 110:4)

Ya Mamiligtas ya lumatêng, ari êt. Ya mani ari yaman, sabay silay mamunu sa kaarian buy saba sila êt ta mangatul sa mani tawu nu ustu o asêy dinyag la. Para êt baysên na daygên Mamiligtas sa lumatêng. Siyay mamisundu sa pag-arin Arin David buy mag-ari ya sa buun babun luta. Pan-atulan nay mani pandaygên mani tawu buy makatuynungan na pangatul na, ta sabay siyay ganap pa ari. (Isaias 32:1)

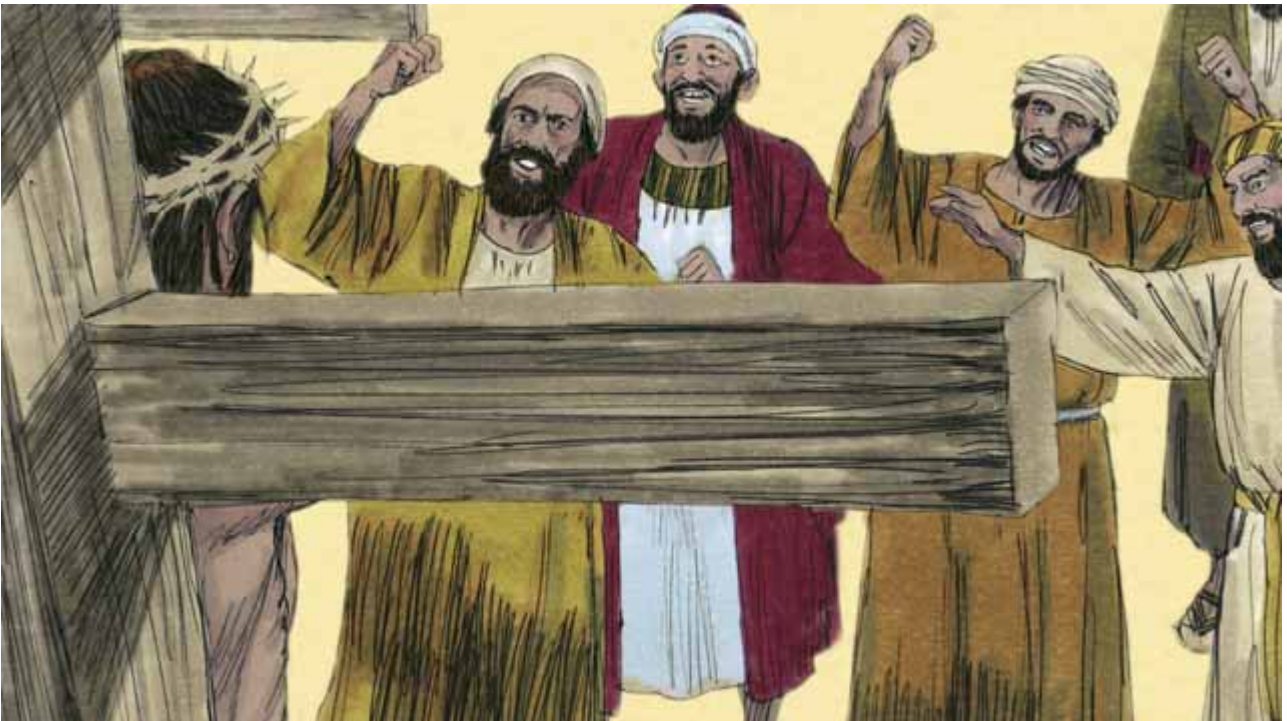
Bayu inlumâtêng nga Mamiligtas, insabi ya pun mani prupeta ya malakêy bagay ya malyari sa biyay na. Sinabin Malakias sa, “Dilag gisay makapangyarian ya prupeta ya muna sa Mamiligtas.” Sinabi yaman êt Isaias ya, “Si Mamiligtas sa lumatêng, ianak yan gisay dalaga.” Sinabi yaman êt Mikas, “Ianak sa balayan Betlehem ma Mamiligtas.” (Malakias 3:1; Isaias 7:14; Mica 5:2)

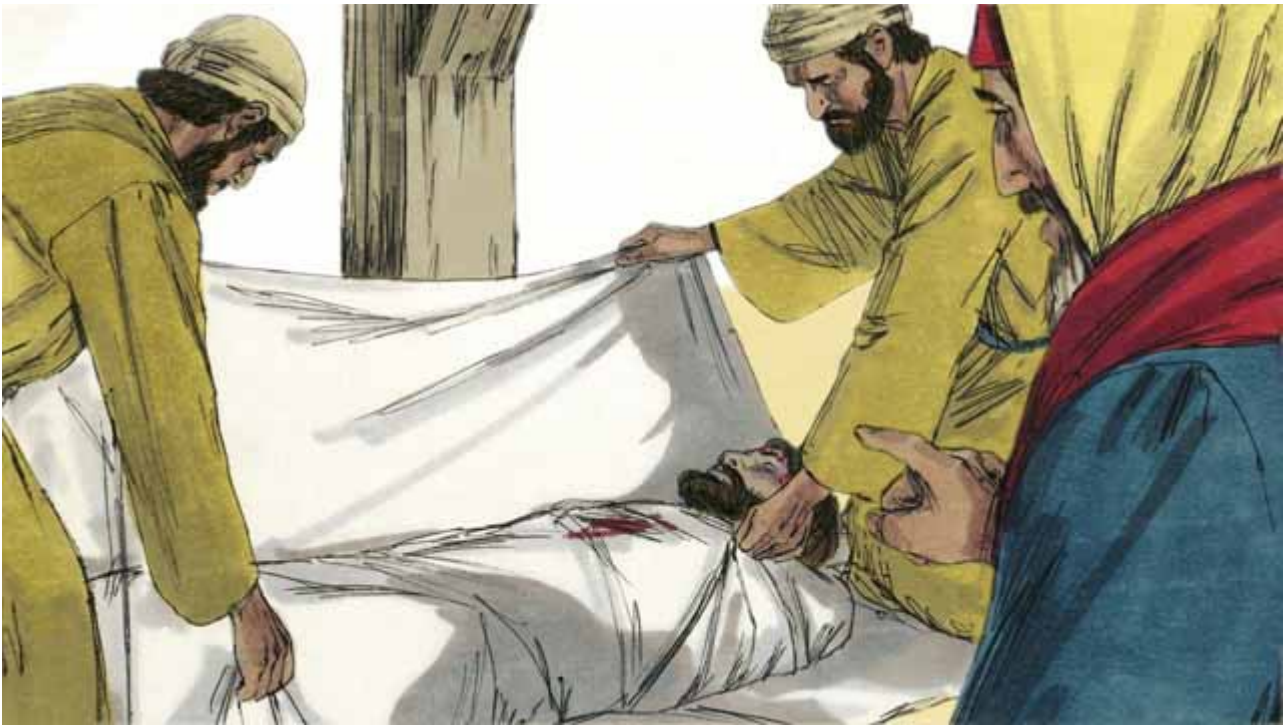
Sinabi êt Isaias nu parasaantuy magin biyay Mamiligtas, “Si Mamiligtas, manugêl ya sa prubinsyan Galilea. Samungun nay mani malungkut. Ipatanda nay mibus say mani inipus buy mani nakasukul.” Sinabi na êt ta, “Paiyulun Mamiligtas sa mani nipagsakit, mani asê kalêngê, asê makakit, asê makapagsabi buy asê makabita.” (Isaias 9:1-2; 61:1-3)

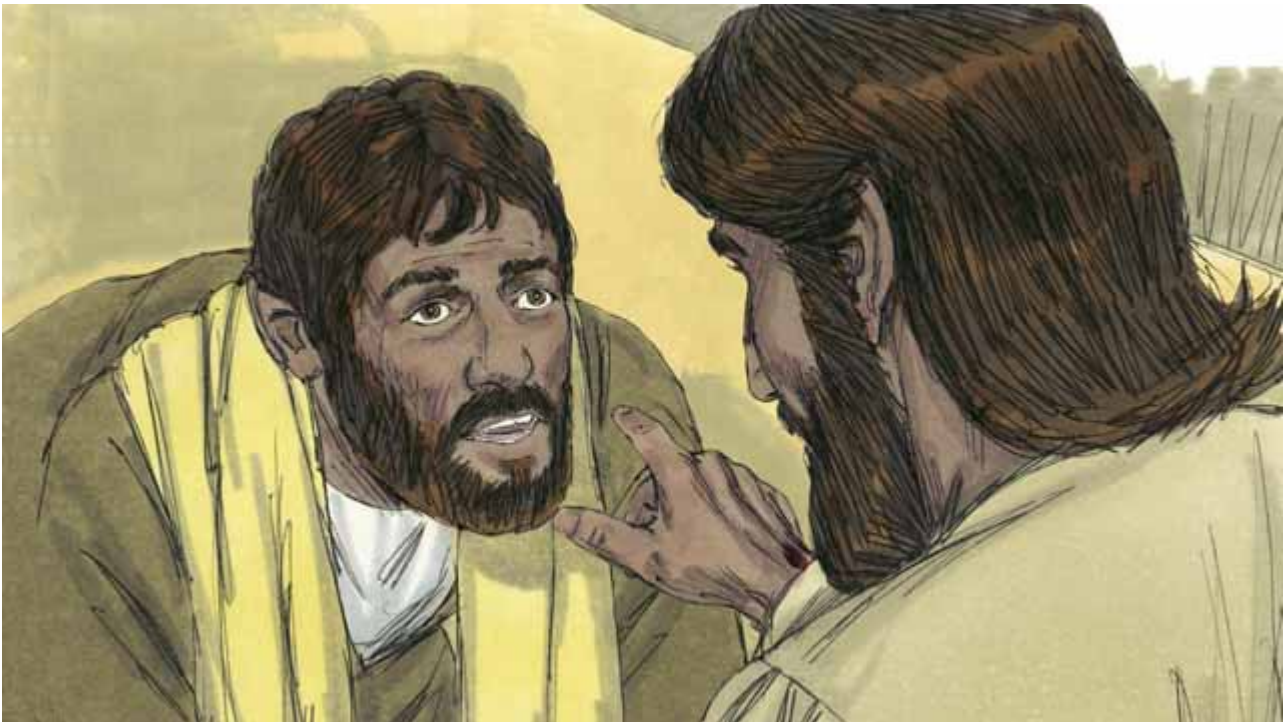
Sinabi êt Isaias sa, “Manubag ga kaatag ga tawu sa Mamiligtas buy a la ya paniwalan.” Sinabi pun êt kaatag ga prupeta ya, “Ya mani tawuy mamati sa Mamiligtas, pisugalên lay yaming na.” Sinabi la pun êt, “Gisa sa mani kaluguran nay mamipakadawak kana.” Sinabin prupeta Zakarias, “Si bayad sa pamipakadawak kanay tatlumpuy peran pilak.” (Psalmo 69:4; 22:18; Zekarias 11:12)

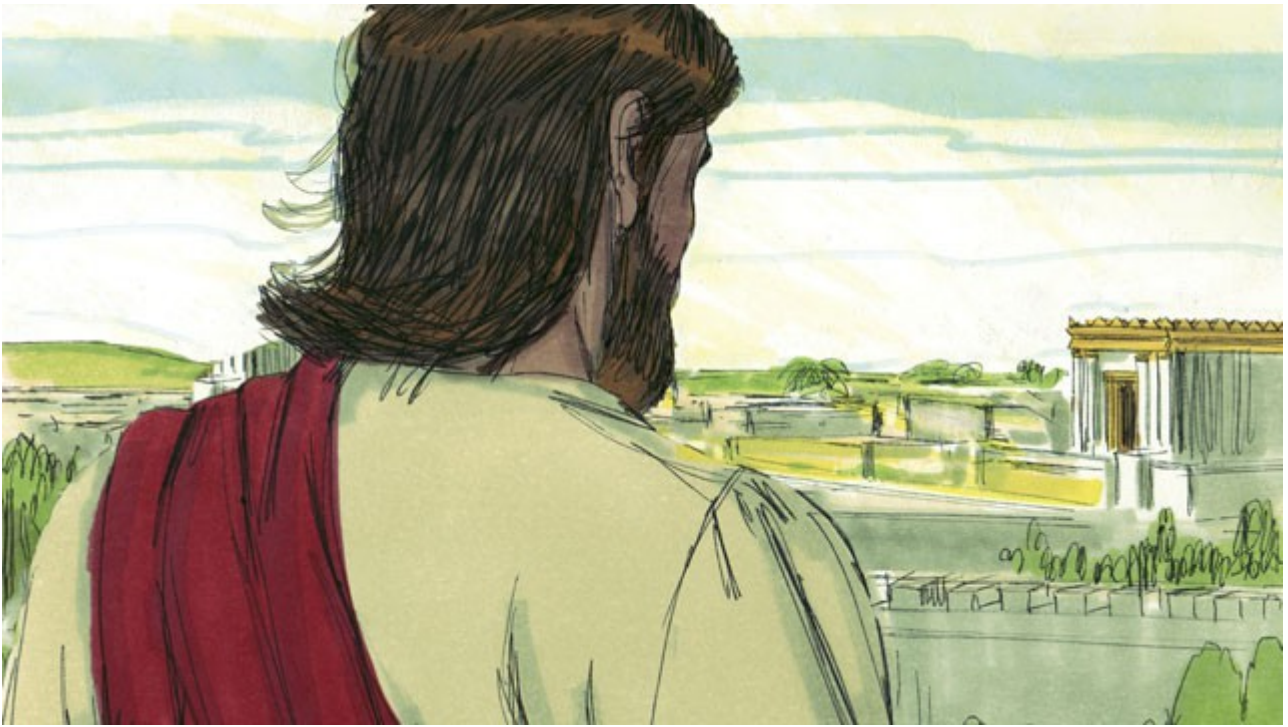
Sinabi yanan mani prupeta nu parasaantun mati ya Mamiligtas. Sinabin Isaias, “Tupayan ya, kalyan ya, buy dugên la ya. Pamakayari, ipaku la ya sa krus angga sa mati ya.” (Isaias 50:6; Psalmo 22:6; Deuteronomy 21:23)

Ayin kasalanan ya Mamiligtas. Nuwa danasan nay kasakitan na sabay ya parusay para sa mani kasalanan mani tawu. Kabay gawan sa parusay madanasan Mamiligtas, miudung nga pamikiawyun mani tawu kan Bapan Namalyari. (Isaias 53:5-6, 10)

Alwan kay mati ya Mamiligtas nun a sinabin mani prupetay mabyay yan manguman. Buy gawan sa pangamati buy pangabyay nan manguman, matupad day palanun Bapan Namalyari ya iligtas sa mani tawu sa kasalanan. Buy nag-umpisay Bayun Kasunduwan Bapan Namalyari buy mani tawu. (Psalmo 16:10; Jeremias 31:31-34)

Inpakit Bapan Namalyari sa mani prupetay malakêy bagay tungkul sa Mamiligtas sa lumatêng. Nuwa apattaralan na tawun pun na inlumibas bayu in-utus Bapan Namalyari ya Mamiligtas baydi sa babun luta, ta iutus Bapan Namalyari ya Mamiligtas sa panawun na intakda na. (Galacia 4:4)